

ओं नमः परमात्मने श्री महागणपतये नमः
श्री गुरुभ्यो नमः
हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः

द्वितीय काण्डे, द्वितीयः प्रश्नः

Version Notes:

This is now the current Version 1.0 dated October 31, 2021

1. This replaces the earlier version 1.0 dated August 31, 2021.
2. We have listened to the Krama Paaraayanam telecast by TTD channel. The corrections found have been updated . The corrections found and reported till October 15, 2021 are also updated.
3. Required convention, style and presentation improvements or standardisations has been done wherever applicable.
4. Notify your corrections / suggestions etc to our email id vedavms@gmail.com

Earlier Versions

1st Version Number	0.0 dated July 09, 2018
2nd Version Number	1.0 dated Aug 31, 2021

Table of Contents

2. कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः	4
2.2 द्वितीय काण्डे द्वितीयः प्रश्नः – इष्टिविधानं.....	4

=====

ओं नमः परमात्मने श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः हरिः ओं

2.कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः

2.2 द्वितीय काण्डे द्वितीयः प्रश्नः – इष्टिविधानं

T.S. 2.2.1.1 - Kramam

प्रजापतिः प्रजाः । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । प्रजा असृजत ।
प्रजा इति प्र – जाः । असृजत ताः । ताः सृष्टाः । सृष्टा इन्द्राग्नी ।
इन्द्राग्नी अप । इन्द्राग्नी इतीन्द्र – अग्नी । अपागूहताम् ।
अगूहताꣳ सः । सो ऽचायत् । अचायत् प्रजापतिः ।
प्रजापतिरिन्द्राग्नी । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । इन्द्राग्नी वै ।
इन्द्राग्नी इतीन्द्र – अग्नी । वै मे । मे प्रजाः । प्रजा अप ।
प्रजा इति प्र – जाः । अपाघुक्षताम् । अघुक्षतामिति । इति सः ।
स एतम् । एतमैन्द्राग्नम् । ऐन्द्राग्न मेकादशकपालम् ।
ऐन्द्राग्नमित्यैन्द्र – अग्नम् । एकादशकपालमपश्यत् ।
एकादशकपालमित्येकादश – कपालम् । अपश्यत् तम् । तम् निः ।
निरवपत् । अवपत् तौ । तावस्मै । अस्मै प्रजाः । प्रजाः प्र ।

द्वितीय काण्डे – द्वितीयः प्रश्नः – (TS 2.2)

प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । प्रा॒सा॒ध॒य॒ताम् । अ॒सा॒ध॒य॒ता मि॒न्द्रा॒ग्नी ।
इ॒न्द्रा॒ग्नी वै । इ॒न्द्रा॒ग्नी इतीन्द्र॑-अ॒ग्नी । वा ए॒तस्य॑ । ए॒तस्य॑ प्र॒जाम् ।
प्र॒जामप॑ । प्र॒जामि॒ति प्र – जा॒म् । अप॑ गू॒हतः॑ । गू॒हतो॑ यः ।
यो ऽल॑म् । अ॒लम् प्र॒जायै॑ । प्र॒जायै॑ सन् । प्र॒जाया॒ इति॑ प्र – जायै॑ ।
सन् प्र॒जाम् । प्र॒जाम् न । प्र॒जामि॒ति प्र – जा॒म् । न वि॒न्दते॑ ।
वि॒न्दत॑ ऐ॒न्द्रा॒ग्नम् । ऐ॒न्द्रा॒ग्न मे॒काद॑शकपालम् ।
ऐ॒न्द्रा॒ग्नमित्यैन्द्र॑ – अ॒ग्नम् । ए॒काद॑शकपालम् निः ।
ए॒काद॑शकपालमित्ये॒काद॑श – क॒पालम् । निर् व॑पेत् । व॒पेत्
प्र॒जाका॑मः । प्र॒जाका॑म इन्द्रा॒ग्नी । प्र॒जाका॑म इति॑ प्र॒जा – का॒मः ।
इ॒न्द्रा॒ग्नी ए॒व । इ॒न्द्रा॒ग्नी इतीन्द्र॑-अ॒ग्नी । 1 (50/67)

T.S. 2.2.1.2 - Kramam

ए॒व स्वे॑न । स्वे॑न भा॒गधे॑येन । भा॒गधे॑येनोप॑ । भा॒गधे॑येनेति॑
भा॒ग – धे॑येन । उप॑ धावति । धा॒वति॑ तौ । ता वे॒व । ए॒वास्मै॑ ।
अ॒स्मै प्र॒जाम् । प्र॒जाम् प्र॑ । प्र॒जामि॒ति प्र – जा॒म् । प्र सा॑धयतः ।
सा॒ध॒य॒तो वि॒न्दते॑ । वि॒न्दते॑ प्र॒जाम् । प्र॒जामैन्द्रा॑ग्नम् ।
प्र॒जामि॒ति प्र – जा॒म् । ऐ॒न्द्रा॒ग्नमे॒काद॑शकपालम् ।

ऐन्द्रा॑ग्नमित्यैन्द्र॑ - अ॒ग्नम् । ए॒काद॑शकपालम् निः ।
 ए॒काद॑शकपालमित्येकाद॑श - क॒पालम् । निर् व॑पेत् ।
 व॒पेथ् स्प॑र्द्धमानः । स्प॑र्द्धमानः क्षे॒त्रे ॥ क्षे॒त्रे वा । वा स॒जा॒तेषु॑ ।
 स॒जा॒तेषु॑ वा । स॒जा॒तेष्विति॑ स-जा॒तेषु॑ । वेन्द्रा॑ग्नी । इन्द्रा॑ग्नी ए॒व ।
 इन्द्रा॑ग्नी इतीन्द्र॑ - अ॒ग्नी । ए॒व स्वेन॑ । स्वेन॑ भा॒गधे॑येन ।
 भा॒गधे॑येनोप । भा॒गधे॑येनेति॑ भा॒ग - धे॑येन । उप॑ धावति ।
 धा॒वति॑ ताभ्याम् । ताभ्या॑मेव । ए॒वेन्द्रि॑यम् । इन्द्रि॑यं वी॒र्यम्॑ । वी॒र्यम्॑
 भ्रातृ॑व्यस्य । भ्रातृ॑व्यस्य वृ॒ङ्क्ते॑ । वृ॒ङ्क्ते॑ वि । वि पा॒प्मना॑ । पा॒प्मना॑
 भ्रातृ॑व्येण । भ्रातृ॑व्येण ज॒यते॑ । ज॒यते॑ ऽप । अ॒प वै । वा ए॒तस्मात्॑ ।
 ए॒तस्मादिन्द्रि॑यम् । इन्द्रि॑यं वी॒र्यम्॑ । वी॒र्यम्॑ क्रा॒मति॑ । क्रा॒मति॑ यः ।
 यः स॒ङ्ग्राम॑म् । स॒ङ्ग्राम॑मुप॒प्रया॑ति । स॒ङ्ग्राम॑मिति॑ सं - ग्रा॒मम् ।
 उप॒प्रया॑त्यैन्द्रा॑ग्नम् । उप॒प्रया॑तीत्युप - प्र॒याति॑ ।
 ऐन्द्रा॑ग्न मेकादशकपालम् । ऐन्द्रा॑ग्नमित्यैन्द्र॑ - अ॒ग्नम् ।
 ए॒काद॑शकपालम् निः । ए॒काद॑शकपालमित्येकाद॑श - क॒पालम् ।
 निर् व॑पेत् । 2 (50/62)

T.S. 2.2.1.3 - Kramam

व॒पे॒थ् स॒ङ्ग्रा॒मम् । स॒ङ्ग्रा॒म मु॒प॒प्र॒या॒स्यन् । स॒ङ्ग्रा॒ममि॒ति॑
 सं - ग्रा॒मम् । उ॒प॒प्र॒या॒स्यन्नि॒न्द्रा॒ग्नी । उ॒प॒प्र॒या॒स्यन्नि॒त्यु॒प-प्र॒या॒स्यन् ।
 इ॒न्द्रा॒ग्नी ए॒व । इ॒न्द्रा॒ग्नी इ॒तीन्द्र॑ - अ॒ग्नी । ए॒व स्वे॒न । स्वे॒न
 भा॒ग॒धे॒ये॒न । भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प । भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति भा॒ग-धे॒ये॒न । उ॒प॒ धा॒वति॑ ।
 धा॒वति॑ तौ । ता वे॒व । ए॒वास्मि॑न् । अ॒स्मिन्नि॒न्द्रि॒यम् । इ॒न्द्रि॒यं
 वी॒र्य॑म् । वी॒र्य॑म् ध॒त्तः । ध॒त्तः स॒ह । स॒हेन्द्रि॒येण॑ । इ॒न्द्रि॒येण॑ वी॒र्ये॑ण ।
 वी॒र्ये॑णो॒प । उ॒प॒ प्र॒ । प्र॒ या॒ति । या॒ति ज॒यति॑ । ज॒यति॑ तम् ।
 त॒त् स॒ङ्ग्रा॒मम् । स॒ङ्ग्रा॒मं वि॑ । स॒ङ्ग्रा॒ममि॒ति सं - ग्रा॒मम् ।
 वि॒ वै । वा ए॒षः । ए॒ष इ॒न्द्रि॒येण॑ । इ॒न्द्रि॒येण॑ वी॒र्ये॑ण । वी॒र्ये॑णर्द्ध्यते ।
 ऋ॒द्ध्यते॑ यः । यः स॒ङ्ग्रा॒मम् । स॒ङ्ग्रा॒मम् ज॒यति॑ । स॒ङ्ग्रा॒ममि॒ति॑
 सं - ग्रा॒मम् । ज॒यत्यै॑न्द्रा॒ग्नम् । ऐ॒न्द्रा॒ग्नमे॒काद॑शकपालम् ।
 ऐ॒न्द्रा॒ग्नमि॒त्यैन्द्र॑ - अ॒ग्नम् । ए॒काद॑शकपालम् निः ।
 ए॒काद॑शकपालमि॒त्येका॑दश - क॒पालम् । निर् व॒पेत् ।
 व॒पे॒थ् स॒ङ्ग्रा॒मम् । स॒ङ्ग्रा॒मम् जि॒त्वा । स॒ङ्ग्रा॒ममि॒ति सं - ग्रा॒मम् ।
 जि॒त्वेन्द्रा॑ग्नी । इ॒न्द्रा॒ग्नी ए॒व । इ॒न्द्रा॒ग्नी इ॒तीन्द्र॑ - अ॒ग्नी ।

ए॒व स्वे॑न । स्वे॑न भा॒ग॒धे॒ये॑न । भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प॑ । भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॑
 भा॒ग - धे॒ये॑न । उ॒प॑ धा॒व॒ति॑ । धा॒व॒ति॒ तौ॑ । ता॒वे॒व॑ । ए॒वा॒स्मि॒न् ।
 अ॒स्मि॒न्नि॒न्द्रि॒यम्॑ । इ॒न्द्रि॒यं॑ वी॒र्यं॑ । वी॒र्यम्॑ ध॒त्तः॑ । 3 (50/61)

T.S. 2.2.1.4 - Kramam

ध॒त्तो॒ न॑ । ने॒न्द्रि॒ये॒ण॑ । इ॒न्द्रि॒ये॒ण॑ वी॒र्ये॑ण । वी॒र्ये॑ण॒ वि॒ । व्यृ॑द्ध्यते ।
 ऋ॒द्ध्य॒तेऽप॑ । अ॒प॒ वै॑ । वा ए॒तस्मा॑त् । ए॒तस्मा॑दि॒न्द्रि॒यम्॑ । इ॒न्द्रि॒यं॑
 वी॒र्यम्॑ । वी॒र्यम्॑ क्रा॒म॒ति॑ । क्रा॒म॒ति॒ यः॑ । य ए॒ति॑ । ए॒ति॒ ज॒न॒ताम्॑ ।
 ज॒न॒ता॒मै॒न्द्रा॒ग्नम्॑ । ऐ॒न्द्रा॒ग्न॒मे॒का॒द॒श॒क॒पा॒लम्॑ ।
 ऐ॒न्द्रा॒ग्न॒मि॒त्यै॒न्द्र - अ॒ग्नम्॑ । ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒लम्॑ निः ।
 ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒ल॒मि॒त्ये॒का॒द॒श - क॒पा॒लम्॑ । नि॒र् व॒पे॒त् । व॒पे॒ज्ज॒न॒ताम्॑ ।
 ज॒न॒ता॒मे॒ष्य॒न् । ए॒ष्य॒न्नि॒न्द्रा॒ग्नी॑ । इ॒न्द्रा॒ग्नी॑ ए॒व॑ । इ॒न्द्रा॒ग्नी॑
 इ॒ती॒न्द्र - अ॒ग्नी॑ । ए॒व॑ स्वे॑न । स्वे॑न भा॒ग॒धे॒ये॑न । भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प॑ ।
 भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॑ भा॒ग - धे॒ये॑न । उ॒प॑ धा॒व॒ति॑ । धा॒व॒ति॒ तौ॑ । ता॒वे॒व॑ ।
 ए॒वा॒स्मि॒न् । अ॒स्मि॒न्नि॒न्द्रि॒यम्॑ । इ॒न्द्रि॒यं॑ वी॒र्यम्॑ । वी॒र्यं॑ ध॒त्तः॑ ।
 ध॒त्तः॑ स॒ह॑ । स॒हे॒न्द्रि॒ये॒ण॑ । इ॒न्द्रि॒ये॒ण॑ वी॒र्ये॑ण । वी॒र्ये॑ण॒ ज॒न॒ताम्॑ ।
 ज॒न॒ता॒मे॒ति॑ । ए॒ति॒ पौ॒ष्णम्॑ । पौ॒ष्णम्॑ च॒रुम्॑ । च॒रु॒म॒नु॑ । अ॒नु॒ निः॑ ।

निर् वपेत् । वपेत् पूषा । पूषा वै । वा इन्द्रियस्य ।

इन्द्रियस्य वीर्यस्य । वीर्यस्यानुप्रदाता । अनुप्रदाता पूषणम् ॥

अनुप्रदातेत्यनु – प्रदाता । पूषणमेव ( ) । एव स्वेन । 4 (50/55)

T.S. 2.2.1.5 - Kramam

स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग – धेयेन ।

उप धावति । धावति सः । स एव । एवास्मै ॥ अस्मा इन्द्रियम् ।

इन्द्रियं वीर्यम् ॥ वीर्यमनु । अनु प्र । प्र यच्छति । यच्छति

क्षेत्रपत्यम् । क्षेत्रपत्यम् चरुम् । क्षेत्रपत्यमिति क्षेत्र – पत्यम् ।

चरुम् निः । निर् वपेत् । वपेज्जनताम् ॥ जनतामागत्य । आगत्येयम् ।

आगत्येत्या – गत्य । इयं वै । वै क्षेत्रस्य । क्षेत्रस्य पतिः ।

पतिरस्याम् । अस्यामेव । एव प्रति । प्रति तिष्ठति । तिष्ठत्यैन्द्राग्नम् ।

ऐन्द्राग्नमेकादशकपालम् । ऐन्द्राग्नमित्यैन्द्र – अग्नम् ।

एकादशकपालमुपरिष्ठात् । एकादशकपालमित्येकादश – कपालम् ।

उपरिष्ठान्निः । निर् वपेत् । वपेदस्याम् । अस्यामेव ।

एव प्रतिष्ठाय । प्रतिष्ठायैन्द्रियम् । प्रतिष्ठायेति प्रति – स्थाय ।

इन्द्रियं वीर्यम् । वीर्यमुपरिष्ठात् । उपरिष्ठादात्मन् । आत्मन् धत्ते ।
धत्त इति धत्ते ॥ 5 (39/45)

(प्रजाकाम इन्द्राग्नी - उपप्रयात्यैन्द्राग्नमेकादशकपालं नि - वीर्यं
- पूषणमे वै - कान्नचत्वारिंशच्च) (A1)

T.S. 2.2.2.1 - Kramam

अग्नये पथिकृते । पथिकृते पुरोडाशम् । पथिकृत इति पथि-कृते ।
पुरोडाशमष्टाकपालम् । अष्टाकपालम् निः ।
अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निर् वपेत् । वपेद् यः ।
यो दर्शपूर्णमासयाजी । दर्शपूर्णमासयाजी सन्न ।
दर्शपूर्णमासयाजीति दर्शपूर्णमास - याजी । सन्नमावास्याम् ।
अमावास्यां वा । अमावास्यामित्यमा - वास्याम् । वा पौर्णमासीम् ।
पौर्णमासीं वा । पौर्णमासीमिति पौर्ण - मासीम् । वाऽतिपादयेत् ।
अतिपादयेत् पथः । अतिपादयेदित्यति - पादयेत् । पथो वै ।
वा एषः । एषोऽधि । अद्ध्यपथेन । अपथेनैति । एति यः ।
यो दर्शपूर्णमासयाजी । दर्शपूर्णमासयाजी सन्न ।
दर्शपूर्णमासयाजीति दर्शपूर्णमास - याजी । सन्नमावास्याम् ।

द्वितीय काण्डे – द्वितीयः प्रश्नः – (TS 2.2)

अ॒मा॒वा॒स्यां॑ वा॒ । अ॒मा॒वा॒स्या॒मित्य॑मा – वा॒स्याम्॑ । वा॒ पौ॒र्ण॒मा॒सीम्॑ ।
 पौ॒र्ण॒मा॒सीं॑ वा॒ । पौ॒र्ण॒मा॒सी॒मिति॑ पौ॒र्ण – मा॒सीम्॑ । वा॒ऽति॒पा॒दय॑ति ।
 अ॒ति॒पा॒दय॑त्यग्निम् । अ॒ति॒पा॒दय॑तीत्यति – पा॒दय॑ति । अ॒ग्नि॒मे॒व ।
 ए॒व प॒थि॒कृत॑म् । प॒थि॒कृत॑स्वेन । प॒थि॒कृत॑मिति॑ पथि – कृत॑म् ।
 स्वेन॑ भा॒गधे॑येन । भा॒गधे॑येनोप । भा॒गधे॑येनेति॑ भा॒ग – धे॑येन ।
 उप॑ धावति । धावति॑ सः । स ए॒व । ए॒वैन॑म् । ए॒नम॑पथात् ।
 अ॒पथा॑त् पन्था॑म् । पन्था॑मपि । अपि॑ नयति । न॒यत्य॑न॒ड्वान्॑ ।
 अ॒न॒ड्वान्॑ दक्षिणा । दक्षिणा॑ वही । वही॑ हि । ह्येषः॑ । ए॒ष स॒मृद्ध्यै॑ ।
 स॒मृद्ध्यै॑ अ॒ग्नये॑ । स॒मृद्ध्यै॑ इति॑ सं – ऋ॒द्ध्यै॑ । अ॒ग्नये॑ व्रत॑पतये ।
 व्रत॑पतये॒ पुरो॑डाशम् । व्रत॑पतय॒ इति॑ व्रत – पतये॑ । 6 (50/64)

T.S. 2.2.2.2 - Kramam

पुरो॑डाश॒मष्टा॑कपालम् । अ॒ष्टा॑कपालम् निः ।
 अ॒ष्टा॑कपाल॒मित्य॑ष्टा – क॒पाल॑म् । निर् व॑पेत् । व॒पेद् यः॑ ।
 य आ॑हिताग्निः । आ॑हिताग्निः सन्न॑ । आ॑हिताग्निरि॒त्याहि॑त-अ॒ग्निः॑ ।
 सन्न॑व्रत्यम् । अ॒व्रत्य॑मिव । इ॒व च॑रेत् । च॑रेदग्निम् । अ॒ग्नि॒मे॒व ।
 ए॒व व्रत॑पतिम् । व्रत॑पति॒स्वेन॑ । व्रत॑पति॒मिति॑ व्रत – पति॑म् ।

स्वे॑न॒ भा॒ग॒धे॒ये॒न॑ । भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प॑ । भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॑ भा॒ग॒ - धे॒ये॒न॑ ।
उप॑ धा॒वति॑ । धा॒वति॑ सः । स ए॒व । ए॒वैन॑म् । ए॒नं व्र॑तम् । व्र॒तमा॑ ।
आ ल॑म्भयति । ल॒म्भ॒यति॑ व्र॒त्यः । व्र॒त्यो भ॑वति । भ॒वत्य॑ग्नये॑ ॥
अ॒ग्नये॑ र॒क्षो॒घ्ने॑ । र॒क्षो॒घ्ने॑ पु॒रो॒डा॒शम् ॥ र॒क्षो॒घ्न॑ इति॑ र॒क्षः - घ्ने॑ ।
पु॒रो॒डा॒श॒म॒ष्टाक॑पालम् । अ॒ष्टाक॑पालम् निः ।
अ॒ष्टाक॑पाल॒मित्य॑ष्टा - क॒पाल॑म् । निर् व॑पेत् । व॒पेद् यम् ।
यञ् र॒क्षाञ्॑सि । र॒क्षाञ्॑सि स॒चे॒रन् । स॒चे॒रन् अ॒ग्नि॑म् । अ॒ग्नि॑मे॒व ।
ए॒व र॒क्षो॒हण॑म् । र॒क्षो॒हण॑ञ् स्वे॑न । र॒क्षो॒हण॑मि॒ति॑ र॒क्षः - ह॒नम् ॥
स्वे॑न॒ भा॒ग॒धे॒ये॒न॑ । भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प॑ । भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॑ भा॒ग॒ - धे॒ये॒न॑ ।
उप॑ धा॒वति॑ । धा॒वति॑ सः । स ए॒व । ए॒वास्मा॑त् । अ॒स्माद् र॒क्षाञ्॑सि ।
र॒क्षाञ्॑स्यप॑ । अप॑ ह॒न्ति॑ । ह॒न्ति॑ नि॒शि॒ता॒या॒म् । नि॒शि॒ता॒या॒म् निः ।
नि॒शि॒ता॒या॒मि॒ति॑ नि - शि॒ता॒या॒म् । निर् व॑पेत् ।
व॒पेन्नि॑शि॒ता॒या॒म् । 7 (50/59)

T.S. 2.2.2.3 - Kramam

नि॒शि॒ता॒या॒ञ् हि॑ । नि॒शि॒ता॒या॒मि॒ति॑ नि - शि॒ता॒या॒म् । हि॑ र॒क्षाञ्॑सि ।
र॒क्षाञ्॑सि प्रे॒रते॑ ॥ प्रे॒रते॑ स॒म्प्रे॒र्णानि॑ । प्रे॒रत॑ इति॑ प्र - ई॒रते॑ ॥

द्वितीय काण्डे – द्वितीयः प्रश्नः – (TS 2.2)

सम्प्रेर्णान्येव । सम्प्रेर्णानीति सं-प्रेर्णानि । एवैनानि । एनानि हन्ति ।
हन्ति परिश्रिते । परिश्रिते याजयेत् । परिश्रित इति परि – श्रिते ।
याजयेद् रक्षसाम् । रक्षसामनन्ववचाराय । अनन्ववचाराय रक्षोघ्नी ।
अनन्ववचारायेत्यननु – अवचाराय । रक्षोघ्नी याज्यानुवाक्ये ॥
रक्षोघ्नी इति रक्षः – घ्नी । याज्यानुवाक्ये भवतः । याज्यनुवाक्ये
इति याज्या – अनुवाक्ये ॥ भवतो रक्षसाम् । रक्षसा७ स्तृत्यै ॥
स्तृत्या अग्नये ॥ अग्नये रुद्रवते । रुद्रवते पुरोडाशम् । रुद्रवत
इति रुद्र – वते । पुरोडाशमष्टाकपालम् । अष्टाकपालम् निः ।
अष्टाकपालमित्यष्टा – कपालम् । निर् वपेत् । वपेदभिचरन् ।
अभिचरन्नेषा । अभिचरन्नित्यभि – चरन् । एषा वै । वा अस्य ।
अस्य घोरा । घोरा तनूः । तनूर् यत् । यद् रुद्रः । रुद्रस्तस्मै ॥ तस्मा
एव । एवैनम् ॥ एन मा । आ वृश्चति । वृश्चति ताजक् । ताजगार्तिम् ।
आर्तिमा । आच्छति । ऋच्छत्यग्नये ॥ अग्नये सुरभिमतै ॥ सुरभिमतै
पुरोडाशम् । सुरभिमत इति सुरभि – मतै ॥ पुरोडाशमष्टाकपालम् ।
अष्टाकपालम् निः । अष्टाकपालमित्यष्टा – कपालम् । निर् वपेत् ।

व॒पेद् यस्य॑ । यस्य॑ गावः॑ । गावो॑ वा । वा॒ पुरु॑षाः ।

पुरु॑षा वा । 8 (50/62)

T.S. 2.2.2.4 - Kramam

वा॒ प्र॒मी॒ये॒रन् । प्र॒मी॒ये॒रन् यः॑ । प्र॒मी॒ये॒रन्नि॑ति प्र – मी॒ये॒रन् । यो वा॑ ॥

वा॒ बि॒भी॒यात् । बि॒भी॒या॒दे॒षा । ए॒षा वै । वा॒ अ॒स्य॑ । अ॒स्य॑ भे॒ष॒ज्या॑ ॥

भे॒ष॒ज्या॑ त॒नूः । त॒नूर् यत् । यथ् सु॒र॒भि॒मती॑ ॥ सु॒र॒भि॒मती॑ तया॑ ॥

सु॒र॒भि॒मती॑ति सु॒र॒भि – मती॑ ॥ तयै॒व । ए॒वा॒स्मै ॥ अ॒स्मै भे॒ष॒जम् ।

भे॒ष॒जम् क॑रोति । क॒रोति सु॒र॒भि॒मते॑ ॥ सु॒र॒भि॒मते॑ भवति । सु॒र॒भि॒मते॑

इति॑ सु॒र॒भि – मते॑ ॥ भवति॑ पू॒ती॒गन्ध॑स्य । पू॒ती॒गन्ध॑स्याप॒हत्यै॑ ।

पू॒ती॒गन्ध॑स्येति पू॒ति – गन्ध॑स्य । अप॒हत्या अ॒ग्नये॑ । अप॒हत्या

इत्यप॑ – ह॒त्यै । अ॒ग्नये॑ क्षाम॒वते॑ । क्षाम॒वते॑ पु॒रो॒डाश॑म् । क्षाम॒वते॑

इति॑ क्षाम॑ – व॒ते । पु॒रो॒डाश॑म॒ष्टाक॑पालम् । अ॒ष्टाक॑पालम् निः ।

अ॒ष्टाक॑पाल॒मित्य॑ष्टा – क॒पालम् । निर् व॑पेत् । व॒पेथ् स॒ङ्ग्रामे॑ ।

स॒ङ्ग्रामे॑ सम्॒यत्ते॑ । स॒ङ्ग्राम॑ इति सं – ग्रामे॑ । सम्॒यत्ते॑ भा॒ग॒धे॒येन॑ ।

सम्॒यत्त॑ इति सं-य॒त्ते । भा॒ग॒धे॒येनै॒व । भा॒ग॒धे॒येने॑ति भा॒ग – धे॒येन॑ ।

ए॒वैनम् ॥ ए॒न् श॑म॒यित्वा॑ । श॒म॒यित्वा॑ प॒रान् । प॒रान॑भि । अ॒भि निः ॥

द्वितीय काण्डे – द्वितीयः प्रश्नः – (TS 2.2)

निर् दि॒शति॑ । दि॒शति॑ यम् । यमव॑रेषाम् । अव॑रेषां वि॒द्ध्यन्ति॑ ।
वि॒द्ध्यन्ति॑ जी॒वति॑ । जी॒वति॑ सः । स यम् । यम् परे॑षाम् । परे॑षाम् प्र ।
प्र सः । स मी॑यते । मी॒यते॑ ज॒यति॑ । ज॒यति॑ तम् । तञ् सङ्ग्रा॑मम् ।
सङ्ग्रा॑मम॒भि । सङ्ग्रा॑ममि॒ति सं – ग्रा॒मम् । ९ (50/61)

T.S. 2.2.2.5 - Kramam

अ॒भि वै । वा ए॒षः । ए॒ष ए॒तान् । ए॒तानु॑च्यति । उ॒च्यति॑ ये॒षाम् ॥
ये॒षाम् ॥ पूर्वा॑पराः । पूर्वा॑परा अ॒न्वञ्चः॑ । पूर्वा॑परा इति॑ पूर्व-अ॒पराः ।
अ॒न्वञ्चः॑ प्र॒मीय॑न्ते । प्र॒मीय॑न्ते पु॒रुषा॑हु॒तिः ।
प्र॒मीय॑न्त इति॑ प्र – मी॒यन्ते॑ । पु॒रुषा॑हु॒तिर् हि । पु॒रुषा॑हु॒तिरिति॑
पु॒रुष – आ॑हु॒तिः । ह्य॒स्य । अ॒स्य प्रि॒यत॑मा । प्रि॒यत॑माऽग्नये॑ ॥
प्रि॒यत॑मेति॑ प्रि॒य – त॒मा । अ॒ग्नये॑ क्षाम॒वते॑ । क्षाम॒वते॑ पु॒रोडा॑शम् ॥
क्षाम॒वत॑ इति॑ क्षाम – व॒ते । पु॒रोडा॑शम॒ष्टाक॑पालम् । अ॒ष्टाक॑पालम्
निः । अ॒ष्टाक॑पालमि॒त्यष्टा॑-क॒पालम् । निर् व॑पेत् । व॒पेद् भा॒गधे॑र्येन ।
भा॒गधे॑र्ये॒नैव । भा॒गधे॑र्येनेति॑ भा॒ग-धे॑र्येन । ए॒वैन॑म् । ए॒नञ् श॑मयति ।
श॑मयति न । नै॒षाम् । ए॒षाम् पु॒रा । पु॒रा ऽऽयु॑षः । आ॒युषो॑ ऽपरः ।
अ॒परः प्र । प्र मी॑यते । मी॒यते॑ऽभि । अ॒भि वै । वा ए॒षः । ए॒ष ए॒तस्य॑ ।

ए॒तस्य॑ गृ॒हान् । गृ॒हानु॑च्यति । उ॒च्यति॑ यस्य॑ । यस्य॑ गृ॒हान् ।
 गृ॒हान् द॑हति । द॒हत्य॑ग्नये॑ ॥ अ॒ग्नये॑ क्षाम॑वते । क्षाम॑वते पु॒रोडा॑शम् ॥
 क्षाम॑वत इति॑ क्षाम - व॒ते । पु॒रोडा॑शम॒ष्टाक॑पालम् । अ॒ष्टाक॑पालम्
 निः । अ॒ष्टाक॑पाल॒मित्य॑ष्टा - क॒पालम् । निर् व॑पेत् । व॒पेद् भा॒गधे॑येन ।
 भा॒गधे॑येनैव । भा॒गधे॑येनेति॑ भा॒ग - धे॑येन । ए॒वैन॑म् । ए॒नञ् श॑मयति ।
 श॑मयति न ( ) । नास्य॑ । अ॒स्याप॑रम् । अ॒परम् गृ॒हान् ।
 गृ॒हान् द॑हति । द॒हतीति॑ द॒हति ॥ 10 (54/64)

(व्र॑तप॒तये - नि॑शि॒तायां॑ निर्व॒पेत् - पु॑रु॒षाः - सं॒ग्रामं - न -
 च॒त्वारि॑ च) (A2)

T.S. 2.2.3.1 - Kramam

अ॒ग्नये॑ का॒मय॑ । का॒माय॑ पु॒रोडा॑शम् ॥ पु॒रोडा॑शम॒ष्टाक॑पालम् ।
 अ॒ष्टाक॑पालम् निः । अ॒ष्टाक॑पाल॒मित्य॑ष्टा - क॒पालम् । निर् व॑पेत् ।
 व॒पेद् यम् । यम् का॒मः । का॒मो न॑ । नो॒पन॑मेत् । उ॒पन॑मेद॒ग्निम् ।
 उ॒पन॑मेदित्यु॒प - न॑मेत् ॥ अ॒ग्निमे॒व । ए॒व का॒मम् । का॒मञ् स्वे॑न ।
 स्वे॑न भा॒गधे॑येन । भा॒गधे॑येनो॒प । भा॒गधे॑येनेति॑ भा॒ग - धे॑येन ।
 उ॒प धा॑वति । धा॒वति॑ सः । स ए॒व । ए॒वैन॑म् । ए॒नम् का॒मेन॑ ।

द्वितीय काण्डे – द्वितीयः प्रश्नः – (TS 2.2)

कामे॑न॒ सम् । सम॑र्द्धयति । अ॒र्द्ध॒यत्यु॑प । उपै॑नम् । ए॒नम् कामः॑ ।
कामो॑ नमति । न॒मत्य॑ग्नये॑ ॥ अ॒ग्नये॑ यवि॒ष्ठाय॑ । यवि॒ष्ठाय॑ पु॒रोडा॑शम् ॥
पु॒रोडा॑शम॒ष्टाक॑पालम् । अ॒ष्टाक॑पालम् निः ।
अ॒ष्टाक॑पालमि॒त्यष्टा॑ – क॒पालम् । निर् व॑पेत् । व॒पेथ् स्प॑र्द्धमानः ।
स्प॑र्द्धमानः॒ क्षेत्रे॑ । क्षेत्रे॑ वा । वा स॒जातेषु॑ । स॒जातेषु॑ वा ।
स॒जातेष्वि॑ति स – जा॒तेषु॑ । वा ऽग्नि॑म् । अ॒ग्निमे॒व । ए॒व यवि॑ष्ठम् ।
यवि॑ष्ठ॒ स्व॑नेन । स्व॑नेन॒ भाग॑धेयेन । भा॒गधे॑येनोप ।
भा॒गधे॑येनेति॒ भाग॑ – धेये॑न । उप॑ धावति । धा॒वति॒ तेन॑ । तेनै॒व ।
ए॒वेन्द्रि॑यम् । इन्द्रि॒यं वी॑र्यम् । वी॒र्यम् भ्रा॑तृव्यस्य ।
भ्रा॑तृव्यस्य युवते । 11 (50/56)

T.S. 2.2.3.2 - Kramam

यु॒वते॒ वि । वि पा॑प्मना॑ ॥ पा॒प्मना॑ भ्रा॑तृव्येण । भ्रा॑तृव्येण जयते ।
ज॒यते॒ ऽग्नये॑ ॥ अ॒ग्नये॑ यवि॒ष्ठाय॑ । यवि॒ष्ठाय॑ पु॒रोडा॑शम् ॥
पु॒रोडा॑शम॒ष्टाक॑पालम् । अ॒ष्टाक॑पालम् निः ।
अ॒ष्टाक॑पालमि॒त्यष्टा॑ – क॒पालम् । निर् व॑पेत् । व॒पेदभि॑चर्यमाणः ।
अ॒भिच॑र्यमाणो॒ ऽग्नि॑म् । अ॒भिच॑र्यमाण इत्यभि – च॒र्यमाणः॑ ।

अ॒ग्नि॒मे॒व॑ । ए॒व॒ य॒वि॒ष्ट॒म् । य॒वि॒ष्ट॒ञ्च॑ स्वे॒न॑ । स्वे॒न॑ भा॒ग॒धे॒ये॒न॑ ।
 भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प॑ । भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॑ भा॒ग॒ - धे॒ये॒न॑ । उ॒प॑ धा॒व॒ति॑ । धा॒व॒ति॑
 सः॑ । स॒ ए॒व॑ । ए॒वा॒स्मा॒त् । अ॒स्मा॒द् र॒क्षा॑ञ्च॒सि॑ । र॒क्षा॑ञ्च॒सि॑ य॒व॒य॒ति॑ ।
 य॒व॒य॒ति॑ न॒ । नै॒न॒म् । ए॒न॒म॒भि॒च॒र॒न् । अ॒भि॒च॒र॒न्थ् स्तृ॑णु॒ते॑ ।
 अ॒भि॒च॒र॒न्नि॒त्य॒भि॑ - च॒र॒न् । स्तृ॑णु॒ते॒ ऽग्न॑ये॒ । अ॒ग्न॑य॒ आ॒यु॑ष्म॒ते॑ ।
 आ॒यु॑ष्म॒ते॒ पु॒रो॒डा॒श॒म् । पु॒रो॒डा॒श॒म॒ष्टा॒क॒पा॒ल॒म् । अ॒ष्टा॒क॒पा॒ल॒म् निः॑ ।
 अ॒ष्टा॒क॒पा॒ल॒मि॒त्य॒ष्टा॒-क॒पा॒ल॒म् । नि॒र् व॑पेत् । व॒पेद् यः॑ । यः॑ का॒म॑ये॒त॑ ।
 का॒म॑ये॒त॑ स॒र्व॒म् । स॒र्व॒मा॒युः॑ । आ॒यु॑रि॒या॒म् । इ॒या॒मि॒ति॑ । इ॒त्य॒ग्नि॒म् ।
 अ॒ग्नि॒मे॒व॑ । ए॒वा॒यु॑ष्म॒न्त॒म् । आ॒यु॑ष्म॒न्त॒ञ्च॑ स्वे॒न॑ । स्वे॒न॑ भा॒ग॒धे॒ये॒न॑ ।
 भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प॑ । भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॑ भा॒ग॒ - धे॒ये॒न॑ । उ॒प॑ धा॒व॒ति॑ ।
 धा॒व॒ति॑ सः॑ । स॒ ए॒व॑ । ए॒वा॒स्मि॒न् । अ॒स्मि॒न्ना॒युः॑ । 12 (50/56)

T.S. 2.2.3.3 - Kramam

आ॒यु॑र् द॒धा॒ति॑ । द॒धा॒ति॑ स॒र्व॒म् । स॒र्व॒मा॒युः॑ । आ॒यु॑रे॒ति॑ । ए॒त्य॒ग्न॑ये॒ ।
 अ॒ग्न॑ये॒ जा॒त॒वे॒द॒से॑ । जा॒त॒वे॒द॒से॑ पु॒रो॒डा॒श॒म् । जा॒त॒वे॒द॒स॒ इति॑
 जा॒त॒ - वे॒द॒से॑ । पु॒रो॒डा॒श॒म॒ष्टा॒क॒पा॒ल॒म् । अ॒ष्टा॒क॒पा॒ल॒म् निः॑ ।
 अ॒ष्टा॒क॒पा॒ल॒मि॒त्य॒ष्टा॒ - क॒पा॒ल॒म् । नि॒र् व॑पेत् । व॒पेद् भू॑ति॒का॒मः॑ ।

द्वितीय काण्डे – द्वितीयः प्रश्नः – (TS 2.2)

भू॒तिकामो॑ ऽग्निम् । भू॒तिकाम॑ इति॒ भू॒ति – कामः॑ । अ॒ग्निमे॒व ।
 ए॒व जा॒तवे॑दसम् । जा॒तवे॑दस॒७ स्वे॒न । जा॒तवे॑दसमि॒ति
 जा॒त – वे॒दस॒म् । स्वे॒न भा॒गधे॑ये॒न । भा॒गधे॑ये॒नोप॑ । भा॒गधे॑ये॒नेति॑
 भा॒ग – धे॑ये॒न । उप॑ धावति । धा॒वति॒ सः । स ए॒व । ए॒वैन॑म् । ए॒नम्
 भू॒तिम् । भू॒तिम् ग॑मयति । ग॒मयति॑ भवति । भव॑त्ये॒व । ए॒वाग्न॑र्ये॑ ।
 अ॒ग्नये॑ रु॒क्मते॑ । रु॒क्मते॑ पु॒रोडा॑शम् । पु॒रोडा॑शम॒ष्टाक॑पालम् ।
 अ॒ष्टाक॑पालम् निः । अ॒ष्टाक॑पालमि॒त्यष्टा॑ – क॒पालम् । निर् व॑पेत् ।
 व॒पेद् रु॒क्कामः॑ । रु॒क्कामो॑ ऽग्निम् । रु॒क्काम॑ इति॒ रुक्-कामः॑ ।
 अ॒ग्निमे॒व । ए॒व रु॒क्मन्त॑म् । रु॒क्मन्त॑७ स्वे॒न । स्वे॒न भा॒गधे॑ये॒न ।
 भा॒गधे॑ये॒नोप॑ । भा॒गधे॑ये॒नेति॑ भा॒ग-धे॑ये॒न । उप॑ धावति । धा॒वति॒ सः ।
 स ए॒व । ए॒वास्मि॑न् । अ॒स्मिन् रु॒चम् । रु॒चम् द॑धाति । द॒धाति॒ रोच॑ते ।
 रोच॑त ए॒व । ए॒वाग्न॑र्ये॑ । अ॒ग्नये॑ ते॒जस्व॑ते । ते॒जस्व॑ते पु॒रोडा॑शम् ( ) ।
 पु॒रोडा॑शम॒ष्टाक॑पालम् । 13 (50/58)

T.S. 2.2.3.4 - Kramam

अ॒ष्टाक॑पाल॒म् निः । अ॒ष्टाक॑पाल॒मित्य॒ष्टा - क॒पाल॒म् । निर् व॑पेत् ।
व॒पेत् तेज॑स्कामः । तेज॑स्कामोऽग्नि॒म् । तेज॑स्काम॒ इति॒
तेजः॑ - का॒मः । अ॒ग्निमे॒व । ए॒व तेज॑स्वन्तम् । तेज॑स्वन्त॒ऽस्वेन॑ ।
स्वेन॑ भा॒गधे॑येन । भा॒गधे॑येनोप । भा॒गधे॑येनेति॒ भाग॑ - धे॒येन॑ ।
उप॑ धावति । धा॒वति॒ सः । स ए॒व । ए॒वास्मि॑न् । अ॒स्मिन् तेजः॑ ।
तेजो॑ दधाति । दधा॒ति तेज॑स्वी । तेज॑स्व्ये॒व । ए॒व भ॑वति ।
भव॑त्य॒ग्नये॑ ॥ अ॒ग्नये॑ सा॒हन्त्या॑य । सा॒हन्त्या॑य पु॒रोडा॑शम् ।
पु॒रोडा॑शम॒ष्टाक॑पालम् । अ॒ष्टाक॑पाल॒म् निः ।
अ॒ष्टाक॑पाल॒मित्य॒ष्टा - क॒पाल॒म् । निर् व॑पेत् । व॒पेथ् सी॑क्षमाणः ।
सी॑क्षमाणोऽग्नि॒म् । अ॒ग्निमे॒व । ए॒व सा॒हन्त्य॑म् । सा॒हन्त्य॑ऽस्वेन॑ ।
स्वेन॑ भा॒गधे॑येन । भा॒गधे॑येनोप । भा॒गधे॑येनेति॒ भाग॑ - धे॒येन॑ ।
उप॑ धावति । धा॒वति॒ तेन॑ । तेनै॒व । ए॒व स॒हते॑ । स॒हते॑ यम् ।
य॑ः सी॑क्षते । सी॒क्षत॒ इति॒ सी॑क्षते ॥ 14 (38/43)

(भ्रातृ॑व्यस्या - स्मिन् - तेज॑स्वते पु॒रोडा॑श - म॒ष्टात्रि॑ऽशच्च)
(A3)

T.S. 2.2.4.1 Kramam

अ॒ग्नये॑ ऽन्न॒वते॑ । अ॒न्नवते॑ पु॒रोडा॑शम् ॥ अ॒न्नवत॑ इत्यन्न – व॒ते ।
 पु॒रोडा॑शम॒ष्टाक॑पालम् । अ॒ष्टाक॑पालम् निः ।
 अ॒ष्टाक॑पालमित्य॒ष्टा-क॑पालम् । निर् व॑पेत् । व॒पेद् यः । यः का॒मये॑त ।
 का॒मये॑तान्नवान् । अ॒न्नवान्थ् स्या॑म् । अ॒न्नवानि॑त्यन्न – वान् ।
 स्या॑मिति । इत्य॒ग्निम् । अ॒ग्निमे॒व । ए॒वान्न॑वन्तम् । अ॒न्नवन्त॑७ स्वेन॑ ।
 अ॒न्नवन्त॑मित्यन्न – व॒न्तम् । स्वेन॑ भा॒गधे॑येन । भा॒गधे॑येनोप ।
 भा॒गधे॑येनेति भा॒ग – धे॑येन । उप॑ धावति । धा॒वति॑ सः । स ए॒व ।
 ए॒वैन॑म् ॥ ए॒नम॑न्नवन्तम् । अ॒न्नवन्त॑म् करोति ।
 अ॒न्नवन्त॑मित्यन्न – व॒न्तम् । क॑रोत्यन्नवान् । अ॒न्नवाने॑व ।
 अ॒न्नवानि॑त्यन्न – वान् । ए॒व भ॑वति । भ॒वत्य॒ग्नये॑ ॥ अ॒ग्नये॑ ऽन्ना॒दाय॑ ।
 अ॒न्नादा॑य पु॒रोडा॑शम् ॥ अ॒न्नादा॑येत्यन्न – अ॒दाय॑ ।
 पु॒रोडा॑शम॒ष्टाक॑पालम् । अ॒ष्टाक॑पालम् निः ।
 अ॒ष्टाक॑पालमित्य॒ष्टा-क॑पालम् । निर् व॑पेत् । व॒पेद् यः । यः का॒मये॑त ।
 का॒मये॑तान्नादः । अ॒न्नादः॑ स्या॑म् । अ॒न्नाद॑ इत्यन्न-अ॒दः ।

स्या॒मिति॑ । इत्य॒ग्निम् । अ॒ग्निमे॒व । ए॒वान्ना॒दम् । अ॒न्नाद॒॑ स्व॒नेन॑ ।
 अ॒न्नाद॑मित्य॒न्न - अ॒दम् । स्वे॒न भा॒गधे॑ये॒न । भा॒गधे॑ये॒नोप॑ ।
 भा॒गधे॑ये॒नेति॑ भा॒ग - धे॑ये॒न । उप॑ धावति । धा॒वति॒ सः । स ए॒व ।
 ए॒वैन॑म् ॥ ए॒नम॑न्ना॒दम् । अ॒न्नाद॑म् करोति । अ॒न्नाद॑मित्य॒न्न - अ॒दम् ।
 क॒रोत्य॑न्ना॒दः । अ॒न्नाद॑ ए॒व । अ॒न्नाद॑ इत्य॒न्न - अ॒दः । 15 (50/64)

T.S. 2.2.4.2 - Kramam

ए॒व भ॑वति । भ॒वत्य॒ग्नये॑ ॥ अ॒ग्नये॑ ऽन्न॒पत॑ये । अ॒न्नप॑तये॒ पुरो॑डाशम् ॥
 अ॒न्नप॑तय॒ इत्य॒न्न - प॑तये । पुरो॒डाश॑म॒ष्टाक॑पालम् । अ॒ष्टाक॑पालम्
 निः । अ॒ष्टाक॑पाल॒मित्य॒ष्टा - क॑पालम् । निर् व॑पेत् । व॒पेद् यः ।
 यः का॒मये॑त । का॒मये॑तान्न॒पतिः॑ । अ॒न्नप॑तिः स्याम् ।
 अ॒न्नप॑तिरित्य॒न्न - प॑तिः । स्या॒मिति॑ । इत्य॒ग्निम् । अ॒ग्निमे॒व ।
 ए॒वान्न॑पतिम् । अ॒न्नप॑ति॒ स्व॒नेन॑ । अ॒न्नप॑तिमित्य॒न्न - प॑तिम् ।
 स्वे॒न भा॒गधे॑ये॒न । भा॒गधे॑ये॒नोप॑ । भा॒गधे॑ये॒नेति॑ भा॒ग - धे॑ये॒न ।
 उप॑ धावति । धा॒वति॒ सः । स ए॒व । ए॒वैन॑म् ॥ ए॒नम॑न्न॒पति॑म् ।
 अ॒न्नप॑तिम् करोति । अ॒न्नप॑तिमित्य॒न्न - प॑तिम् । क॒रोत्य॑न्न॒पतिः॑ ।
 अ॒न्नप॑तिरे॒व । अ॒न्नप॑तिरित्य॒न्न - प॑तिः । ए॒व भ॑वति । भ॒वत्य॒ग्नये॑ ॥

द्वितीय काण्डे – द्वितीयः प्रश्नः – (TS 2.2)

अ॒ग्नये॑ प॒व॒मा॒नाय॑ । प॒व॒मा॒नाय॑ पु॒रो॒डा॒शम् । पु॒रो॒डा॒श॒म॒ष्टा॒क॒पा॒लम् ।
 अ॒ष्टा॒क॒पा॒लम् निः॑ । अ॒ष्टा॒क॒पा॒ल॒मि॒त्य॒ष्टा – क॒पा॒लम् । नि॒र् व॒पेत् ।
 व॒पे॒द॒ग्नये॑ ॥ अ॒ग्नये॑ पा॒व॒काय॑ । पा॒व॒काया॑ग्नये॑ ॥ अ॒ग्नये॑ शु॒चये॑ ।
 शु॒चये॑ ज्यो॒गा॒मया॑वी । ज्यो॒गा॒मया॑वी यत् । ज्यो॒गा॒मया॑वीति॒
 ज्योक् – आ॒मया॑वी । यद॒ग्नये॑ ॥ अ॒ग्नये॑ प॒व॒मा॒नय॑ ।
 प॒व॒मा॒नाय॑ नि॒र्व॒पति॑ । नि॒र्व॒पति॑ प्रा॒णम् । नि॒र्व॒पती॑ति॒ निः – व॒पति॑ ।
 प्रा॒णमे॒व । प्रा॒णमि॑ति॒ प्र – अ॒नम् । ए॒वा॒स्मिन् । अ॒स्मिन् ते॑न । ते॑न
 द॒धाति॑ । द॒धाति॑ यत् । यद॒ग्नये॑ ॥ अ॒ग्नये॑ पा॒व॒काय॑ । 16 (50/61)

T.S. 2.2.4.3 - Kramam

पा॒व॒काय॑ वा॒चम् । वा॒चमे॒व । ए॒वा॒स्मिन् । अ॒स्मिन् ते॑न । ते॑न द॒धाति॑ ।
 द॒धाति॑ यत् । यद॒ग्नये॑ ॥ अ॒ग्नये॑ शु॒चये॑ । शु॒चय॑ आ॒युः । आ॒युरे॒व ।
 ए॒वा॒स्मिन् । अ॒स्मिन् ते॑न । ते॑न द॒धाति॑ । द॒धात्यु॑त् । उ॒त् यदि॑ ।
 यदी॒तासुः॑ । इ॒तासु॑र् भवति । इ॒तासु॑रिती॒त् – अ॒सुः । भवति॑ जी॒वति॑ ।
 जी॒वत्ये॒व । ए॒वैता॑म् । ए॒तामे॒व । ए॒व निः॑ । नि॒र् व॒पेत् ।
 व॒पेच्चक्षु॑ष्कामः । चक्षु॑ष्कामो॒ यत् । चक्षु॑ष्काम इति॒ चक्षुः – का॒मः ।
 यद॒ग्नये॑ ॥ अ॒ग्नये॑ प॒व॒मा॒नाय॑ । प॒व॒मा॒नाय॑ नि॒र्व॒पति॑ । नि॒र्व॒पति॑ प्रा॒णम् ।

निर्व॑प॒तीति॑ निः – व॒पति॑ । प्रा॒णमे॒व । प्रा॒णमि॑ति प्र – अ॒नम् ।
 ए॒वास्मि॑न् । अ॒स्मिन् ते॑न । ते॑न द॒धाति॑ । द॒धाति॑ यत् । यद॒ग्नये॑ ॥
 अ॒ग्नये॑ पा॒वका॑य । पा॒वका॑य वा॒चम् ॥ वा॒चमे॒व । ए॒वास्मि॑न् ।
 अ॒स्मिन् ते॑न । ते॑न द॒धाति॑ । द॒धाति॑ यत् । यद॒ग्नये॑ ॥ अ॒ग्नये॑ शु॒चये॑ ।
 शु॒चये॑ च॒क्षुः । च॒क्षु॒रेव॑ । ए॒वास्मि॑न् । अ॒स्मिन् ते॑न । ते॑न द॒धाति॑ ।

द॒धात्यु॑त । 17 (50/54)

T.S. 2.2.4.4 - Kramam

उ॒त यदि॑ । यद्व॒न्धः । अ॒न्धो भ॑वति । भ॒वति॑ प्र । प्रै॒व । ए॒व प॑श्यति ।
 प॒श्यत्य॑ग्नये ॥ अ॒ग्नये॑ पु॒त्रव॑ते । पु॒त्रव॑ते पु॒रोडा॑शम् । पु॒त्रव॑त इति॑
 पु॒त्र – व॑ते । पु॒रोडा॑शम॒ष्टाक॑पालम् । अ॒ष्टाक॑पालम् निः ।
 अ॒ष्टाक॑पालमि॒त्यष्टा॑ – क॒पालम् । निर् व॑पेत् । व॒पेदि॑न्द्राय ।
 इ॒न्द्राय॑ पु॒त्रिणे॑ ॥ पु॒त्रिणे॑ पु॒रोडा॑शम् । पु॒रोडा॑शमे॒काद॑शकपालम् ।
 ए॒काद॑शकपालम् प्र॒जाका॑मः । ए॒काद॑शकपालमि॒त्येका॑दश-क॒पालम् ।
 प्र॒जाका॑मो ऽग्निः । प्र॒जाका॑म इति॑ प्र॒जा – का॑मः । अ॒ग्निरे॒व ।
 ए॒वास्मै॑ ॥ अ॒स्मै प्र॒जाम् । प्र॒जाम् प्र॒जन॑यति । प्र॒जामि॑ति प्र – जा॒म् ।
 प्र॒जन॑यति वृ॒द्धाम् । प्र॒जन॑यतीति॑ प्र – ज॒नय॑ति । वृ॒द्धामि॑न्द्रः ।

इन्द्रः प्र । प्र यच्छति । यच्छत्यग्नये ॥ अग्नये रसवते ।
रसवते ऽजक्षीरे । रसवत इति रस – वते । अजक्षीरे चरुम् ।
अजक्षीर इत्यज – क्षीरे । चरुम् निः । निर् वपेत् । वपेद् यः ।
यः कामयेत । कामयेत रसवान् । रसवान्थ् स्याम् ।
रसवानिति रस – वान् । स्यामिति । इत्यग्निम् । अग्निमेव ।
एव रसवन्तम् । रसवन्तु स्वेन । रसवन्तमिति रस – वन्तम् ।
स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग – धेयेन ।
उप धावति । धावति सः । स एव । एवैनम् । एनञ् रसवन्तम् ।
रसवन्तम् करोति । रसवन्तमिति रस – वन्तम् ।

करोति रसवान् । 18 (50/62)

T.S. 2.2.4.5 - Kramam

रसवानेव । रसवानिति रस – वान् । एव भवति । भवत्यजक्षीरे ।
अजक्षीरे भवति । अजक्षीर इत्यज – क्षीरे । भवत्याग्नेयी ।
आग्नेयी वै । वा एषा । एषा यत् । यदजा । अजा साक्षात् ।
साक्षादेव । साक्षादिति स – अक्षात् । एव रसम् । रसमव ।
अव रुन्धे । रुन्धे ऽग्नये ॥ अग्नये वसुमते । वसुमते पुरोडाशम् ॥

वसु॑मत॒ इति॑ वसु॑ - म॒ते । पु॒रो॒डा॒श॒म॒ष्टा॒क॒पा॒ल॒म् । अ॒ष्टा॒क॒पा॒ल॒म्
 निः । अ॒ष्टा॒क॒पा॒ल॒मि॒त्य॒ष्टा - क॒पा॒ल॒म् । नि॒र् व॒पेत् । व॒पेद् यः ।
 यः का॒मये॑त । का॒मये॑त॒ वसु॑मान् । वसु॑मान्थ् स्याम् ।
 वसु॑मा॒नि॒ति वसु॑ - मा॒न् । स्या॒मि॒ति । इ॒त्य॒ग्नि॑म् । अ॒ग्नि॑मे॒व ।
 ए॒व वसु॑मन्तम् । वसु॑मन्त॒ स्वे॒न । वसु॑वन्त॒मि॒ति वसु॑ - मन्त॒म् ।
 स्वे॒न भा॒ग॒धे॒ये॒न । भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प । भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति भा॒ग - धे॒ये॒न ।
 उ॒प धा॑वति । धा॒व॒ति सः । स ए॒व । ए॒वैन॑म् । ए॒नं वसु॑मन्तम् ।
 वसु॑मन्तम् करोति । वसु॑मन्त॒मि॒ति वसु॑-मन्त॒म् । क॒रो॒ति वसु॑मान् ।
 वसु॑मा॒ने॒व । वसु॑मा॒नि॒ति वसु॑ - मा॒न् । ए॒व भ॑वति । भ॒व॒त्य॒ग्ने॑ ।
 अ॒ग्ने॑ वा॒ज॒सृ॒ते ॥ वा॒ज॒सृ॒ते पु॒रो॒डा॒श॒म् । वा॒ज॒सृ॒त इति॑
 वा॒ज - सृ॒ते ॥ पु॒रो॒डा॒श॒म॒ष्टा॒क॒पा॒ल॒म् । अ॒ष्टा॒क॒पा॒ल॒म् निः ।
 अ॒ष्टा॒क॒पा॒ल॒मि॒त्य॒ष्टा - क॒पा॒ल॒म् । नि॒र् व॒पेत् । व॒पेथ् स॒ङ्ग्रा॒मे ।
 स॒ङ्ग्रा॒मे स॒म्य॑त्ते । स॒ङ्ग्रा॒म इति॑ सं - ग्रा॒मे । स॒म्य॑त्ते वा॒जम् ॥
 स॒म्य॑त्त॒ इति॑ सं - य॒त्ते । वा॒जं वै । 19 (50/64)

T.S. 2.2.4.6 - Kramam

वा ए॒षः । ए॒ष सि॒सीर्ष॑ति । सि॒सीर्ष॑ति यः । यः स॒ङ्ग्राम॑म् ।
 स॒ङ्ग्राम॑म् जिगी॑षति । स॒ङ्ग्राम॑मिति सं – ग्राम॑म् । जिगी॑षत्यग्निः ।
 अ॒ग्निः ख॒लु । ख॒लु वै । वै दे॒वानाम्॑ । दे॒वानां॑ वा॒जसृ॑त् ।
 वा॒जसृ॑दग्निम् । वा॒जसृ॑दिति वाज – सृत् । अ॒ग्निमे॒व ।
 ए॒व वा॒जसृ॑तम् । वा॒जसृ॑त॒स्वेन॑ । वा॒जसृ॑तमिति वाज – सृ॒तम् ।
 स्वेन॑ भा॒गधे॑येन । भा॒गधे॑येनोप । भा॒गधे॑येनेति भा॒ग – धे॑येन ।
 उप॑ धावति । धा॒वति॑ धावति । धा॒वति॑ वा॒जम् । वा॒ज॒हन्ति॑ ।
 हन्ति॑ वृ॒त्रम् । वृ॒त्रम् ज॑यति । ज॑यति॒ तम् । त॒स॒ङ्ग्राम॑म् ।
 स॒ङ्ग्राम॑मथो॑ । स॒ङ्ग्राम॑मिति सं – ग्राम॑म् । अथो॑ अ॒ग्निः ।
 अथो॑ इत्यथो॑ । अ॒ग्निरि॑व । इ॒व न । न प्र॑ति॒धृषे॑ । प्र॒ति॒धृषे॑ भवति ।
 प्र॒ति॒धृषे॑ इति प्र॒ति – धृषे॑ । भ॒वत्य॒ग्नये॑ । अ॒ग्नये॑ ऽग्नि॒वते॑ ।
 अ॒ग्नि॒वते॑ पु॒रोडा॑शम् । अ॒ग्नि॒वत॑ इत्यग्नि – वते॑ ।
 पु॒रोडा॑शम॒ष्टाक॑पालम् । अ॒ष्टाक॑पालम् निः ।
 अ॒ष्टाक॑पाल॒मित्य॒ष्टा – क॑पालम् । निर् व॑पेत् । व॒पेद् यस्य॑ ।

यस्या॑ग्नौ । अ॒ग्ना॒व॒ग्नि॒म् । अ॒ग्नि॒म॒भ्यु॒द्ध॒रे॒युः । अ॒भ्यु॒द्ध॒रे॒युर्
निर्दिष्ट॑भागः । अ॒भ्यु॒द्ध॒रे॒यु॒रि॒त्य॒भि - उ॒द्ध॒रे॒युः । निर्दिष्ट॑भागो वै ।
निर्दिष्ट॑भाग इति निर्दिष्ट - भा॒गः । वा ए॒तयोः॑ । ए॒तयो॑र॒न्यः ।
अ॒न्योऽनि॑र्दिष्टभागः । अ॒नि॒र्दिष्ट॑भागो ऽन्यः ।
अ॒नि॒र्दिष्ट॑भाग इत्यनि॑र्दिष्ट - भा॒गः । अ॒न्य॒स्तौ । तौ सं॒भ॒व॒न्तौ ।
सं॒भ॒व॒न्तौ य॒ज॒मा॒न॒म् । सं॒भ॒व॒न्ता॒वि॒ति सं - भ॒व॒न्तौ ।
य॒ज॒मा॒न॒म॒भि । 20 (50/63)

T.S. 2.2.4.7 - Kramam

अ॒भि॒स॒म् । सं॒भ॒व॒तः । भ॒व॒तः॒सः । स ई॒श्वरः॑ । ई॒श्वर॑ आ॒र्ति॒म् ।
आ॒र्ति॒मा॒र्तोः॑ । आ॒र्तो॒र् यत् । आ॒र्तो॒रि॒त्या - अ॒र्तोः॑ । यद॒ग्नये॑ ।
अ॒ग्नये॑ ऽग्नि॒व॒ते॑ । अ॒ग्नि॒व॒ते॑ नि॒र्व॒प॒ति । अ॒ग्नि॒व॒त इ॒त्य॒ग्नि - व॒ते॑ ।
नि॒र्व॒प॒ति भा॒ग॒धे॒ये॒न । नि॒र्व॒प॒ती॒ति निः - व॒प॒ति । भा॒ग॒धे॒ये॒नै॒व ।
भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति भा॒ग - धे॒ये॒न । ए॒वै॒नौ । ए॒नौ श॒म॒य॒ति । श॒म॒य॒ति न ।
ना॒र्ति॒म् । आ॒र्ति॒मा । आ॒च्छ॑ति । ऋ॒च्छ॑ति य॒ज॒मा॒नः । य॒ज॒मा॒नोऽग्नये॑ ।
अ॒ग्नये॑ ज्यो॒ति॒ष्म॒ते॑ । ज्यो॒ति॒ष्म॒ते॑ पु॒रो॒डा॒श॒म् । पु॒रो॒डा॒श॒म॒ष्टा॒क॒पा॒ल॒म् ।
अ॒ष्टा॒क॒पा॒ल॒म् निः । अ॒ष्टा॒क॒पा॒ल॒मि॒त्य॒ष्टा - क॒पा॒ल॒म् । नि॒र्व॒पेत् ।

द्वितीय काण्डे – द्वितीयः प्रश्नः – (TS 2.2)

व॒पेद् यस्य॑ । यस्या॒ग्निः॑ । अ॒ग्निरु॑द्धृतः । उद्धृतो ऽहु॑ते ।
 उद्धृत॑ इत्युत् – ह॒तः॑ । अहु॑ते ऽग्निहो॒त्रे । अ॒ग्निहो॒त्र उ॒द्वाये॑त् ॥
 अ॒ग्निहो॒त्र इत्यग्नि॑ – हो॒त्रे । उ॒द्वाये॑दपरः । उ॒द्वाये॑दित्युत् – वा॒येत् ॥
 अ॒पर आ॒दीप्य॑ । आ॒दीप्या॑नूद्धृत्यः । आ॒दीप्ये॑त्या – दी॒प्य ।
 अ॒नूद्धृत्य॑ इति॑ । अ॒नूद्धृत्य॑ इत्यनु॒-उद्धृत्यः॑ । इत्याहुः॑ । आहु॑स्तत् ।
 तत् तथा॑ ॥ तथा॑ न । न का॒र्यम् । का॒र्यं य॑त् । यद् भा॒गधे॑यम् ।
 भा॒गधे॑यमभि॑ । भा॒गधे॑यमिति॑ भा॒ग – धे॑यम् । अ॒भि पूर्॑वः ।
 पूर्॑व उ॒द्धि॒यते॑ ॥ उ॒द्धि॒यते॑ किम् । उ॒द्धि॒यत॑ इत्युत् – हि॒यते॑ ॥
 किम॑परः । अ॒परो॑ऽभि । अ॒भ्युत् । उ॒द्धि॒यते॑ । 21 (50/62)

T.S. 2.2.4.8 - Kramam

हि॒येते॑ति । इति॑ तानि॑ । तान्ये॒व । ए॒वाव॑क्षाणानि॑ । अ॒वक्षा॑णानि॑
 स॒न्नि॒धाय॑ । अ॒वक्षा॑णानीत्य॒व – क्षा॑णानि॑ । स॒न्नि॒धाय॑ मन्थेत् ।
 स॒न्नि॒धाये॑ति सं – नि॒धाय॑ । मन्थे॒दितः॑ । इ॒तः प्र॑थमम् । प्र॒थमम्
 ज॒ज्ञे । ज॒ज्ञे अ॒ग्निः॑ । अ॒ग्निः स्वा॑त् । स्वाद् यो॒नेः॑ । यो॒नेरधि॑ ।
 अधि॑ जा॒तवे॑दाः । जा॒तवे॑दा इति॑ जा॒त – वे॒दाः॑ । स गा॑यत्रिया॑ ।

गा॒य॒त्रि॒या त्रि॒ष्टु॒भा ॥ त्रि॒ष्टु॒भा जग॑त्या । जग॑त्या दे॒वेभ्यः॑ । दे॒वेभ्यो॑
ह॒व्यम् । ह॒व्यं व॑हतु । व॒हतु प्र॒जान॑न् । प्र॒जान॑न्निति । प्र॒जान॑न्निति
प्र - जान॑न् । इति॑ छन्दोभिः । छन्दो॑भिरेव । छन्दो॑भिरिति
छन्दः॑ - भिः ॥ ए॒वैन॑म् । ए॒न॒ स्वात् । स्वाद् यो॒नेः । यो॒नेः प्र ।
प्र जन॑यति । जन॑यत्येषः । ए॒ष वाव॑ । वाव॑ सः । सो॑ऽग्निः ।
अ॒ग्निरिति॑ । इत्या॑हुः । अ॒हुर् ज्योतिः॑ । ज्योति॑स्तु । त्वै । वा अस्य॑ ।
अ॒स्य॑ परा॑पतितम् । परा॑पतितमिति॑ । परा॑पतितमिति॑ परा॑ - पति॑तम् ।
इति॑ यत् । यद॑ग्नये॑ । अ॒ग्नये॑ ज्योति॑ष्मते । ज्योति॑ष्मते॑ निर्व॑पति ।
निर्व॑पति॑ यत् । निर्व॑पतीति॑ निः - व॑पति । यदे॒व । ए॒वास्य॑ ( ) ।
अ॒स्य॑ ज्योतिः॑ । ज्योतिः॑ परा॑पतितम् । परा॑पतितम् तत् ।
परा॑पतितमिति॑ परा॑ - पति॑तम् । तदे॒व । ए॒वाव॑ । अव॑ रुन्धे ।
रुन्ध॑ इति॑ रुन्धे ॥ 22 (56/63)

(करोत्यन्नादो - दधाति यदग्नये - शुचये चक्षुरेवास्मिन् तेन दधाति
- करोति - वाजं - यजमान - मु - देवास्य - षट्च) (A4)

T.S. 2.2.5.1 - Kramam

वै॒श्वान॑रम् द्वा॒दश॑कपालम् । द्वा॒दश॑कपालम् निः । द्वा॒दश॑कपालमि॒ति
 द्वा॒दश॑ – क॒पा॒लम् । नि॒र् व॑पेत् । व॒पेद् वा॒रु॒णम् । वा॒रु॒णम् च॒रुम् ।
 च॒रुम् द॑धि॒क्राव्.॑ण्णे ॥ द॑धि॒क्राव्.॑ण्णे च॒रुम् । द॑धि॒क्राव्.॑ण्ण इति
 दधि॑ – क्राव्.॑ण्णे ॥ च॒रुम॑भि॒शस्य॑मानः । अ॒भि॒शस्य॑मानो॒ यत् ।
 अ॒भि॒शस्य॑मान इत्य॑भि – शस्य॑मानः । यद् वै॒श्वान॑रः ।
 वै॒श्वान॑रो द्वा॒दश॑कपालः । द्वा॒दश॑कपालो भवति । द्वा॒दश॑कपाल इति
 द्वा॒दश॑ – क॒पा॒लः । भवति॑ सम्॑व॒थ्स॒रो वै ।
 सम्॑व॒थ्स॒रो इति॑ सम् – व॒थ्स॒रोः । वा अ॒ग्निः । अ॒ग्निर् वै॒श्वान॑रः ।
 वै॒श्वान॑रः सम्॑व॒थ्स॒रेण॑ । सम्॑व॒थ्स॒रेणै॒व । सम्॑व॒थ्स॒रेणेति॑
 सं – व॒थ्स॒रेण॑ । ए॒वैन॑म् । ए॒नञ् स्व॑द॒यति॑ । स्व॑द॒यत्य॑प ।
 अ॒प पा॑पम् । पा॒पं व॑र्णम् । वर्णञ् ह॒ते । ह॒ते वा॒रु॒णेन॑ । वा॒रु॒णेनै॒व ।
 ए॒वैन॑म् । ए॒नं व॑रु॒णपा॑शात् । व॒रु॒णपा॑शान् मुञ्चति । व॒रु॒णपा॑शादिति॑
 व॒रु॒ण – पा॑शात् । मुञ्चति॑ द॑धि॒क्राव्.॑ण्णा ॥ द॑धि॒क्राव्.॑ण्णा पु॒नाति॑ ।
 द॑धि॒क्राव्.॑ण्णेति॑ दधि॑ – क्राव्.॑ण्णा ॥ पु॒नाति॑ हि॒रण्य॑म् ।
 हि॒रण्य॑म् दक्षि॑णा । दक्षि॑णा प॒वित्र॑म् । प॒वित्रं॑ वै । वै हि॒रण्य॑म् ।

हिरण्यम् पुनाति । पुनात्येव । एवैनम् । एनमाद्यम् । आद्यमस्य ।
 अस्यान्नम् । अन्नम् भवति । भवत्येताम् । एतामेव । एव निः ।
 निर् वपेत् । वपेत् प्रजाकामः । प्रजाकामः सम्वत्सरः ।
 प्रजाकाम इति प्रजा - कामः । सम्वत्सरो वै ।
 सम्वत्सर इति सं - वत्सरः । 23 (50/60)

T.S. 2.2.5.2 - Kramam

वा एतस्य । एतस्याशान्तः । अशान्तो योनिम् । योनिम् प्रजायै ।
 प्रजायै पशूनाम् । प्रजाया इति प्र - जायै । पशूनाम् निः ।
 निर् दहति । दहति यः । योऽलम् । अलम् प्रजायै । प्रजायै सन् ।
 प्रजाया इति प्र - जायै । सन् प्रजाम् । प्रजाम् न । प्रजामिति
 प्र - जाम् । न विन्दते । विन्दते यत् । यद् वैश्वानरः ।
 वैश्वानरो द्वादशकपालः । द्वादशकपालो भवति । द्वादशकपाल इति
 द्वादश - कपालः । भवति सम्वत्सरः । सम्वत्सरो वै ।
 सम्वत्सर इति सं - वत्सरः । वा अग्निः । अग्निर् वैश्वानरः ।
 वैश्वानरः सम्वत्सरम् । सम्वत्सरमेव । सम्वत्सरमिति
 सं - वत्सरम् । एव भागधेयेन । भागधेयेन शमयति ।

द्वितीय काण्डे – द्वितीयः प्रश्नः – (TS 2.2)

भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॒ भा॒ग॒-॒धे॒ये॒न॒ । श॒म॒य॒ति॒ सः॑ । सोऽ॒स्मै॑ । अ॒स्मै॒ शान्तः॑ ।
 शान्तः॑ स्वात् । स्वाद् यो॒नेः॑ । यो॒नेः॑ प्र॒जाम् । प्र॒जाम् प्र॑ । प्र॒जामि॒ति॑
 प्र - जा॒म् । प्र॑ ज॒नय॒ति॑ । ज॒नय॒ति॑ वा॒रुणे॑न । वा॒रुणे॑नै॒व । ए॒वैन॑म् ।
 ए॒नं व॑रुणपाशात् । व॒रुण॑पाशा॒न् मुञ्च॑ति ।
 व॒रुण॑पाशा॒दिति॑ वरुण - पाशात् । मुञ्च॑ति दधि॒क्राव्.ण्णा॑ ॥
 दधि॒क्राव्.ण्णा॑ पु॒नाति॑ । दधि॒क्राव्.ण्णे॑ति॒ दधि - क्राव्.ण्णा॑ ॥
 पु॒नाति॑ हि॒रण्य॑म् । हि॒रण्य॑म् दक्षि॒णा । दक्षि॑णा प॒वित्र॑म् । प॒वित्रं॑ वै ।
 वै हि॒रण्य॑म् । हि॒रण्य॑म् पु॒नाति॑ । पु॒नात्ये॒व । ए॒वैन॑म् ।

ए॒नं वि॑न्दते ॥ 24 (50/60)

T.S. 2.2.5.3 - Kramam

वि॒न्दते॑ प्र॒जाम् । प्र॒जां वै॑श्वा॒नर॑म् । प्र॒जामि॒ति॑ प्र - जा॒म् ।
 वै॒श्वा॒नर॑म् द्वा॒दश॑कपालम् । द्वा॒दश॑कपालम् निः । द्वा॒दश॑कपालमि॒ति॑
 द्वा॒दश॑-कपालम् । निर् व॒पेत् । व॒पेत् पु॒त्रे । पु॒त्रे जा॒ते । जा॒ते यत् ।
 यद॒ष्टा॑कपालः । अ॒ष्टा॑कपालो भवति । अ॒ष्टा॑कपाल इत्य॒ष्टा-क॒पालः ।
 भवति॑ गाय॒त्रिया॑ । गाय॒त्रियै॒व । ए॒वैन॑म् । ए॒नम् ब्र॒ह्मव॑र्च॒सेन॑ ।
 ब्र॒ह्मव॑र्च॒सेन॑ पु॒नाति॑ । ब्र॒ह्मव॑र्च॒सेने॑ति॒ ब्रह्म - वर्च॑सेन । पु॒नाति॑ यत् ।

यन्नवकपालः । नवकपालस्त्रिवृता ॥ नवकपाल इति नव-कपालः ।
 त्रिवृतैव । त्रिवृतेति त्रि - वृता ॥ एवास्मिन् । अस्मिन् तेजः ।
 तेजोदधाति । दधाति यत् । यद् दशकपालः । दशकपालो विराजा ॥
 दशकपाल इति दश - कपालः । विराजैव । विराजेति वि-राजा ॥
 एवास्मिन् । अस्मिन्नन्नाद्यम् । अन्नाद्यम् दधाति ।
 अन्नाद्यमित्यन्न - अद्यम् । दधाति यत् । यदेकादशकपालः ।
 एकादशकपालस्त्रिष्टुभा ॥ एकादशकपाल इत्येकादश - कपालः ।
 त्रिष्टुभैव । एवास्मिन् । अस्मिन्निन्द्रियम् । इन्द्रियम् दधाति । दधाति
 यत् । यद् द्वादशकपालः । द्वादशकपालो जगत्या । द्वादशकपाल इति
 द्वादश - कपालः । जगत्यैव । एवास्मिन् । अस्मिन् पशून् । पशून्
 दधाति । दधाति यस्मिन् । यस्मिन् जाते । जात एताम् । एतामिष्टिम् ॥
 इष्टिम् निर्वपति । निर्वपति पूतः । निर्वपतीति निः - वपति ।

पूत एव । 25 (50/62)

T.S. 2.2.5.4 - Kramam

एव तेजस्वी । तेजस्व्यन्नादः । अन्नाद इन्द्रियावी ।
 अन्नाद इत्यन्न - अदः । इन्द्रियावी पशुमान् । पशुमान् भवति ।

द्वितीय काण्डे – द्वितीयः प्रश्नः – (TS 2.2)

प॒शु॒मा॒नि॒ति॒ प॒शु॒ – मा॒न् । भ॒व॒त्य॒व॒ । अ॒व॒ वै॒ । वा॒ ए॒षः॑ । ए॒ष
 सु॒व॒र्गा॒त् । सु॒व॒र्गा॒ल्लो॒का॒त् । सु॒व॒र्गा॒दि॒ति॒ सु॒वः॑-गा॒त् । लो॒का॒च्छि॑द्यते ।
 छि॒द्य॒ते॒ यः॑ । यो॑ द॒र्श॑पूर्णमा॒सया॒जी॒ । द॒र्श॑पूर्णमा॒सया॒जी॒ स॒न् ।
 द॒र्श॑पूर्णमा॒सया॒जी॒ति॒ द॒र्श॑पूर्णमा॒स – या॒जी॒ । स॒न्न॒मा॒वा॒स्याम्॑ ॥
 अ॒मा॒वा॒स्यां॑ ॥ वा॑ । अ॒मा॒वा॒स्या॒मि॒त्य॒मा॒ – वा॒स्याम्॑ । वा॒ पौ॒र्ण॒मा॒सीम्॑ ।
 पौ॒र्ण॒मा॒सीं॑ ॥ वा॑ । पौ॒र्ण॒मा॒सी॒मि॒ति॒ पौ॒र्ण – मा॒सीम्॑ । वा॒ ऽति॒पा॒द॒य॒ति॑ ।
 अ॒ति॒पा॒द॒य॒ति॑ सु॒व॒र्गा॒य॑ । अ॒ति॒पा॒द॒य॒ती॒त्य॒ति॑-पा॒द॒य॒ति॑ । सु॒व॒र्गा॒य॑ हि॒ ।
 सु॒व॒र्गा॒ये॒ति॑ सु॒वः॑ – गा॒य॑ । हि॒ लो॒का॒य॑ । लो॒का॒य॑ द॒र्श॑पूर्णमा॒सौ॑ ।
 द॒र्श॑पूर्णमा॒सा॒ वि॒ज्ये॑ते ॥ द॒र्श॑पूर्णमा॒सा॒वि॒ति॑ द॒र्श – पू॒र्ण॒मा॒सौ॑ ।
 इ॒ज्ये॑ते॒ वैश्वान॑रम् । इ॒ज्ये॑ते॒ इती॒ज्ये॑ते ॥ वैश्वान॑रं द्वा॒दश॑कपालम् ।
 द्वा॒दश॑कपालम् निः । द्वा॒दश॑कपाल॒मि॒ति॒ द्वा॒दश – क॒पा॒लम्॑ ।
 नि॒र् व॑पेत् । व॒पे॒द॒मा॒वा॒स्याम्॑ । अ॒मा॒वा॒स्यां॑ ॥ वा॑ ।
 अ॒मा॒वा॒स्या॒मि॒त्य॒मा॒ – वा॒स्याम्॑ । वा॒ पौ॒र्ण॒मा॒सीम्॑ । पौ॒र्ण॒मा॒सीं॑ ॥ वा॑ ॥
 पौ॒र्ण॒मा॒सी॒मि॒ति॒ पौ॒र्ण – मा॒सीम्॑ । वा॒ ऽति॒पा॒द्य॑ । अ॒ति॒पा॒द्य॑
 स॒म् व॑त्स॒रः॑ । अ॒ति॒पा॒द्ये॒त्य॒ति॑ – पा॒द्य॑ । स॒म् व॑त्स॒रो॒ वै॑ ।

स॒म्॒व॒थ्स॒र इति॑ सं – व॒थ्स॒रः । वा अ॒ग्निः । अ॒ग्निर् वै॒श्वान॒रः ।
 वै॒श्वान॒रः स॒म्॒व॒थ्स॒रम् । स॒म्॒व॒थ्स॒रमे॒व । स॒म्॒व॒थ्स॒रमि॑ति
 सं – व॒थ्स॒रम् । ए॒व प्री॑णाति । प्री॒णा॒त्यथो॑ ॥ अथो॑ स॒म्॒व॒थ्स॒रम् ।
 अथो॑ इत्यथो॑ ॥ स॒म्॒व॒थ्स॒रमे॒व । स॒म्॒व॒थ्स॒रमि॑ति सं – व॒थ्स॒रम् ।
 ए॒वास्मै॑ ॥ अ॒स्मा उप॑ । उप॑ दधाति । दधाति सु॒वर्ग॑स्य । सु॒वर्ग॑स्य
 लो॒कस्य॑ । सु॒वर्ग॑स्येति सु॒वः – ग॑स्य । लो॒कस्य॑ स॒मष्ट्यै॑ ।
 स॒मष्ट्या॑ अथो॑ ॥ स॒मष्ट्या॑ इति॑ सं – अ॒ष्ट्यै ॥ 26 (50/70)

T.S. 2.2.5.5 - Kramam

अथो॑ दे॒वताः॑ ॥ अथो॑ इत्यथो॑ ॥ दे॒वता॑ ए॒व । ए॒वान्वा॒रभ्य॑ । अ॒न्वा॒रभ्य॑
 सु॒वर्ग॑म् । अ॒न्वा॒रभ्ये॑त्यनु – आ॒रभ्य॑ । सु॒वर्गं॑ लो॒कम् । सु॒वर्ग॑मि॑ति
 सु॒वः – ग॑म् । लो॒कमे॑ति । ए॒ति वी॒रहा॑ । वी॒रहा॑ वै । वी॒रहे॑ति
 वी॒र – हा॑ । वा ए॒षः । ए॒ष दे॒वाना॑म् । दे॒वानां॑ यः । यो॑ऽग्नि॒म् ।
 अ॒ग्नमु॑द्वास॒यते॑ । उ॒द्वास॑यते न । उ॒द्वास॑यत इत्युत् – वा॒सय॑ते ।
 न वै । वा ए॒तस्य॑ । ए॒तस्य॑ ब्रा॒ह्मणाः॑ । ब्रा॒ह्मणा॑ ऋ॒ताय॑वः ।
 ऋ॒ताय॑वः पु॒रा । ऋ॒ताय॑व इत्यृत – यवः । पु॒राऽन्न॑म् । अ॒न्नम॑क्षन् ।
 अ॒क्षन्ना॑ग्ने॒यम् । आ॒ग्ने॒यम॑ष्टाक॒पाल॑म् । अ॒ष्टाक॑पाल॒म् निः॑ ।

द्वितीय काण्डे – द्वितीयः प्रश्नः – (TS 2.2)

अष्टाकपालमित्यष्टा – कपालम् । निर् वपेत् । वपेद् वैश्वानरम् ।
वैश्वानरम् द्वादशकपालम् । द्वादशकपालमग्निम् । द्वादशकपालमिति
द्वादश – कपालम् । अग्निमुद्वासयिष्यन् । उद्वासयिष्यन् यत् ।
उद्वासयिष्यन्नित्युत् – वासयिष्यन् । यदष्टाकपालः । अष्टाकपालो
भवति । अष्टाकपाल इत्यष्टा – कपालः । भवत्यष्टाक्षरा । अष्टाक्षरा
गायत्री । अष्टाक्षरेत्यष्टा – अक्षरा । गायत्री गायत्रः । गायत्रोऽग्निः ।
अग्निर् यावान् । यावानेव । एवाग्निः । अग्निस्तस्मै ॥
तस्मा आतिथ्यम् । आतिथ्यम् करोति । करोत्यथो ॥ अथो यथा ॥
अथो इत्यथो ॥ यथा जनम् । जनं यते । यतेऽवसम् ।
अवसम् करोति । करोति तादृक् । तादृगेव । 27 (50/62)

T.S. 2.2.5.6 - Kramam

एव तत् । तद् द्वादशकपालः । द्वादशकपालो वैश्वानरः । द्वादशकपाल
इति द्वादश – कपालः । वैश्वानरो भवति । भवति द्वादश ।
द्वादश मासाः । मासाः सम्वत्सरः । सम्वत्सरः सम्वत्सरः ।
सम्वत्सर इति सं – वत्सरः । सम्वत्सरः खलु । सम्वत्सर
इति सं – वत्सरः । खलु वै । वा अग्नेः । अग्नेर् योनिः ।

यो॒निः॒ स्वा॒म् । स्वा॒मे॒व । ए॒वैन॑म् । ए॒नं॑ यो॒निम्॑ । यो॒निम्॑ ग॒म॒य॒ति॑ ।
 ग॒म॒य॒त्या॒द्यम्॑ । आ॒द्य॒म॒स्य॑ । अ॒स्या॒न्नम्॑ । अ॒न्नं॑ भ॒व॒ति॑ ।
 भ॒व॒ति॑ वै॒श्वान॑रम् । वै॒श्वान॑रम् द्वा॒दश॑क॒पा॒लम् । द्वा॒दश॑क॒पा॒लम् निः॑ ।
 द्वा॒दश॑क॒पा॒ल॒मि॒ति॑ द्वा॒दश॑ - क॒पा॒लम् । निर् व॒पेत् । व॒पेन् मा॒रु॒तम् ।
 मा॒रु॒तं स॒प्त॒क॒पा॒लम् । स॒प्त॒क॒पा॒लम् ग्रा॒म॒का॒मः॑ । स॒प्त॒क॒पा॒ल॒मि॒ति॑
 स॒प्त - क॒पा॒लम् । ग्रा॒म॒का॒म आ॒ह॒व॒नी॒ये॑ । ग्रा॒म॒का॒म इति॑
 ग्रा॒म - का॒मः॑ । आ॒ह॒व॒नी॒ये वै॒श्वान॑रम् । आ॒ह॒व॒नी॒य इत्या॑-ह॒व॒नी॒ये॑ ।
 वै॒श्वान॑र॒म॒धि॑ । अ॒धि श्र॒य॒ति॑ । श्र॒य॒ति गार्॒ह॒प॒त्ये॑ । गार्॒ह॒प॒त्ये
 मा॒रु॒तम् । गार्॒ह॒प॒त्य इति॑ गार्॒ह - प॒त्ये॑ । मा॒रु॒तम् पा॒प॒व॒स्य॑स॒स्य॑ ।
 पा॒प॒व॒स्य॑स॒स्य वि॒धृत्यै॑ । पा॒प॒व॒स्य॑स॒स्येति॑ पा॒प - व॒स्य॑स॒स्य॑ ।
 वि॒धृत्यै॑ द्वा॒दश॑क॒पा॒लः । वि॒धृत्या॑ इति॑ वि - धृत्यै॑ । द्वा॒दश॑क॒पा॒लो
 वै॒श्वान॑रः । द्वा॒दश॑क॒पा॒ल इति॑ द्वा॒दश॑ - क॒पा॒लः । वै॒श्वान॑रो भ॒व॒ति॑ ।
 भ॒व॒ति॑ द्वा॒दश॑ । द्वा॒दश॑मा॒साः॑ । मा॒साः॑ स॒म्व॑त्स॒रः॑ । स॒म्व॑त्स॒रः॑
 स॒म्व॑त्स॒रेण॑ । स॒म्व॑त्स॒र इति॑ सं - व॒त्स॒रः॑ । स॒म्व॑त्स॒रेणै॒व ।
 स॒म्व॑त्स॒रेणेति॑ सं - व॒त्स॒रेण॑ । ए॒वा॒स्मै॑ । अ॒स्मै॑ स॒जा॒तान् ।

द्वितीय काण्डे – द्वितीयः प्रश्नः – (TS 2.2)

स॒जा॒ता॒ञ्छ्या॒व॒य॒ति॑ । स॒जा॒ता॒नि॒ति॑ स॒-जा॒ता॒न् । च्या॒व॒य॒ति॑ मा॒रु॒तः॑ ।

मा॒रु॒तो॑ भ॒व॒ति॑ ( ) । भ॒व॒ति॑ म॒रु॒तः॑ । 28 (50/64)

T.S. 2.2.5.7 - Kramam

म॒रु॒तो॑ वै । वै दे॒वा॒ना॒म् ॥ दे॒वा॒नां॑ वि॒शः॑ । वि॒शो॑ दे॒व॒वि॒शे॑न ।

दे॒व॒वि॒शे॑नै॒व । दे॒व॒वि॒शे॑ने॒ति॑ दे॒व - वि॒शे॑न । ए॒वा॒स्मै॑ ॥ अ॒स्मै॑

म॒नु॒ष्य॒वि॒श॒म् । म॒नु॒ष्य॒वि॒श॒म॒व॑ । म॒नु॒ष्य॒वि॒श॒मि॒ति॑ म॒नु॒ष्य - वि॒श॒म् ।

अ॒व॒ रु॒न्धे॑ । रु॒न्धे॑ स॒प्त॒क॒पा॒लः॑ । स॒प्त॒क॒पा॒लो॑ भ॒व॒ति॑ । स॒प्त॒क॒पा॒ल

इ॒ति॑ स॒प्त - क॒पा॒लः॑ । भ॒व॒ति॑ स॒प्त॒ग॒णाः॑ । स॒प्त॒ग॒णा॑ वै । स॒प्त॒ग॒णा

इ॒ति॑ स॒प्त - ग॒णाः॑ । वै म॒रु॒तः॑ । म॒रु॒तो॑ ग॒ण॒शः॑ । ग॒ण॒श॑ ए॒व ।

ग॒ण॒श॑ इ॒ति॑ ग॒ण - शः॑ । ए॒वा॒स्मै॑ ॥ अ॒स्मै॑ स॒जा॒ता॒न् । स॒जा॒ता॒न॒व॑ ।

स॒जा॒ता॒नि॒ति॑ स - जा॒ता॒न् । अ॒व॒ रु॒न्धे॑ । रु॒न्धे॑ ऽनू॒च्य॒मा॒ने॑ ।

अ॒नू॒च्य॒मा॒न॒ आ॑ । अ॒नू॒च्य॒मा॒न॒ इ॒त्य॒नु - उ॒च्य॒मा॒ने॑ । आ सा॒द॒य॒ति॑ ।

सा॒द॒य॒ति॑ वि॒श॒म् ॥ वि॒श॒मे॒व॑ । ए॒वा॒स्मै॑ ॥ अ॒स्मा॑ अ॒नु॒व॒र्त्मा॒न॒म् ।

अ॒नु॒व॒र्त्मा॒न॒म् क॒रो॒ति॑ । अ॒नु॒व॒र्त्मा॒न॒मि॒त्य॒नु - व॒र्त्मा॒न॒म् ।

क॒रो॒ती॒ति॑ क॒रो॒ति॑ ॥ 29 (29/37)

(प्रजाकामः सँवथ्सरः - पुनात्येवैनं - पूतः - समष्व्यै - तादृङ्
- मारुतो भव - त्येकान्न त्रिंशच्च) (A5)

T.S. 2.2.6.1 - Kramam

आदित्यम् चरुम् । चरुम् निः । निर् वपेत् । वपेथ् सङ्ग्रामम् ।
सङ्ग्राममुपप्रयास्यन् । सङ्ग्राममिति सं - ग्रामम् ।
उपप्रयास्यन्नियम् । उपप्रयास्यन्नित्युप - प्रयास्यन् । इयं वै ।
वा अदितिः । अदितिरस्याम् । अस्यामेव । एव पूर्वे । पूर्वे प्रति ।
प्रति तिष्ठन्ति । तिष्ठन्ति वैश्वानरम् । वैश्वानरम् द्वादशकपालम् ।
द्वादशकपालम् निः । द्वादशकपालमिति द्वादश - कपालम् ।
निर् वपेत् । वपेदायतनम् । आयतनम् गत्वा ।
आयतनमित्या - यतनम् । गत्वा सम्ँवथ्सरः । सम्ँवथ्सरो वै ।
सम्ँवथ्सर इति सं - वथ्सरः । वा अग्निः । अग्निर् वैश्वानरः ।
वैश्वानरः सम्ँवथ्सरः । सम्ँवथ्सरः खलु । सम्ँवथ्सर इति
सं - वथ्सरः । खलु वै । वै देवानाम् । देवानामायतनम् ।
आयतनमेतस्मात् । आयतनमित्या - यतनम् । एतस्माद् वै ।
वा आयतनात् । आयतनाद् देवाः । आयतनादित्या - यतनात् ।

द्वितीय काण्डे – द्वितीयः प्रश्नः – (TS 2.2)

दे॒वा अ॒सुरान् । अ॒सुरान॑ज॒यन् । अ॒ज॒यन्॒ यत् । यद् वै॑शा॒नर॑म् ।
 वै॒श्वा॒नर॑म् द्वा॒दश॑क॒पाल॑म् । द्वा॒दश॑क॒पाल॑म् निर्व॒पति॑ ।
 द्वा॒दश॑क॒पाल॑मि॒ति द्वा॒दश॑ – क॒पाल॑म् । निर्व॒पति॑ दे॒वाना॑म् ।
 निर्व॒पती॑ति॒ निः – व॑पति । दे॒वाना॑मे॒व । ए॒वाय॑तने । आ॒यत॑ने यतते ।
 आ॒यत॑न इ॒त्या – य॑तने । य॒तते॑ ज॒यति॑ । ज॒यति॑ तम् ।
 तꣳ स॒ङ्ग्रा॑मम् । स॒ङ्ग्रा॑ममे॒तस्मिन् । स॒ङ्ग्रा॑ममि॒ति सं – ग्रा॑मम् ।
 ए॒तस्मिन् वै । वा ए॒तौ । ए॒तौ मृ॑जाते । मृ॒जाते॑ यः ।
 मृ॒जाते॑ इति॒ मृ॑जाते । 30 (50/63)

T.S. 2.2.6.2 - Kramam

यो वि॒द्विषा॑णयोः॑ । वि॒द्विषा॑णयो॒रन्न॑म् । वि॒द्विषा॑णयो॒रिति॑
 वि – द्वि॒षा॑णयोः॑ । अ॒न्नम॑त्ति । अ॒त्ति वै॑श्वा॒नर॑म् । वै॒श्वा॒नर॑म्
 द्वा॒दश॑क॒पाल॑म् । द्वा॒दश॑क॒पाल॑म् निः । द्वा॒दश॑क॒पाल॑मि॒ति
 द्वा॒दश॑-क॒पाल॑म् । निर् व॑पेत् । व॒पेद् वि॒द्विषा॑णयोः॑ । वि॒द्विषा॑णयो॒रन्न॑म् ।
 वि॒द्विषा॑णयो॒रिति॑ वि – द्वि॒षा॑णयोः॑ । अ॒न्नम् ज॒ग्ध्वा । ज॒ग्ध्वा
 स॒म्वं॑त्सरः । स॒म्वं॑त्सरो वै । स॒म्वं॑त्सर इति॒ सं – व॑त्सरः ।
 वा अ॒ग्निः । अ॒ग्निर् वै॑श्वा॒नरः॑ । वै॒श्वा॒नरः॑ स॒म्वं॑त्सरस्व॒दित॑म् ।

स॒म्॒व॒थ्स॒रस्व॒दित॒मे॒व ।

स॒म्॒व॒थ्स॒रस्व॒दित॒मि॒ति॒ स॒म्॒व॒थ्स॒र – स्व॒दित॒म् । ए॒वा॒त्ति॒ ।

अ॒त्ति॒ न । ना॒स्मि॒न् । अ॒स्मि॒न् मृ॒जा॒ते । मृ॒जा॒ते स॒म्॒व॒थ्स॒राय॑ ।

मृ॒जा॒ते इ॒ति॒ मृ॒जा॒ते । स॒म्॒व॒थ्स॒राय॑ वै । स॒म्॒व॒थ्स॒राये॒ति॒

सं – व॒थ्स॒राय॑ । वा ए॒तौ । ए॒तौ स॒म् । स॒म॒मा॒ते । अ॒मा॒ते यौ ।

अ॒मा॒ते इ॒त्य॒मा॒ते । यौ स॒म॒मा॒ते॑ । स॒म॒मा॒ते॑ तयोः॑ । स॒म॒मा॒ते॑ इ॒ति॒

सं-अ॒मा॒ते॑ । तयो॒र् यः । यः पूर्॒वः । पूर्॒वो ऽभि॒द्रु॒ह्यति॑ ।

अ॒भि॒द्रु॒ह्यति॑ तम् । अ॒भि॒द्रु॒ह्यती॒त्य॒भि – दु॒ह्यति॑ । तं व॑रुणः ।

व॒रु॒णो गृ॒ह्णा॒ति । गृ॒ह्णा॒ति॒ वैश्वा॒नर॒म् । वैश्वा॒नर॒म् द्वा॒दश॑कपालम् ।

द्वा॒दश॑कपालम् निः । द्वा॒दश॑कपालमि॒ति॒ द्वा॒दश॑-क॒पा॒लम् ।

नि॒र् व॑पेत् । व॒पेथ् स॒म॒मा॒नयोः॑ । स॒म॒म॒नयोः॑ पूर्॒वः । स॒म॒मा॒नयो॒रि॒ति॑

सं – अ॒मा॒नयोः॑ । पूर्॒वो ऽभि॒द्रु॒ह्य । अ॒भि॒द्रु॒ह्य स॒म्॒व॒थ्स॒रः ।

अ॒भि॒द्रु॒ह्ये॒त्य॒भि – दु॒ह्य । स॒म्॒व॒थ्स॒रो वै । स॒म्॒व॒थ्स॒र इ॒ति॑

सं-व॒थ्स॒रः । वा अ॒ग्निः । अ॒ग्नि॒र् वैश्वा॒नरः॑ । वैश्वा॒नरः॑ स॒म्॒व॒थ्स॒रम् ।

स॒म्॒व॒थ्स॒रमे॒व । स॒म्॒व॒थ्स॒रमि॒ति॑ सं – व॒थ्स॒रम् । ए॒वा॒प्त्वा ।

आप्त्वा॑ निर्व॒रुण॑म् । निर्व॒रुण॑म् पर॒स्तात् ॥ निर्व॒रुण॑मिति

निः – व॒रुण॑म् । 31 (50/66)

T.S. 2.2.6.3 - Kramam

पर॒स्ताद॑भि । अ॒भि दृ॒ह्यति॑ । दृ॒ह्यति॑ न । नैन॑म् । ए॒नं व॑रुणः । व॒रुणो॑
 गृ॒ह्णाति॑ । गृ॒ह्णा॒त्या॒व्यम् ॥ आ॒व्यं वै ॥ वा ए॒षः । ए॒ष प्र॑ति । प्र॑ति गृ॒ह्णाति॑ ।
 गृ॒ह्णाति॑ यः । योऽवि॑म् । अ॒विम् प्र॑तिगृ॒ह्णाति॑ । प्र॑तिगृ॒ह्णाति॑ वैश्वान॒रम् ।
 प्र॑तिगृ॒ह्णातीति॑ प्र॑ति – गृ॒ह्णाति॑ । वैश्वान॒रम् द्वाद॑शकपालम् ।
 द्वाद॑शकपालम् निः । द्वाद॑शकपालमिति॑ द्वाद॑श – क॒पालम् ।
 निर् व॑पेत् । व॒पेद॑विम् । अ॒विम् प्र॑तिगृ॒ह्य । प्र॑तिगृ॒ह्य स॑म् व॒थ्स॒रः ।
 प्र॑तिगृ॒ह्येति॑ प्र॑ति – गृ॒ह्य । स॑म् व॒थ्स॒रो वै । स॑म् व॒थ्स॒र इति॑
 सं – व॒थ्स॒रः । वा अ॒ग्निः । अ॒ग्निर् वैश्वान॑रः । वैश्वान॑रः
 स॑म् व॒थ्स॒रस्व॑दिताम् । स॑म् व॒थ्स॒रस्व॑दितामेव । स॑म् व॒थ्स॒रस्व॑दितामिति॑
 स॑म् व॒थ्स॒र – स्व॑दिताम् । ए॒व प्र॑ति । प्र॑ति गृ॒ह्णाति॑ । गृ॒ह्णाति॑ न ।
 ना॒व्यम् ॥ आ॒व्यम् प्र॑ति । प्र॑ति गृ॒ह्णाति॑ । गृ॒ह्णा॒त्या॒त्मनः॑ । आ॒त्मनो॑ वै ।
 वा ए॒षः । ए॒ष मा॒त्राम् ॥ मा॒त्रामा॑प्नोति । आ॒प्नोति॑ यः । य उ॑भयादत् ।

उ॒भया॑दत् प्रति॒गृ॒ह्णाति॑ । प्रति॒गृ॒ह्णात्य॑श्चम् ॥ प्रति॒गृ॒ह्णातीति॑
 प्रति - गृ॒ह्णाति॑ । अ॒श्वं वा॑ । वा पु॒रुष॑म् । पु॒रुषं वा॑ । वा वै॒श्वान॑रम् ।
 वै॒श्वान॑रम् द्वाद॑शकपालम् । द्वाद॑शकपालम् निः ।
 द्वाद॑शकपालमिति द्वाद॑श - क॒पाल॑म् । निर् व॑पेत् । व॒पेदु॑भयादत् ।
 उ॒भया॑दत् प्रति॒गृ॒ह्य । 32 (50/57)

T.S. 2.2.6.4 - Kramam

प्रति॒गृ॒ह्य सम्॑व॒थ्स॒रः । प्रति॒गृ॒ह्येति॑ प्रति - गृ॒ह्य । सम्॑व॒थ्स॒रो वै ।
 सम्॑व॒थ्स॒र इति॑ सं - व॒थ्स॒रः । वा अ॒ग्निः । अ॒ग्निर् वै॒श्वान॑रः ।
 वै॒श्वान॑रः सम्॑व॒थ्स॒रस्व॑दितम् । सम्॑व॒थ्स॒रस्व॑दितमेव ।
 सम्॑व॒थ्स॒रस्व॑दितमिति सम्॑व॒थ्स॒र - स्व॑दितम् । ए॒व प्रति॑ ।
 प्रति॑ गृ॒ह्णाति॑ । गृ॒ह्णाति॑ न । ना॒त्मनः॑ । आ॒त्मनो॑ मा॒त्राम् ॥ मा॒त्रामा॑प्नोति ।
 आ॑प्नोति वै॒श्वान॑रम् । वै॒श्वान॑रम् द्वाद॑शकपालम् । द्वाद॑शकपालम् निः ।
 द्वाद॑शकपालमिति द्वाद॑श - क॒पाल॑म् । निर् व॑पेत् । व॒पेथ् स॒निम् ।
 स॒निमे॒ष्यन् । ए॒ष्यन्थ् सम्॑व॒थ्स॒रः । सम्॑व॒थ्स॒रो वै । सम्॑व॒थ्स॒र
 इति॑ सं - व॒थ्स॒रः । वा अ॒ग्निः । अ॒ग्निर् वै॒श्वान॑रः । वै॒श्वान॑रो यदा ।
 यदा॑ ख॒लु । ख॒लु वै । वै सम्॑व॒थ्स॒रम् । सम्॑व॒थ्स॒रम् ज॒नता॑याम् ।

द्वितीय काण्डे – द्वितीयः प्रश्नः – (TS 2.2)

सम्॑व॒थ्स॒रमि॑ति सं – व॒थ्स॒रम् । ज॒न॒ता॒या॒म् च॒रति॑ । च॒र॒त्य॒थ ।
अथ॑ सः । स॒ ध॒नार्घः॑ । ध॒नार्घो॑ भ॒वति॑ । ध॒नार्घ॑ इति॒ धन॑ – अ॒र्घः ।
भ॒वति॑ यत् । यद् वै॒शान॑रम् । वै॒श्वान॑रम् द्वा॒दश॑क॒पाल॑म् ।
द्वा॒दश॑क॒पाल॑म् नि॒र्वप॑ति । द्वा॒दश॑क॒पाल॑मि॒ति द्वा॒दश॑ – क॒पाल॑म् ।
नि॒र्वप॑ति सम्॑व॒थ्स॒रसा॑ताम् । नि॒र्वप॑तीति॒ निः – व॑पति ।
सम्॑व॒थ्स॒रसा॑तामे॒व । सम्॑व॒थ्स॒रसा॑तामि॒ति सम्॑व॒थ्स॒र – सा॑ताम् ।
ए॒व स॒निम् । स॒नि॒म॒भि । अ॒भि प्र॑ । प्र॒ च्य॑वते । च्य॒वते॑ दान॑कामाः ।
दान॑कामा अ॒स्मै । दान॑कामा इति॒ दान॑ – का॒माः । अ॒स्मै प्र॒जाः ।
प्र॒जा भ॑वन्ति । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । भ॒वन्ति॑ यः । यो वै ।
वै सम्॑व॒थ्स॒रम् ( ) । सम्॑व॒थ्स॒रम् प्र॒युज्य॑ ।
सम्॑व॒थ्स॒रमि॑ति सं – व॒थ्स॒रम् । 33 (50/63)

T.S. 2.2.6.5 - Kramam

प्र॒युज्य॑ न । प्र॒युज्ये॑ति प्र – युज्य॑ । न वि॒मुञ्च॑ति ।
वि॒मुञ्च॑त्यप्रति॒ष्ठानः॑ । वि॒मुञ्च॑तीति॒ वि – मुञ्च॑ति । अ॒प्रति॒ष्ठानो॑ वै ।
अ॒प्रति॒ष्ठान॑ इत्यप्रति – स्था॒नः । वै सः॑ । स॒ भ॒वति॑ । भ॒वत्ये॑तम् ।
ए॒तमे॑व । ए॒व वै॒श्वान॑रम् । वै॒श्वान॑रम् पु॒नः । पु॒नरा॑गत्य॑ ।

आ॒ग॒त्य॒ निः॑ । आ॒ग॒त्ये॒त्या॑ – ग॒त्य॑ । नि॒र् व॑पेत् । व॒पेद् य॑म् । य॒मे॒व ।
 ए॒व प्र॑यु॒ङ्क्ते॑ । प्र॒यु॒ङ्क्ते॑ त॒म् । प्र॒यु॒ङ्क्त॑ इति प्र – यु॒ङ्क्ते॑ ।
 त॒म् भा॑ग॒धेये॑न । भा॒ग॒धेये॑न वि । भा॒ग॒धेये॑नेति भा॒ग – धेये॑न ।
 वि मु॑ञ्चति । मु॒ञ्च॒ति॒ प्रति॑ष्ठित्यै । प्रति॑ष्ठित्यै यया॑ । प्रति॑ष्ठत्या॒ इति॑
 प्रति॑ – स्थि॒त्यै॑ । यया॒ रज्वा॑ ॥ रज्वा॑त्त॒माम् । उ॒त्त॒माम्॑ गा॒म् ।
 उ॒त्त॒मा॒मित्यु॑त् – त॒माम् । गा॒मा॒जेत् । आ॒जेत् ता॑म् ।
 आ॒जे॒दित्या॑ – अ॒जेत् । ता॑म् भ्रा॒तृ॒व्याय॑ । भा॒तृ॒व्याय॑ प्र । प्र हि॑णुयात् ।
 हि॒णु॒या॒न्निर्ऋ॑तिम् । नि॒र्ऋ॑ति॒मे॒व । नि॒र्ऋ॑ति॒मि॒ति॒ निः – ऋ॑तिम् ।
 ए॒वा॒स्मै॑ ॥ अ॒स्मै॑ प्र । प्र हि॑णोति । हि॒णो॒तीति॑ हि॒णोति॑ ॥ 34 (36/46)

(मृ॒जा॒ते – नि॒र्व॒रुणं॑ – व॑पेदु॒भया॑दद् – यो वै स॑व॒थ्स॒र –

षट्त्रिं॑शच्च) (A6)

T.S. 2.2.7.1 - Kramam

ऐ॒न्द्रम् च॒रुम् । च॒रुम् निः॑ । नि॒र् व॑पेत् । व॒पेत् प॒शु॒का॒मः॑ । प॒शु॒का॒म
 ऐ॒न्द्राः॑ । प॒शु॒का॒म॒ इति॑ प॒शु – का॒मः॑ । ऐ॒न्द्रा॑ वै । वै प॒श॒वः॑ ।
 प॒श॒व॒ इन्द्र॑म् ॥ इन्द्र॑मे॒व । ए॒व स्वे॑न । स्वे॒न भा॑ग॒धेये॑न ।
 भा॒ग॒धेये॑नोप । भा॒ग॒धेये॑नेति भा॒ग – धेये॑न । उप॑ धावति ।

द्वितीय काण्डे - द्वितीयः प्रश्नः - (TS 2.2)

धा॒वति॑ सः । स ए॒व । ए॒वास्मै॑ ॥ अ॒स्मै प॒शून् । प॒शून् प्र ।
प्र य॑च्छति । य॒च्छति॑ प॒शु॒मान् । प॒शु॒माने॒व । प॒शु॒मानि॑ति प॒शु-॒मान् ।
ए॒व भ॑वति । भ॒वति॑ च॒रुः । च॒रुर् भ॑वति । भ॒वति॑ स्वात् । स्वा॒दे॒व ।
ए॒वास्मै॑ ॥ अ॒स्मै यो॒नैः ॥ यो॒नैः प॒शून् । प॒शून् प्र । प्र ज॑नयति ।
ज॒नय॑तीन्द्राय । इन्द्रा॑येन्द्रि॒याव॑ते । इन्द्रि॒याव॑ते पु॒रोडा॑शम् ॥
इन्द्रि॒याव॑त इतीन्द्रि॒य - व॑ते । पु॒रोडा॑शमेकादशकपालम् ।
एका॑दशकपालम् निः । एका॑दशकपालमित्येकादश - क॒पाल॑म् ।
निर् व॑पेत् । व॒पेत् प॒शु॒कामः॑ । प॒शु॒काम॑ इन्द्रि॒यम् । प॒शु॒काम॑ इति
प॒शु - का॑मः । इन्द्रि॒यं वै । वै प॒शवः॑ । प॒शव॑ इन्द्रम् ॥ इन्द्र॑मे॒व ।
ए॒वेन्द्रि॒याव॑न्तम् । इन्द्रि॒याव॑न्त॒ स्वे॑न ।
इन्द्रि॒याव॑न्तमितीन्द्रि॒य - व॑न्तम् । स्वे॑न भा॒गधे॑येन । भा॒गधे॑ये॒नोप॑ ।
भा॒गधे॑येनेति भा॒ग - धे॑येन । उप॑ धावति । धा॒वति॑ सः ।

स ए॒व । 35 (50/58)

T.S. 2.2.7.2 - Kramam

ए॒वास्मै॑ ॥ अ॒स्मा इन्द्रि॒यम् । इन्द्रि॒यम् प॒शून् । प॒शून् प्र ।
प्र य॑च्छति । य॒च्छति॑ प॒शु॒मान् । प॒शु॒माने॒व ।

प॒शु॒मा॒नि॒ति॑ प॒शु॒-मा॒न् । ए॒व भ॒वति॑ । भ॒व॒ती॒न्द्रा॒य॑ । इ॒न्द्रा॒य॑ घ॒र्म॒व॒ते॑ ।
 घ॒र्म॒व॒ते॑ पु॒रो॒डा॒श॑म् ॥ घ॒र्म॒व॒त॒ इति॑ घ॒र्म - व॒ते॑ ।
 पु॒रो॒डा॒श॒मे॒का॒द॒श॒क॒पा॒ल॒म् । ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒ल॒म् निः॑ ।
 ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒ल॒मि॒त्ये॒का॒द॒श॑ - क॒पा॒ल॒म् । नि॒र् व॒पेत्॑ ।
 व॒पेद् ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒स॒का॒मः॑ । ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒स॒का॒मो॑ ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒स॒म् ।
 ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒स॒का॒म॒ इति॑ ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒स॑ - का॒मः॑ । ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒सं॑ वै ।
 ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒स॒मि॒ति॑ ब्र॒ह्म - व॒र्च॒स॒म् । वै घ॒र्मः॑ । घ॒र्म॒ इन्द्र॑म् । इन्द्र॑मे॒व ।
 ए॒व घ॒र्म॒व॒न्त॑म् । घ॒र्म॒व॒न्त॑ स्वे॒न । घ॒र्म॒व॒न्त॑मि॒ति॑ घ॒र्म - व॒न्त॑म् ।
 स्वे॒न भा॒ग॒धे॒ये॒न॑ । भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प॑ । भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॑ भा॒ग - धे॒ये॒न॑ । उ॒प॑
 धा॒वति॑ । धा॒वति॑ सः॑ । स ए॒व । ए॒वा॒स्मि॒न् । अ॒स्मि॒न् ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒स॒म् ।
 ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒स॒म् द॒धाति॑ । ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒स॒मि॒ति॑ ब्र॒ह्म - व॒र्च॒स॒म् । द॒धाति॑
 ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒सी॑ । ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒स्ये॒व॑ । ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒सी॑ति॒ ब्र॒ह्म - व॒र्च॒सी॑ ।
 ए॒व भ॒वति॑ । भ॒व॒ती॒न्द्रा॒य॑ । इ॒न्द्रा॒या॒र्क॒व॒ते॑ । अ॒र्क॒व॒ते॑ पु॒रो॒डा॒श॑म् ॥
 अ॒र्क॒व॒त॒ इत्य॑र्क - व॒ते॑ । पु॒रो॒डा॒श॒मे॒का॒द॒श॒क॒पा॒ल॒म् ।
 ए॒का॒द॒श॒पा॒ल॒म् निः॑ । ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒ल॒मि॒त्ये॒का॒द॒श॑ - क॒पा॒ल॒म् ।

द्वितीय काण्डे – द्वितीयः प्रश्नः – (TS 2.2)

नि॒र् व॒पेत् । व॒पेद॒न्न॒कामः॑ । अ॒न्न॒कामो॑ ऽर्कः । अ॒न्न॒काम
इत्य॑न्न – का॒मः॑ । अ॒र्को॑ वै । वै दे॒वाना॑म् । दे॒वाना॑म॒न्नम्॑ ।
अ॒न्न॒मिन्द्र॑म् । इन्द्र॑मे॒व । ए॒वा॒र्क॒वन्त॑म् । अ॒र्क॒वन्त॑स्वे॒न ।
अ॒र्क॒वन्त॑मित्य॒र्क – व॒न्त॑म् । स्वे॒न भा॒ग॒धेये॑न । भा॒ग॒धेये॑नो॒प ।
भा॒ग॒धेये॑नेति॒ भा॒ग – धेये॑न । 36 (50/64)

T.S. 2.2.7.3 - Kramam

उ॒प धा॑वति । धा॒वति॑ सः । स ए॒व । ए॒वा॒स्मै॑ ॥ अ॒स्मा॑ अ॒न्नम्॑ ॥
अ॒न्नम् प्र॑ । प्र य॒च्छति॑ । य॒च्छत्य॑न्नादः । अ॒न्नाद॑ ए॒व । अ॒न्नाद॑
इत्य॑न्न – अ॒दः॑ । ए॒व भ॑वति । भ॒वतीन्द्रा॑य । इन्द्रा॑य घ॒र्म॒वते॑ ।
घ॒र्म॒वते॑ पु॒रोडा॑शम् । घ॒र्म॒वत॑ इति॒ घ॒र्म – व॒ते॑ ।
पु॒रोडा॑श॒मेका॑दशकपालम् । ए॒काद॑शकपालम् निः ।
ए॒काद॑शकपालमित्ये॒काद॑श – क॒पाल॑म् । नि॒र् व॒पेत् । व॒पेदिन्द्रा॑य ।
इन्द्रा॑येन्द्रि॒याव॑ते । इन्द्रि॒याव॑त इन्द्रा॑य । इन्द्रि॒याव॑त इतीन्द्रि॒य – व॒ते॑ ।
इन्द्रा॑या॒र्क॒वते॑ । अ॒र्क॒वते॑ भू॒तिकामः॑ । अ॒र्क॒वत॑ इत्य॒र्क – व॒ते॑ ।
भू॒तिकामो॑ यत् । भू॒तिकाम॑ इति॒ भू॒ति – का॒मः॑ । यदिन्द्रा॑य ।
इन्द्रा॑य घ॒र्म॒वते॑ । घ॒र्म॒वते॑ निर्व॒पति॑ । घ॒र्म॒वत॑ इति॒ घ॒र्म – व॒ते॑ ।

निर्व॑पति॑ शिरः॑ । निर्व॑पतीति॑ निः - वपति॑ । शिर॑ ए॒व । ए॒वास्य॑ ।
 अ॒स्य॑ तेन॑ । तेन॑ करोति॑ । क॒रोति॑ यत् । यदिन्द्राय॑ । इन्द्रा॑येन्द्रि॒याव॑ते ।
 इन्द्रि॒याव॑त आ॒त्मान॑म् । इन्द्रि॒याव॑त इतीन्द्रि॒य - व॑ते । आ॒त्मान॑मे॒व ।
 ए॒वास्य॑ । अ॒स्य॑ तेन॑ । तेन॑ करोति॑ । क॒रोति॑ यत् । यदिन्द्राय॑ ।
 इन्द्रा॑यार्क॒वते॑ । अ॒र्कव॑ते भू॒तः । अ॒र्कव॑त इत्य॒र्क - व॑ते । भू॒त ए॒व ।
 ए॒वान्नाद्ये॑ ॥ अ॒न्नाद्ये॑ प्रति॑ । अ॒न्नाद्य॑ इत्य॒न्न - अ॑द्ये ॥ प्रति॑ तिष्ठति॑ ।
 तिष्ठ॑ति भवति॑ । भव॑त्ये॒व । ए॒वेन्द्राय॑ । इन्द्रा॑या॒होमु॑चे ॥ 37 (50/61)

T.S. 2.2.7.4 - Kramam

अ॒होमु॑चे पु॒रोडा॑शम् । अ॒होमु॑च इत्य॒ह - मु॑चे ॥
 पु॒रोडा॑शमे॒काद॑शपालम् । ए॒काद॑शकपालम् निः ।
 ए॒काद॑शकपाल॒मित्ये॑काद॑श - क॒पाल॑म् । निर् व॑पेत् । व॒पेद् यः ।
 यः पा॒प्मना॑ ॥ पा॒प्मना॑ गृही॒तः । गृही॒तः स्यात् । स्यात् पा॒प्मा ।
 पा॒प्मा वै । वा अ॒हः । अ॒ह इन्द्र॑म् । इन्द्र॑मे॒व । ए॒वाहो॑मु॒चम् ॥
 अ॒होमु॑च॒ स्वेन॑ । अ॒होमु॑चमित्य॒हः - मु॑चम् ॥
 स्वेन॑ भा॒गधे॑येन । भा॒गधे॑येनोप । भा॒गधे॑येनेति॑ भा॒ग - धे॑येन ।
 उप॑ धावति॑ । धा॒वति॑ सः । स ए॒व । ए॒वैन॑म् । ए॒नम् पा॒प्मनः॑ ।

द्वितीय काण्डे – द्वितीयः प्रश्नः – (TS 2.2)

पा॒प्मनो॑ ऽ॒हसः॑ । अ॒हसो॑ मुञ्चति । मुञ्च॑तीन्द्राय । इन्द्राय
वैमृ॑धाय । वैमृ॑धाय पु॒रोडा॑शम् ॥ पु॒रोडा॑शमेकादशकपालम् ।
एकादशकपालम् निः । एकादशकपालमित्येकादश – कपालम् ।
निर् व॑पेत् । व॒पेद् यम् । यम् मृ॑धः । मृ॒धोऽभि॑ । अ॒भि प्र॒वेपे॑रन् ।
प्र॒वेपे॑रन् रा॒ष्ट्राणि॑ । प्र॒वेपे॑रन्निति प्र – वेपे॑रन् । रा॒ष्ट्राणि॑ वा । वाऽभि॑ ।
अ॒भि स॑मि॒युः । स॒मि॒युरिन्द्र॑म् ॥ स॒मि॒युरिति॑ सं – इ॒युः । इन्द्र॑मेव ।
ए॒व वैमृ॑धम् । वैमृ॑ध॒ स्वेन॑ । स्वेन॑ भा॒गधे॑येन । भा॒गधे॑येनोप ।
भा॒गधे॑येनेति भा॒ग – धे॑येन । उ॒प धा॑वति । धा॒वति॑ सः । स ए॒व ।
॥
ए॒वास्मात् । अ॒स्मान् मृ॑धः । मृ॒धोऽप॑ । 38 (50/58)

T.S. 2.2.7.5 - Kramam

अप॑ हन्ति । ह॒न्तीन्द्राय॑ । इन्द्राय॑ त्रा॒त्रे । त्रा॒त्रे पु॒रोडा॑शम् ॥
पु॒रोडा॑शमेकादशकपालम् । एकादशकपालम् निः ।
एकादशकपालमित्येकादश – कपालम् । निर् व॑पेत् । व॒पेद् ब॒द्धः ।
ब॒द्धो वा॑ ॥ वा॑ परि॒यत्तः॑ । परि॒यत्तो॑ वा । परि॒यत्त॑ इति परि – यत्तः ।
वेन्द्र॑म् ॥ इन्द्र॑मेव । ए॒व त्रा॒तार॑म् । त्रा॒तार॑ स्वेन॑ । स्वेन॑ भा॒गधे॑येन ।
भा॒गधे॑येनोप । भा॒गधे॑येनेति भा॒ग – धे॑येन । उ॒प धा॑वति ।

धा॒वति॑ सः । स ए॒व । ए॒वैन॑म् । ए॒नम् त्रा॑यते । त्रा॒यत॑ इन्द्रा॒य ।
 इन्द्रा॒या॒र्का॒श्वमे॑धवते । अ॒र्का॒श्वमे॑धवते पु॒रोडा॑शम् । अ॒र्का॒श्वमे॑धवत॑
 इत्य॑र्का॒श्वमे॑ध - वते । पु॒रोडा॑शमे॒काद॑शकपालम् । ए॒काद॑शकपालम्
 निः । ए॒काद॑शकपाल॒मित्ये॑काद॒श-क॒पालम् । निर् व॑पेत् । व॒पेद् यम् ।
 यम् म॑हाय॒ज्ञः । म॑हाय॒ज्ञो न । म॑हाय॒ज्ञ इति॑ म॒हा - य॒ज्ञः ।
 नो॒पन॑मैत् । उ॒पन॑मेदेते । उ॒पन॑मेदित्यु॒प - न॑मैत् । ए॒ते वै ।
 ए॒ते इत्ये॑ते । वै म॑हाय॒ज्ञस्य॑ । म॑हाय॒ज्ञस्यान्त्ये॑ । म॑हाय॒ज्ञस्येति॑
 म॒हा - य॒ज्ञस्य॑ । अ॒न्त्ये त॒नू । अ॒न्त्ये इत्य॑न्त्ये । त॒नू यत् ।
 त॒नू इति॑ त॒नू । यद॑र्का॒श्वमे॑धौ । अ॒र्का॒श्वमे॑धाविन्द्रम् ।
 अ॒र्का॒श्वमे॑धावित्य॒र्क - अ॒श्वमे॑धौ । इन्द्र॑मेव । ए॒वा॒र्का॒श्वमे॑धवन्तम् ।
 अ॒र्का॒श्वमे॑धवन्त॑ स्वेन । अ॒र्का॒श्वमे॑धवन्तमित्य॒र्का॒श्वमे॑ध - वन्तम् ।
 स्वेन॑ भा॒गधे॑येन । भा॒गधे॑येनो॒प । भा॒गधे॑येनेति॑ भा॒ग - धे॑येन ।
 उ॒प धा॑वति । धा॒वति॑ सः । स ए॒व । ए॒वास्मै॑ ( ) । अ॒स्मा अ॒न्ततः॑ ।
 अ॒न्ततो॑ म॑हाय॒ज्ञम् । म॑हाय॒ज्ञम् च्या॑वयति । म॑हाय॒ज्ञमिति॑
 म॒हा - य॒ज्ञम् । च्या॑वयत्यु॒प । उ॒पैन॑म् । ए॒नम् म॑हाय॒ज्ञः ।

महायज्ञो नमति । महायज्ञ इति महा – यज्ञः ।

नमतीति नमति ॥ 39 (57/73)

(इन्द्रियावन्त७ स्वेन॑ भागधेयेनोप॑ धावति सौ॑ – ऽर्कवन्त७ स्वेन॑
भागधेयेनै॑ – वेन्द्राया॑ – स्मान् मृथो॑ – ऽस्मै॑ – सप्त च) (A7)

T.S. 2.2.8.1 - Kramam

इन्द्रायान्वृजवे । अन्वृजवे पुरोडाशम् ॥ अन्वृजव इत्यनु – ऋजवे ।

पुरोडाशमेकादशकालम् । एकादशकपालम् निः ।

एकादशकपालमित्येकादश – कपालम् । निर् वपेत् ।

वपेद् ग्रामकामः । ग्रामकाम इन्द्रम् ॥ ग्रामकाम इति ग्राम – कामः ।

इन्द्रमेव । एवान्वृजुम् । अन्वृजु७ स्वेन । अन्वृजुमित्यनु – ऋजुम् ।

स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग – धेयेन ।

उप धावति । धावति सः । स एव । एवास्मै । अस्मै सजातान् ।

सजाताननुकान् । सजातानिति स – जातान् । अनुकान् करोति ।

अनुकानित्यनु – कान् । करोति ग्रामी । ग्राम्येव । एव भवति ।

भवतीन्द्राण्यै । इन्द्राण्यै चरुम् । चरुम् निः । निर् वपेत् ।

वपेद् यस्य । यस्य सेना ॥ सेना ऽसञ्शिता । असञ्शितेव ।

असञ्शितेत्यसं - शिता । इव स्यात् । स्यादिन्द्राणी । इन्द्राणी वै ।
 वै सेनायै । सेनायै देवता ॥ देवतेन्द्राणीम् । इन्द्राणीमेव । एव स्वेन ।
 स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग - धेयेन ।
 उप धावति । धावति सा । सैव । एवास्य । अस्य सेनाम् ॥
 सेनाञ् सम् । सञ् श्यति । श्यति बल्बजान् । बल्बजानपि ।

अपीद्धमे । 40 (50/59)

T.S. 2.2.8.2 - Kramam

इद्धमे सम् । सम् नह्येत् । नह्येद् गौः । गौर् यत्र । यत्राधिष्कन्ना ।
 अधिष्कन्ना न्यमेहत् । अधिष्कन्नेत्यधि - ष्कन्ना । न्यमेहत् ततः ।
 न्यमेहदिति नि-अमेहत् । ततो बल्बजाः । बल्बजा उत् । उदतिष्ठन् ।
 अतिष्ठन् गवाम् ॥ गवामेव ॥ एवैनम् । एनम् न्यायम् । न्यायमपिनीय ।
 न्यायमिति नि - आयम् । अपिनीय गाः । अपिनीयेत्यपि - नीय ।
 गा वेदयति । वेदयतीन्द्राय । इन्द्राय मन्युमते । मन्युमते मनस्वते ।
 मन्युमत इति मन्यु - मते ॥ मनस्वते पुरोडाशम् ।
 पुरोडाशमेकादशकपालम् । एकादशकपालम् निः ।
 एकादशकपालमित्येकादश - कपालम् । निर् वपेत् ।

द्वितीय काण्डे – द्वितीयः प्रश्नः – (TS 2.2)

व॒पे॒थ् स॒ङ्ग्रा॒मे । स॒ङ्ग्रा॒मे स॒म्य॑त्ते । स॒ङ्ग्रा॒म इति॑ सं – ग्रा॒मे ।
स॒म्य॑त्त इन्द्रि॒येण॑ । स॒म्य॑त्त इति॑ सं – य॒त्ते । इन्द्रि॒येण॑ वै ।
वै म॒न्यु॒ना ॥ म॒न्यु॒ना म॒नसा॑ । म॒नसा॑ स॒ङ्ग्रा॒मम् । स॒ङ्ग्रा॒मम् ज॑यति ।
स॒ङ्ग्रा॒ममि॑ति सं-ग्रा॒मम् । ज॒यती॑न्द्रम् । इन्द्र॑मे॒व । ए॒व म॒न्यु॒मन्त॑म् ।
म॒न्यु॒मन्त॑म् म॒नस्व॑न्तम् । म॒न्यु॒मन्त॑मि॒ति म॒न्यु – म॒न्तम् । म॒नस्व॑न्त॒ऽ
स्वे॒न । स्वे॒न भा॒गधे॑ये॒न । भा॒गधे॑ये॒नोप॑ । भा॒गधे॑ये॒नेति॑ भा॒ग-धे॑ये॒न ।
उप॑ धावति । धा॒वति॑ सः । स ए॒व । ए॒वास्मि॑न् । अ॒स्मिन्नि॑न्द्रि॒यम् ।
इन्द्रि॒यम् म॒न्युम् । म॒न्युम् म॒नः । म॒नो द॑धाति । द॒धाति॑ ज॑यति ।
ज॑यति॒ तम् । त॒ऽ स॒ङ्ग्रा॒मम् । 41 (50/61)

T.S. 2.2.8.3 - Kramam

स॒ङ्ग्रा॒ममे॒ताम् । स॒ङ्ग्रा॒ममि॑ति सं – ग्रा॒मम् । ए॒तामे॒व । ए॒व निः॑ ।
निर् व॒पेत् । व॒पेद् यः॑ । यो ह॒तम॑नाः । ह॒तम॑नाः स्व॒यम्पा॑पः ।
ह॒तम॑ना इति॑ ह॒त – म॒नाः । स्व॒यम्पा॑प इ॒व । स्व॒यम्पा॑प इति॑
स्व॒यम् – पा॑पः । इ॒व स्या॑त् । स्या॒दे॒तानि॑ । ए॒तानि॑ हि । हि वै ।
वा ए॒तस्मा॑त् । ए॒तस्मा॑दप॒क्रान्ता॑नि । अप॒क्रान्ता॑न्यथ ।

अपक्रान्तानीत्यप – क्रान्तानि । अथैषः । एष हतमनाः । हतमनाः
 स्वयम्पापः । हतमना इति हत – मनाः । स्वयम्पाप इन्द्रम् ॥
 स्वयम्पाप इति स्वयम् – पापः । इन्द्रमेव । एव मन्युमन्तम् ॥
 मन्युमन्तम् मनस्वन्तम् । मन्युमन्तमितिमन्यु – मन्तम् । मनस्वन्तञ्
 स्वेन । स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग-धेयेन ।
 उप धावति । धावति सः । स एव । एवास्मिन् । अस्मिन्निन्द्रियम् ।
 इन्द्रियम् मन्युम् । मन्युम् मनः । मनो दधाति । दधाति न ।
 न हतमनाः । हतमनाः स्वयम्पापः । हतमना इति हत – मनाः ।
 स्वयम्पापो भवति । स्वयम्पाप इति स्वयम् – पापः । भवतीन्द्राय ।
 इन्द्राय दात्रे । दात्रे पुरोडाशम् । पुरोडाशमेकादशकपालम् ।
 एकादशकपालम् निः । एकादशकपालमित्येकादश – कपालम् ।
 निर् वपेत् । वपेद् यः । यः कामयेत । कामयेत दानकामाः ।
 दानकामा मे । दानकामा इति दान – कामाः । मे प्रजाः ।
 प्रजाः स्युः । प्रजा इति प्र – जाः । स्युरिति । 42 (50/63)

T.S. 2.2.8.4 - Kramam

इ॒तीन्द्र॑म् । इन्द्र॑मे॒व । ए॒व दा॒तार॑म् । दा॒तार॑ꣳ स्वे॒न । स्वे॒न
भा॒ग॒धे॒ये॒न । भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प । भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति भा॒ग-धे॒ये॒न । उ॒प धा॒वति॑ ।
धा॒वति॑ सः । स ए॒व । ए॒वास्मै॑ । अ॒स्मै दान॑कामाः । दान॑कामाः
प्र॒जाः । दान॑कामा इति दान - का॒माः । प्र॒जाः क॑रोति । प्र॒जा इति॑
प्र - जाः । क॑रोति दानकामाः । दान॑कामा अ॒स्मै । दान॑कामा इति
दान - का॒माः । अ॒स्मै प्र॒जाः । प्र॒जा भ॑वन्ति । प्र॒जा इति॑ प्र-जाः ।
भ॒वन्तीन्द्रा॑य । इन्द्रा॑य प्रदा॒त्रे । प्रदा॒त्रे पु॒रोडा॑शम् । प्रदा॒त्र इति॑
प्र - दा॒त्रे । पु॒रोडा॑शमेकादशकपालम् । ए॒काद॑शकपालम् निः ।
ए॒काद॑शकपालमित्येकादश - क॒पाल॑म् । निर् व॑पेत् । व॒पेद् यस्मै॑ ।
यस्मै॑ प्र॒त्तम् । प्र॒त्तमि॑व । इ॒व स॑त् । सन्न । न प्र॑दीयेत ।
प्र॒दीये॑तेन्द्र॑म् । प्र॒दीये॑तेति प्र - दी॒येत॑ । इन्द्र॑मे॒व । ए॒व प्रदा॑तारम् ।
प्रदा॑तारꣳ स्वे॒न । प्रदा॑तारमिति प्र - दा॒तार॑म् । स्वे॒न भा॒ग॒धे॒ये॒न ।
भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प । भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति भा॒ग - धे॒ये॒न । उ॒प धा॒वति॑ ।
धा॒वति॑ सः । स ए॒व । ए॒वास्मै॑ । अ॒स्मै प्र॑ । प्र दा॑पयति ।
दा॒पय॑तीन्द्रा॑य । इन्द्रा॑य सु॒त्राम्णे॑ । सु॒त्राम्णे॑ पु॒रोडा॑शम् ।

सु॒त्राम्ण॑ इति॒ सु - त्राम्णो॑ । पु॒रो॒डा॒श॒मेका॑दशकपालम् ।
 एका॑दशकपालम् निः । एका॑दशकपालमित्येका॑दश - क॒पालम् ।
 निर् व॑पेत् । व॒पेद॑परुद्धः । अ॒परुद्धो॑ वा । अ॒परुद्ध॑ इत्यप - रुद्धः ।
 वा ऽप॑रुद्ध्यमानः । 43 (50/63)

T.S. 2.2.8.5 - Kramam

अ॒परुद्ध्य॑मानो वा । अ॒परुद्ध्य॑मान इत्यप - रुद्ध्य॑मानः । वेन्द्र॑म् ॥
 इन्द्र॑मेव । ए॒व सु॒त्रामा॑णम् । सु॒त्रामा॑ण॒ स्व॑न । सु॒त्रामा॑णमि॒ति
 सु - त्रामा॑णम् । स्व॑न भा॒गधे॑येन । भा॒गधे॑येनोप । भा॒गधे॑येनेति
 भा॒ग - धे॑येन । उ॒प धा॑वति । धा॒वति॑ सः । स ए॒व । ए॒वैन॑म् ॥
 ए॒नम् त्रा॑यते । त्रा॑यते ऽन॒परुद्ध्यः॑ । अ॒न॒परुद्ध्यो॑ भवति ।
 अ॒न॒परुद्ध्य॑ इत्यनप - रुद्ध्यः । भ॒वतीन्द्रः॑ । इन्द्रो॑ वै ।
 वै स॒दृङ्ङ् । स॒दृङ् दे॒वता॑भिः । स॒दृङ्ङि॑ति स - दृङ्ङ् ।
 दे॒वता॑भिरासीत् । आ॒सीत् सः॑ । स न । न व्या॒वृत॑म् ॥
 व्या॒वृत॑मगच्छत् । व्या॒वृत॑मिति॒ वि - आवृ॑तम् । अ॒गच्छ॑त् सः ।
 स प्र॒जाप॑तिम् । प्र॒जाप॑तिमुप । प्र॒जाप॑तिमिति॒ प्रजा - प॑तिम् ।
 उ॒पाधा॑वत् । अ॒धा॒वत् तस्मै॑ ॥ तस्मा॑ ए॒तम् । ए॒तमैन्द्र॑म् ॥

ऐ॒न्द्र॒मे॒का॒द॒श॒क॒पा॒ल॒म् । ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒ल॒म् निः ।

ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒ल॒मि॒त्ये॒का॒द॒श – क॒पा॒ल॒म् । नि॒र॒व॒प॒त् ।

अ॒व॒प॒त् ते॒न । ते॒नै॒व । ए॒वा॒स्मि॒न् । अ॒स्मि॒न्नि॒न्द्रि॒य॒म् । इ॒न्द्रि॒य॒म॒द॒धात् ।

अ॒द॒धा॒च्छ॒क्व॒री । श॒क्व॒री या॒ज्या॒नु॒वा॒क्ये॑ । श॒क्व॒री इति॑ श॒क्व॒री ।

या॒ज्या॒नु॒वा॒क्ये॑ अ॒क॒रोत् । या॒ज्या॒नु॒वा॒क्ये॑ इति॑ या॒ज्या – अ॒नु॒वा॒क्ये॑ ।

अ॒क॒रोद् व॒ज्रः॑ । व॒ज्रो॒ वै । वै श॒क्व॒री । श॒क्व॒री सः॑ । स ए॒न॒म् ।

ए॒नं॑ व॒ज्रः॑ । व॒ज्रो॒ भू॒त्यै॑ । भू॒त्या ऐ॒न्ध । ऐ॒न्ध सः॑ । 44 (50/60)

T.S. 2.2.8.6 - Kramam

सो ऽभ॒वत् । अ॒भ॒व॒थ् सः॑ । सो ऽबि॒भेत् । अ॒बि॒भेद् भू॒तः॑ ।

भू॒तः प्र॑ । प्र॒ मा॑ । मा॒ ध॒क्ष्य॒ति । ध॒क्ष्य॒तीति॑ । इति॑ सः॑ ।

स प्र॒जा॒प॒ति॒म् । प्र॒जा॒प॒ति॒म् पु॒नः॑ । प्र॒जा॒प॒ति॒मि॒ति प्र॒जा – प॒ति॒म् ।

पु॒न॒रु॒प । उ॒पा॒धा॒वत् । अ॒धा॒व॒थ् सः॑ । सः प्र॒जा॒प॒तिः॑ । प्र॒जा॒प॒तिः॑

श॒क्व॒र्याः॑ । प्र॒जा॒प॒ति॒रि॒ति प्र॒जा – प॒तिः॑ । श॒क्व॒र्या॒ अधि॑ । अधि॑

रे॒व॒ती॒म् । रे॒व॒ती॒म् निः॑ । नि॒र॒मि॒मी॒त् । अ॒मि॒मी॒त् शान्त्यै॑ । शान्त्या॑

अ॒प्र॒दा॒हा॒य । अ॒प्र॒दा॒हा॒य यः॑ । अ॒प्र॒दा॒हा॒ये॒त्यप्र॑ – दा॒हा॒य । योऽ॒ल॒म् ।

अ॒ल॒ श्रि॒यै॑ । श्रि॒यै॑ स॒न् । स॒न्थ् स॒दृ॒ङ्ङ् । स॒दृ॒ङ्ख् स॒मा॒नैः॑ ।

स॒दृङि॑ति स-दृङ्ङ् । स॒मा॒नैः॑ स्यात् । स्यात् तस्मै॑ ॥ तस्मा॑ ए॒तम् ।
 ए॒त॒मै॒न्द्रम् । ऐ॒न्द्र॒मे॒का॒द॒श॒क॒पा॒लम् । ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒लम् निः ।
 ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒ल॒मि॒त्ये॒का॒द॒श - क॒पा॒लम् । नि॒र् व॒पेत् । व॒पे॒दि॒न्द्रम् ॥
 इ॒न्द्र॒मे॒व । ए॒व स्वे॑न । स्वे॑न भा॒ग॒धे॒ये॒न । भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प । भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति
 भा॒ग - धे॒ये॒न । उ॒प धा॑वति । धा॒वति॑ सः । स ए॒व । ए॒वास्मि॑न् ।
 अ॒स्मि॒न्नि॒न्द्रि॒यम् । इ॒न्द्रि॒यम् द॑धाति । द॒धाति॑ रे॒वती॑ ॥
 रे॒वती॑ पु॒रो॒नु॒वा॒क्या ॥ पु॒रो॒नु॒वा॒क्या भ॑वति ( ) । पु॒रो॒नु॒वा॒क्ये॒ति
 पु॒रः - अ॒नु॒वा॒क्या ॥ भ॑वति शान्त्यै॑ ॥ शान्त्या॑ अ॒प्र॒दा॒हाय॑ ।
 अ॒प्र॒दा॒हाय॑ श॒क्वरी॑ । अ॒प्र॒दा॒हाये॒त्य॒प्र - दा॒हाय॑ । श॒क्वरी॑ या॒ज्या ॥
 या॒ज्या व॒ज्रः । व॒ज्रो वै । वै श॒क्वरी॑ । श॒क्वरी॑ सः । स ए॒नम् ।
 ए॒नं व॑ज्रः । व॒ज्रो भू॑त्यै ॥ भू॒त्या इ॒न्धे । इ॒न्धे भ॑वति । भ॒वत्ये॑व ।
 ए॒वेत्ये॑व ॥ 45 (64/72)

(अ॒पि - त॒ - स्यु॑ - वै - न्य - भ॑वति - चतु॑र्दश च) (A8)

T.S. 2.2.9.1 - Kramam

आ॒ग्ना॒वै॒ष्ण॒व॒मे॒का॒द॒श॒क॒पा॒लम् । आ॒ग्ना॒वै॒ष्ण॒व॒मि॒त्या॒ग्ना - वै॒ष्ण॒वम् ॥
 ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒लम् निः । ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒ल॒मि॒त्ये॒का॒द॒श - क॒पा॒लम् ।

द्वितीय काण्डे – द्वितीयः प्रश्नः – (TS 2.2)

निर् वपेत् । वपेदभिचरन् । अभिचरन्त् सरस्वती ।
 अभिचरन्नित्यभि – चरन् । सरस्वत्याज्यभागा । आज्यभागा स्यात् ।
 आज्यभागेत्याज्य-भागा । स्याद् बार.हस्पत्यः । बार.हस्पत्य श्रुः ।
 चरुर् यत् ॥ यदाग्नावैष्णवः । आग्नावैष्णव एकादशकपालः ।
 आग्नावैष्णव इत्याग्ना – वैष्णवः । एकादशकपालो भवति ।
 एकादशकपाल इत्येकादश-कपालः । भवत्यग्निः । अग्निः सर्वाः ॥
 सर्वा देवताः । देवता विष्णुः । विष्णुर् यज्ञः । यज्ञो देवताभिः ।
 देवताभिश्च । चैव । एवैनम् ॥ एनं यज्ञेन । यज्ञेन च । चाभि ।
 अभि चरति । चरति सरस्वती । सरस्वत्याज्यभागा । आज्यभागा
 भवति । आज्यभागेत्याज्य – भागा । भवति वाक् । वाग् वै ।
 वै सरस्वती । सरस्वती वाचा । वाचैव । एवैनम् । एनमभि ।
 अभि चरति । चरति बार.हस्पत्यः । बार.हस्पत्य श्रुः ।
 चरुर् भवति । भवति ब्रह्म । ब्रह्म वै । वै देवानाम् । देवानाम्
 बृहस्पतिः । बृहस्पतिर् ब्रह्मणा । ब्रह्मणैव । एवैनम् ॥ एनमभि ।
 अभि चरति । चरति प्रति । 46 (50/57)

T.S. 2.2.9.2 - Kramam

प्रति॑ वै । वै॑ पर॒स्तात् । पर॒स्ताद॑भि॒चर॑न्तम् । अ॒भि॒चर॑न्त॒म॒भि॒ ।
 अ॒भि॒चर॑न्त॒मि॒त्य॒भि॒ - चर॑न्तम् । अ॒भि॒ चर॑न्ति । चर॑न्ति॒ द्वे॑॑ ।
 द्वे॑॑ पु॒रो॒नु॒वा॒क्ये॑ । द्वे॑॑ इति॒ द्वे - द्वे॑ । पु॒रो॒नु॒वा॒क्ये॑ कुर्यात् ।
 पु॒रो॒नु॒वा॒क्ये॑ इति॒ पु॒रः - अ॒नु॒वा॒क्ये॑ । कुर्या॑दति॒ । अति॑ प्र॒यु॒क्त्यै॑ ।
 प्र॒यु॒क्त्या॑ ए॒तया॑ । प्र॒यु॒क्त्या॑ इति॒ प्र - यु॒क्त्यै॑ । ए॒तयै॑व । ए॒व य॑जेत ।
 य॑जेताभि॒चर्य॑माणः । अ॒भि॒चर्य॑माणो दे॒वता॑भिः । अ॒भि॒चर्य॑माण
 इ॒त्य॒भि॒-च॑र्यमाणः । दे॒वता॑भिरेव । ए॒व दे॒वताः॑ । दे॒वताः॑ प्रति॒चर॑ति ।
 प्रति॒चर॑ति य॒ज्ञेन॑ । प्रति॒चर॑तीति॒ प्रति - चर॑ति । य॒ज्ञेन॑ य॒ज्ञम् ।
 य॒ज्ञं वा॑चा । वा॒चा वा॑चम् । वा॒चम् ब्र॑ह्मणा । ब्र॑ह्मणा ब्र॒ह्म ।
 ब्र॒ह्म सः॑ । स दे॒वताः॑ । दे॒वता॑श्च । चै॒व । ए॒व य॒ज्ञम् । य॒ज्ञम् च॑ ।
 च म॒द्ध्य॑तः । म॒द्ध्य॑तो व्य॒वस॑र्पति । व्य॒वस॑र्पति॒ तस्य॑ ।
 व्य॒वस॑र्पतीति॒ वि - अ॒वस॑र्पति । तस्य॑ न । न कु॒तः । कु॒तश्च॑न ।
 च॒नोपा॑व्याधः । उपा॒व्याधो॑ भवति । उपा॒व्याध॑ इत्यु॒प - आ॒व्याधः॑ ।
 भवति॑ न । नैन॑म् । ए॒न॒म॒भि॒चर॑न् । अ॒भि॒चर॑न्थ् स्तृ॒णु॑ते ।
 अ॒भि॒चर॑न्तित्य॒भि॒ - चर॑न् । स्तृ॒णु॑त आ॒ग्ना॒वै॒ष्ण॒वम् ।

द्वितीय काण्डे – द्वितीयः प्रश्नः – (TS 2.2)

आ॒ग्ना॒वै॒ष्ण॒वमे॒काद॑श॒क॒पा॒लम् । आ॒ग्ना॒वै॒ष्ण॒वमि॒त्याग्ना॑ – वै॒ष्ण॒वम् ।
एका॑दश॒क॒पा॒लम् निः । एका॑दश॒क॒पा॒लमि॒त्येका॑दश – क॒पा॒लम् ।
निर् व॑पेत् । व॒पेद् यम् । यं य॑ज्ञः । य॒ज्ञो न ।

नो॒प॒न॒मेत् ॥ 47 (50/61)

T.S. 2.2.9.3 - Kramam

उ॒प॒न॒मे॒द॒ग्निः॑ । उ॒प॒न॒मे॒दि॒त्युप॑ – न॒मेत् ॥ अ॒ग्निः॑ सर्वाः॑ ।
सर्वा॑ दे॒वताः॑ । दे॒वता॑ वि॒ष्णुः॑ । वि॒ष्णुर् य॑ज्ञः । य॒ज्ञो ऽग्नि॑म् ।
अ॒ग्निम् च॑ । चै॒व । ए॒व वि॒ष्णुम्॑ । वि॒ष्णुम् च॑ । च॒ स्वेन॑ ।
स्वेन॑ भा॒ग॒धे॒येन॑ । भा॒ग॒धे॒येनो॑प । भा॒ग॒धे॒येने॑ति भा॒ग – धे॒येन॑ ।
उप॑ धावति । धा॒वति॑ तौ । ता॒वेव॑ । ए॒वास्मै॑ ॥ अ॒स्मै य॑ज्ञम् ।
य॒ज्ञम् प्र॑ । प्र॒ यच्छ॑तः । य॒च्छ॑त उप॑ । उ॒पै॒नम् । ए॒नं य॑ज्ञः ।
य॒ज्ञो न॑मति । न॒म॒त्याग्ना॑वै॒ष्ण॒वम् । आ॒ग्ना॒वै॒ष्ण॒वम् घृ॑ते ।
आ॒ग्ना॒वै॒ष्ण॒वमि॒त्याग्ना॑ – वै॒ष्ण॒वम् । घृ॑ते च॒रुम् । च॒रुम् निः॑ ।
निर् व॑पेत् । व॒पेच्चक्षु॑ष्कामः । चक्षु॑ष्कामोऽग्नेः । चक्षु॑ष्काम
इति॑ चक्षुः – का॒मः । अ॒ग्नेर् वै॑ । वै चक्षु॑षा । चक्षु॑षा म॒नुष्याः॑ ।
म॒नुष्या॑ वि । वि प॑श्यन्ति । प॒श्य॑न्ति य॒ज्ञस्य॑ । य॒ज्ञस्य॑ दे॒वाः ।

दे॒वा अ॒ग्नि॒म् । अ॒ग्नि॒म् च॑ । चै॒व । ए॒व वि॒ष्णु॒म् ॥ वि॒ष्णु॒म् च॑ ।

च॒ स्वे॒न । स्वे॒न भा॒ग॒धे॒र्ये॒न । भा॒ग॒धे॒र्ये॒नो॒प ।

भा॒ग॒धे॒र्ये॒ने॒ति भा॒ग - धे॒र्ये॒न । उ॒प धा॒वति॑ । धा॒वति॑ तौ ।

ता॒वे॒व । ए॒वास्मि॑न् । 48 (50/55)

T.S. 2.2.9.4 - Kramam

अ॒स्मिन् चक्षुः॑ । चक्षु॑र् ध॒त्तः । ध॒त्त श्रक्षु॑ष्मान् । चक्षु॑ष्माने॒व ।

ए॒व भ॒वति॑ । भ॒वति॑ धे॒न्वै । धे॒न्वै वै । वा ए॒तत् । ए॒तत् रे॒तः ।

रे॒तो यत् । यदा॑ज्यम् । आ॒ज्य॒म॒न॒डु॒हः । अ॒न॒डु॒ह स्तण्डु॑लाः ।

तण्डु॑ला मि॒थु॒नात् । मि॒थु॒नादे॒व । ए॒वास्मै॑ ॥ अ॒स्मै चक्षुः॑ । चक्षुः॑ प्र ।

प्र॒ ज॒न॒यति॑ । ज॒न॒यति॑ घृ॒ते । घृ॒ते भ॒वति॑ । भ॒वति॑ ते॒जः । ते॒जो वै ।

वै घृ॒तम् । घृ॒तम् ते॒जः । ते॒ज श्रक्षुः॑ । चक्षु॑स्ते॒जसा॑ । ते॒जसै॒व ।

ए॒वास्मै॑ ॥ अ॒स्मै ते॒जः । ते॒ज श्रक्षुः॑ । चक्षु॑र॒व । अ॒व रु॒न्धे ।

रु॒न्ध इ॒न्द्रि॒यम् । इ॒न्द्रि॒यं वै । वै वी॒र्य॑म् । वी॒र्यं वृ॑ङ्क्ते ।

वृ॑ङ्क्ते भ्रा॒तृ॒व्यः । भ्रा॒तृ॒व्यो य॑ज॒मानः॑ । य॒ज॒मा॒नो ऽय॑ज॒मान॑स्य ।

अ॒य॒ज॒मा॒न॒स्याद्द्व॑र॒क॒ल्पाम् । अ॒द्द्व॑र॒क॒ल्पाम् प्र॒ति ।

अ॒द्द्व॑र॒क॒ल्पामि॒त्यद्द्व॑र - क॒ल्पाम् । प्र॒ति निः । नि॒र् व॑पेत् ।

द्वितीय काण्डे – द्वितीयः प्रश्नः – (TS 2.2)

व॒पेद् भ्रा॒तृ॒व्ये । भ्रा॒तृ॒व्ये य॒ज॒मा॒ने । य॒ज॒मा॒ने न । ना॒स्य॒ ।

अ॒स्ये॒न्द्रि॒यम् । इ॒न्द्रि॒यं वी॒र्यम् ॥ 49 (50/51)

T.S. 2.2.9.5 - Kramam

वी॒र्यं वृ॒ङ्क्ते । वृ॒ङ्क्ते पु॒रा । पु॒रा वा॒चः । वा॒चः प्र॒व॒दि॒तोः ।

प्र॒व॒दि॒तोर् निः । प्र॒व॒दि॒तो॒रि॒ति प्र – व॒दि॒तोः । नि॒र् व॒पेत् ।

व॒पेद् या॒व॒ती । या॒व॒त्ये॒व । ए॒व वाक् । वाक् ता॒म् । ता॒मप्रो॑दिताम् ।

अप्रो॑दिताम् भ्रा॒तृ॒व्यस्य॑ । अप्रो॑दिता॒मित्य॑प्र – उ॒दि॒ताम् ।

भ्रा॒तृ॒व्यस्य॑ वृ॒ङ्क्ते । वृ॒ङ्क्ते ता॒म् । ता॒मस्य॑ । अ॒स्य वा॒चम् । वा॒चम्

प्र॒व॒द॒न्ती॑म् । प्र॒व॒द॒न्ती॑म॒न्याः । प्र॒व॒द॒न्ती॑मि॒ति प्र – व॒द॒न्ती॑म् । अ॒न्या

वा॒चः । वा॒चोऽनु॑ । अनु॑ प्र । प्र व॒द॒न्ति । व॒द॒न्ति ताः । ता इ॒न्द्रि॒यम् ।

इ॒न्द्रि॒यं वी॒र्यम् ॥ वी॒र्यं य॒ज॒मा॒ने । य॒ज॒मा॒ने द॒ध॒ति ।

द॒ध॒त्याग्ना॑वै॒ष्णा॒वम् । आ॒ग्ना॒वै॒ष्णा॒वम॑ष्टाकपालम् ।

आ॒ग्ना॒वै॒ष्णा॒वमि॑त्याग्ना – वै॒ष्णा॒वम् । अ॒ष्टाक॑पालम् निः ।

अ॒ष्टाक॑पालमि॒त्य॒ष्टा – क॒पालम् । नि॒र् व॒पेत् । व॒पेत् प्रा॒तस्स॒वन॑स्य ।

प्रा॒तस्स॒वन॑स्या॒काले॑ । प्रा॒तस्स॒वन॑स्येति प्रा॒तः – स॒वन॑स्य ।

आ॒काले॑ सर॒स्वती॑ । आ॒काल॑ इत्या – का॒ले । सर॒स्व॒त्याज्य॑भागा ।

तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठे (TS 2.2)

आज्यभागा॑ स्यात् । आज्यभागेत्याज्य-भागा॑ । स्याद् बार्.हस्पत्यः॑ ।
बार्.हस्पत्य॑ श्रुः । चरुर् यत् । यदष्टाकपालः॑ । अष्टाकपालो॑ भवति ।
अष्टाकपाल॑ इत्यष्टा - कपालः॑ । भवत्यष्टाक्षरा॑ । अष्टाक्षरा॑ गायत्री ।
अष्टाक्षरेत्यष्टा - अक्षरा॑ । गायत्री॑ गायत्रम् । गायत्रम्॑ प्रातस्सवनम् ।
प्रातस्सवनम्॑ प्रातस्सवनम् । प्रातस्सवनमिति॑ प्रातः - सवनम् ।
प्रातस्सवनमेव॑ । प्रातस्सवनमिति॑ प्रातः - सवनम् । ए॒व तेन॑ ।
तेना॑प्नोति । आ॒प्नोत्या॒ग्नावै॒ष्णवम्॑ । 50 (50/62)

T.S. 2.2.9.6 - Kramam

आ॒ग्नावै॒ष्णवमे॑कादशकपालम् । आ॒ग्नावै॒ष्णवमित्या॑ग्ना - वै॒ष्णवम्॑ ।
एका॑दशकपालम् निः । एका॑दशकपालमित्येका॑दश - क॒पालम् ।
निर् व॑पेत् । व॒पेन् मा॑द्ध्यन्दिनस्य । मा॑द्ध्यन्दिनस्य सवनस्य ।
स॒वनस्या॑काले । आ॒काले॑ सरस्वती । आ॒काल॑ इत्या - काले॑ ।
सर॒स्वत्या॑ज्यभागा । आज्यभागा॑ स्यात् । आज्यभागेत्याज्य-भागा॑ ।
स्याद् बार्.हस्पत्यः॑ । बार्.हस्पत्य॑ श्रुः । चरुर् यत् ।
यदे॑कादशकपालः । एका॑दशकपालो भवति । एका॑दशकपाल
इत्ये॑कादश - क॒पालः । भवत्ये॑कादशाक्षरा । एका॑दशाक्षरा त्रिष्टुप् ।

द्वितीय काण्डे – द्वितीयः प्रश्नः – (TS 2.2)

ए॒का॒द॒शा॒क्ष॒रे॒त्ये॒का॒द॒श – अ॒क्ष॒रा । त्रि॒ष्टु॒प् त्रै॒ष्टु॒भ॒म् । त्रै॒ष्टु॒भ॒म्
 मा॒द्ध्य॒न्दि॒न॒म् । मा॒द्ध्य॒न्दि॒न॒ꣳ स॒व॒न॒म् । स॒व॒न॒म् मा॒द्ध्य॒न्दि॒न॒म् ।
 मा॒द्ध्य॒न्दि॒न॒मे॒व । ए॒व स॒व॒न॒म् । स॒व॒न॒म् ते॒न । ते॒ना॒प्नो॒ति ॥
 आ॒प्नो॒त्या॒ग्ना॒वै॒ष्ण॒व॒म् । आ॒ग्ना॒वै॒ष्ण॒व॒म् द्वा॒द॒श॒क॒पा॒ल॒म् ।
 आ॒गा॒वै॒ष्ण॒व॒मि॒त्या॒ग्ना – वै॒ष्ण॒व॒म् । द्वा॒द॒श॒क॒पा॒ल॒म् निः ।
 द्वा॒द॒श॒क॒पा॒ल॒मि॒ति द्वा॒द॒श – क॒पा॒ल॒म् । नि॒र् व॒पेत् ।
 व॒पेत् तृ॒ती॒य॒स॒व॒न॒स्य॑ । तृ॒ती॒य॒स॒व॒न॒स्या॒का॒ले॑ । तृ॒ती॒य॒स॒व॒न॒स्ये॒ति
 तृ॒ती॒य – स॒व॒न॒स्य॑ । आ॒का॒ले॑ स॒र॒स्व॒ती । आ॒का॒ल इ॒त्या – का॒ले॑ ।
 स॒र॒स्व॒त्या॒ज्य॒भा॒गा । आ॒ज्य॒भा॒गा स्या॒त् । आ॒ज्य॒भा॒गे॒त्या॒ज्य॒-भा॒गा ।
 स्या॒द् बा॒र्ह॒स्प॒त्यः॑ । बा॒र्ह॒स्प॒त्य श्रुः॑ । च॒रुर् यत् ।
 यद् द्वा॒द॒श॒क॒पा॒लः॑ । द्वा॒द॒श॒क॒पा॒लो भ॒वति॑ । द्वा॒द॒श॒क॒पा॒ल इ॒ति
 द्वा॒द॒श – क॒पा॒लः॑ । भ॒वति॑ द्वा॒द॒शा॒क्ष॒रा । द्वा॒द॒शा॒क्ष॒रा ज॒गती॑ ।
 द्वा॒द॒शा॒क्ष॒रे॒ति द्वा॒द॒श – अ॒क्ष॒रा । ज॒गती॑ जा॒गत॒म् । जा॒गतं
 तृ॒ती॒य॒स॒व॒न॒म् । तृ॒ती॒य॒स॒व॒न॒म् तृ॒ती॒य॒स॒व॒न॒म् ।
 तृ॒ती॒य॒स॒व॒न॒मि॒ति तृ॒ती॒य – स॒व॒न॒म् । तृ॒ती॒य॒स॒व॒न॒मे॒व ।

तृ॒ती॒य॒स॒व॒न॒मि॒ति॑ तृ॒ती॒य॒ - स॒व॒न॒म् । ए॒व॒ ते॒न॑ । ते॒ना॒प्नो॒ति॑ ॥

आ॒प्नो॒ति॑ दे॒व॒ता॒भिः॑ । दे॒व॒ता॒भि॒रे॒व॑ । ए॒व॒ दे॒व॒ताः॑ ( ) ॥

दे॒व॒ताः॑ प्र॒ति॒च॒र॒ति॑ । 51 (50/65)

T.S. 2.2.9.7 - Kramam

प्र॒ति॒च॒र॒ति॑ य॒ज्ञे॒न॑ । प्र॒ति॒च॒र॒ती॒ति॑ प्र॒ति॑ - च॒र॒ति॑ । य॒ज्ञे॒न॑ य॒ज्ञ॒म् ।

य॒ज्ञं॑ वा॒चा॑ । वा॒चा॑ वा॒च॒म् ॥ वा॒च॒म् ब्र॒ह्म॒णा॑ । ब्र॒ह्म॒णा॑ ब्र॒ह्म॑ ।

ब्र॒ह्म॑ क॒पा॒लैः॑ ॥ क॒पा॒लै॒रे॒व॑ । ए॒व॒ छ॒न्दा॑सि॒ । छ॒न्दा॑स्य॒प्नो॒ति॑ ।

आ॒प्नो॒ति॑ पु॒रो॒डा॒शैः॑ ॥ पु॒रो॒डा॒शैः॑ स॒व॒ना॒नि॑ । स॒व॒ना॒नि॑ मै॒त्रा॒व॒रु॒ण॒म् ।

मै॒त्रा॒व॒रु॒ण॒मे॒क॒क॒पा॒ल॒म् ॥ मै॒त्रा॒व॒रु॒ण॒मि॒ति॑ मै॒त्रा॑ - व॒रु॒ण॒म् ।

ए॒क॒क॒पा॒ल॒म् निः॑ । ए॒क॒क॒पा॒ल॒ मि॒त्ये॒क॑ - क॒पा॒ल॒म् । नि॒र् व॒पे॒त् ।

व॒पे॒द् व॒शा॒यै॑ ॥ व॒शा॒यै॑ का॒ले॑ । का॒ले॑ या॒ । यै॒व॑ । ए॒वा॒सौ॑ । अ॒सौ॑

भा॒तृ॒व्य॒स्य॑ । भा॒तृ॒व्य॒स्य॑ व॒शा॑ । व॒शा॑ ऽनू॒ब॒न्द्ध्य॑ ॥ अ॒नू॒ब॒न्द्ध्य॑ सो॒ ।

अ॒नू॒ब॒न्द्ध्ये॒त्यनु॑ - ब॒न्द्ध्य॑ ॥ सो॒ ए॒व॑ । सो॒ इ॒ति॑ सो॒ । ए॒वै॒षा॑ ।

ए॒षै॒त॒स्य॑ । ए॒त॒सै॒क॒क॒पा॒लः॑ । ए॒क॒क॒पा॒लो॑ भ॒व॒ति॑ । ए॒क॒क॒पा॒ल॒

इ॒त्ये॒क॑ - क॒पा॒लः॑ । भ॒व॒ति॑ न॒ । न॒ हि॑ । हि॒ क॒पा॒लैः॑ ॥ क॒पा॒लैः॑

प॒शु॒म् । प॒शु॒म॒र्ह॒ति॑ ॥ अ॒र्ह॒त्या॒प्तु॒म् ॥ आ॒प्तु॒मि॒त्या॒प्तु॒म् ॥ 52 (37/43)

(ब्रह्मणै॑वैन॒मभि॑ च॒रति॑ – य॒ज्ञो न॑ – ता॒वे॒वा – ऽस्येन्द्रि॑य –
मा॒प्नोति॑ – दे॒वताः॑ – स॒प्तत्रिं॑शच्च) (A9)

T.S. 2.2.10.1 - Kramam

अ॒सा॒वा॒दि॒त्यः॑ । आ॒दि॒त्यो न॑ । न॒ वि॑ । व्य॒रो॒चत॑ । अ॒रो॒चत॑ तस्मै॑ ।
तस्मै॑ दे॒वाः । दे॒वाः प्रा॑यश्चि॒त्तिम् । प्रा॑यश्चि॒त्तिमै॑च्छन् । ऐ॒च्छन् तस्मै॑ ।
तस्मा॑ ए॒तम् । ए॒तञ् सो॑मा॒रौ॒द्रम् । सो॒मा॒रौ॒द्रम् च॒रुम् ।
सो॒मा॒रौ॒द्रमि॑ति सो॒मा – रौ॒द्रम् । च॒रुम् निः॑ । नि॒रव॑पन् ।
अ॒वप॑न् तेन॑ । तेनै॒व । ए॒वास्मि॑न् । अ॒स्मिन् रु॑चम् । रु॒चम॑दधुः ।
अ॒दधु॑र् यः । यो ब्र॒ह्मव॑र्चस॒कामः॑ । ब्र॒ह्मव॑र्चस॒कामः॑ स्यात् ।
ब्र॒ह्मव॑र्चस॒काम॑ इति ब्र॒ह्मव॑र्चस – का॒मः । स्यात् तस्मै॑ ।
तस्मा॑ ए॒तम् । ए॒तञ् सो॑मा॒रौ॒द्रम् । सो॒मा॒रौ॒द्रम् च॒रुम् । सो॒मा॒रौ॒द्रमि॑ति
सो॒मा – रौ॒द्रम् । च॒रुम् निः॑ । नि॒र्वपे॑त् । व॒पेथ् सो॑मम् । सो॑मम्
च । चै॒व । ए॒व रु॒द्रम् । रु॒द्रम् च॑ । च॒ स्वेन॑ । स्वेन॑ भा॒गधे॑येन ।
भा॒गधे॑येनोप॑ । भा॒गधे॑येनेति॑ भा॒ग-धे॑येन । उप॑ धावति । धावति॑ तौ ।
ता॒वे॒व । ए॒वास्मि॑न् । अ॒स्मिन् ब्र॒ह्मव॑र्चसम् । ब्र॒ह्मव॑र्चसम् ध॒त्तः॑ ।
ब्र॒ह्मव॑र्चसमि॑ति ब्र॒ह्म – व॑र्चसम् । ध॒त्तो ब्र॒ह्मव॑र्चसी । ब्र॒ह्मव॑र्चस्ये॒व ।

ब्रह्मवर्चसीति ब्रह्म - वर्चसी । एव भवति । भवति तिष्यापूर्णमासे ।

तिष्यापूर्णमासे निः । तिष्यापूर्णमास इति तिष्या - पूर्णमासे ।

निर् वपेत् । वपेद् रुद्रः । रुद्रो वै । 53 (50/57)

T.S. 2.2.10.2 - Kramam

वै तिष्यः । तिष्यः सोमः । सोमः पूर्णमासः । पूर्णमासः साक्षात् ।

पूर्णमास इति पूर्ण - मासः । साक्षादेव । साक्षादिति स-अक्षात् ।

एव ब्रह्मवर्चसम् । ब्रह्मवर्चसमव । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म-वर्चसम् ।

अव रुन्धे । रुन्धे परिश्रिते । परिश्रिते याजयति । परिश्रित इति

परि - श्रिते । याजयति ब्रह्मवर्चसस्य । ब्रह्मवर्चसस्य परिगृहीत्यै ।

ब्रह्मवर्चसस्येति ब्रह्म - वर्चसस्य । परिगृहीत्यै श्वेतायै ॥ परिगृहीत्या

इति परि - गृहीत्यै । श्वेतायै श्वेतवथस्यायै । श्वेतवथसायै दुग्धम् ।

श्वेतवथसाया इति श्वेत-वथसायै । दुग्धम् मथितम् । मथितमाज्यम् ॥

आज्यम् भवति । भवत्याज्यम् । आज्यम् प्रोक्षणम् ।

प्रोक्षणमाज्येन । प्रोक्षणमिति प्र - उक्षणम् । आज्येन मार्जयन्ते ।

मार्जयन्ते यावत् । यावदेव । एव ब्रह्मवर्चसम् । ब्रह्मवर्चसम् तत् ।

ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म - वर्चसम् । तथ् सर्वम् ॥ सर्वम् करोति ।

करोत्यति । अति ब्रह्मवर्चसम् । ब्रह्मवर्चसम् क्रियते ।
 ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म – वर्चसम् । क्रियत इति । इत्याहुः ।
 आहुरीश्वरः । ईश्वरो दुश्चर्मा । दुश्चर्मा भवितोः । दुश्चर्मेति
 दुः – चर्मा । भवितोरिति । इति मानवी । मानवी ऋचौ । मानवी
 इति मानवी । ऋचौ धाय्ये । धाय्ये कुर्यात् । धाय्ये इति धाय्ये ।
 कुर्याद् यत् । यद् वै । वै किम् । किम् च । च मनुः । मनुखदत् ।
 अवदत् तत् । तद् भेषजम् । भेषजम् भेषजम् । 54 (50/63)

T.S. 2.2.10.3 - Kramam

भेषजमेव । एवास्मै । अस्मै करोति । करोति यदि । यदि बिभीयात् ।
 बिभीयाद् दुश्चर्मा । दुश्चर्मा भविष्यामि । दुश्चर्मेति दुः – चर्मा ।
 भविष्यामीति । इति सोमापौष्णम् । सोमापौष्णम् चरुम् ।
 सोमापौष्णमिति सोमा – पौष्णम् । चरुम् निः । निर् वपेत् ।
 वपेथ् सौम्यः । सौम्यो वै । वै देवतया । देवतया पुरुषः ।
 पुरुषः पौष्णाः । पौष्णाः पशवः । पशवः स्वया । स्वयैव । एवास्मै ।
 अस्मै देवतया । देवतया पशुभिः । पशुभि स्त्वचम् । पशुभिरिति
 पशु-भिः । त्वचम् करोति । करोति न । न दुश्चर्मा । दुश्चर्मा भवति ।

दु॒श्च॒र्मे॑ति॒ दुः॑ – च॒र्मा॑ । भ॒वति॑ सो॒मा॒रौ॒द्रम् । सो॒मा॒रौ॒द्रम् – च॒रुम् ।
 सो॒मा॒रौ॒द्रमि॑ति॒ सोमा॑ – रौ॒द्रम् । च॒रुम् निः॑ । निर् व॑पेत् ।
 व॒पेत् प्र॒जाका॑मः । प्र॒जाका॑मः सोमः॑ । प्र॒जाका॑म इति॑ प्र॒जा-का॑मः ।
 सोमो॑ वै । वै रे॒तो॒धाः॑ । रे॒तो॒धा अ॒ग्निः॑ । रे॒तो॒धा इति॑ रे॒तः – धाः॑ ।
 अ॒ग्निः प्र॒जाना॑म् । प्र॒जाना॑म् प्र॒जन॑यिता । प्र॒जाना॑मि॒ति प्र – जाना॑म् ।
 प्र॒जन॑यिता सोमः॑ । प्र॒जन॑यि॒तेति॑ प्र – जन॑यिता । सोम॑ ए॒व ।
 ए॒वास्मै॑ । अ॒स्मै रे॒तः॑ । रे॒तो द॑धाति । द॒धात्य॑ग्निः । अ॒ग्निः प्र॒जाम् ।
 प्र॒जाम् प्र । प्र॒जामि॑ति॒ प्र – जा॑म् । प्र जन॑यति । जन॑यति॒ विन्दते॑ ।
 वि॒न्दते॑ प्र॒जाम् । 55 (50/60)

T.S. 2.2.10.4 - Kramam

प्र॒जाꣳ सो॒मा॒रौ॒द्रम् । प्र॒जामि॑ति॒ प्र – जा॑म् । सो॒मा॒रौ॒द्रम् च॒रुम् ।
 सो॒मा॒रौ॒द्रमि॑ति॒ सोमा॑ – रौ॒द्रम् । च॒रुम् निः॑ । निर् व॑पेत् ।
 व॒पेद॑भि॒चर॑न् । अ॒भिच॑रन्थ् सौ॒म्यः॑ । अ॒भिच॑रन्नि॒त्यभि – च॑रन् ।
 सौ॒म्यो वै । वै दे॒वत॑या । दे॒वत॑या पु॒रुषः॑ । पु॒रुष ए॒षः । ए॒ष रु॒द्रः ।
 रु॒द्रो यत् । यद॑ग्निः । अ॒ग्निः स्वा॑याः । स्वा॑या ए॒व । ए॒वैन॑म् ।

द्वितीय काण्डे – द्वितीयः प्रश्नः – (TS 2.2)

ए॒नम् दे॒वता॑यै । दे॒वता॑यै नि॒ष्क्री॑य । नि॒ष्क्री॑य रु॒द्राय॑ । नि॒ष्क्री॑येति
निः – क्री॑य । रु॒द्राया॑पि । अ॒पि द॑धाति । द॒धाति॑ ता॒जक् ।
ता॒जगा॑र्तिम् । आ॒र्ति॒मा । आ॒र्च्छ॑ति । ऋ॒च्छ॑ति सो॒मा॒रौ॒द्रम् ।
सो॒मा॒रौ॒द्रम् च॒रुम् । सो॒मा॒रौ॒द्रमि॑ति सो॒मा – रौ॒द्रम् । च॒रुम् निः ।
निर् व॑पेत् । व॒पेज्ज्यो॑गामयावी । ज्यो॑गामयावी सोमम् ॥
ज्यो॑गामयावीति ज्योक् – आ॒मया॑वी । सोमं वै । वा ए॒तस्य॑ ।
ए॒तस्य॑ रसः । रसो ग॑च्छति । ग॒च्छ॑त्यग्निम् । अ॒ग्निं श॑रीरम् ।
श॑रीरं यस्य । यस्य ज्योक् । ज्यो॑गामयति । आ॒मय॑ति सोमात् ॥
सो॒मादे॒व । ए॒वास्य॑ । अ॒स्य र॑सम् । रसम् नि॒ष्क्री॑णाति ।
नि॒ष्क्री॑णात्यग्नेः । नि॒ष्क्री॑णातीति निः – क्री॑णाति । अ॒ग्नेः श॑रीरम् ।
श॑रीरमु॒त । उ॒त य॑दि । यदी॒तासुः॑ । 56 (50/57)

T.S. 2.2.10.5 - Kramam

इ॒तासु॑र् भवति । इ॒तासु॑रिती॒त-अ॒सुः । भव॑ति जी॒वति॑ । जी॒वत्ये॒व ।
ए॒व सो॒मा॒रु॒द्रयोः॑ ॥ सो॒मा॒रु॒द्रयो॑र् वै । सो॒मा॒रु॒द्रयो॑रिति
सो॒मा – रु॒द्रयोः॑ । वा ए॒तम् । ए॒तम् ग्र॑सितम् । ग्र॒सितं॑ होता ॥
हो॒ता निः । नि॒ष्वि॑दति । खि॒दति॑ सः । स ई॒श्वरः॑ । ई॒श्वर॑ आ॒र्तिम् ॥

आ॒र्ति॒मा॒र्तोः॑ । आ॒र्तो॒र॒न॒ड्वान् । आ॒र्तो॒रि॒त्या – अ॒र्तोः॑ । अ॒न॒ड्वान् ।
 हो॒त्रा॑ । हो॒त्रा॑ दे॒यः । दे॒यो॒ वह्निः॑ । वह्नि॒र् वै । वा॒ अ॒न॒ड्वान् ।
 अ॒न॒ड्वान् । वह्निः॑ । वह्नि॒र् होता॑ । होता॒ वह्नि॑ना । वह्नि॒नै॒व ।
 ए॒व वह्नि॑म् । वह्नि॑मा॒त्मान॑म् । आ॒त्मान॑ꣳ स्पृ॒णोति॑ ।
 स्पृ॒णोति॑ सो॒मा॒रौ॒द्रम् । सो॒मा॒रौ॒द्रम् च॒रुम् । सो॒मा॒रौ॒द्रमि॑ति
 सो॒मा – रौ॒द्रम् । च॒रुम् निः । नि॒र् व॒पेत् । व॒पेद् यः । यः का॒मये॑त ।
 का॒मये॑त स्वे । स्वेऽ॒स्मै । अ॒स्मा आ॒यत॑ने । आ॒यत॑ने भ्रा॒तृ॒व्यम् ।
 आ॒यत॑न इ॒त्या – यत॑ने । भ्रा॒तृ॒व्यम् ज॒नये॑यम् । ज॒नये॑यमि॒ति ।
 इति॑ वे॒दिम् । वे॒दिम् प॒रि॒गृह्य॑ । प॒रि॒गृह्या॑र्द्धम् । प॒रि॒गृह्ये॑ति प॒रि–गृह्य॑ ।
 अ॒र्द्ध॑मु॒द्ध॒न्यात् । उ॒द्ध॒न्याद॑र्द्धम् । उ॒द्ध॒न्यादि॑त्युत्–ह॒न्यात् । अ॒र्द्धम् न ।
 ना॒र्द्धम् । अ॒र्द्धम् ब॒र्हिषः॑ । ब॒र्हिषः॑ स्तृ॒णीयात् । स्तृ॒णीया॑दर्द्धम् ( ) ।
 अ॒र्द्धम् न । ना॒र्द्धम् । अ॒र्द्धमि॑द्द॒ध्मस्य॑ । इ॒द्द॒ध्मस्या॑भ्याद॒द्ध्यात् ।
 अ॒भ्याद॑ध्याद॒र्द्धम् । अ॒भ्याद॑ध्यादि॒त्यभि – आ॒द॒द्ध्यात् । अ॒र्द्धम् न ।
 न स्वे । स्व॒ ए॒व । ए॒वा॒स्मै । अ॒स्मा आ॒यत॑ने । आ॒यत॑ने भ्रा॒तृ॒व्यम् ।
 आ॒यत॑न इ॒त्या – यत॑ने । भ्रा॒तृ॒व्यम् ज॒नय॑ति ।

जनयतीति जनयति ॥ 57 (62/71) (रुद्रो – भेषजं – विन्दते –
यदि – स्तृणीयादर्थं – द्वादश च) (A10)

T.S. 2.2.11.1 - Kramam

ऐन्द्रमेकादशकपालम् । एकादशकपालम् निः ।
एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निर् वपेत् । वपेन् मारुतम् ।
मारुतं सप्तकपालम् । सप्तकपालम् ग्रामकामः । सप्तकपालमिति
सप्त – कपालम् । ग्रामकाम इन्द्रम् । ग्रामकाम इति ग्राम-कामः ।
इन्द्रम् च । चैव । एव मरुतः । मरुतश्च । च स्वेन ।
स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग – धेयेन ।
उप धावति । धावति ते । त एव । एवास्मै ॥ अस्मै सजातान् ।
सजातान् प्र । सजातानिति स – जातान् । प्र यच्छन्ति । यच्छन्ति
ग्रामी । ग्राम्यैव । एव भवति । भवत्याहवनीयै ॥ आहवनीय ऐन्द्रम् ।
आहवनीय इत्या ॥ – हवनीयै ॥ ऐन्द्रमधि । अधि श्रयति ।
श्रयति गार्.हपत्ये । गार्.हपत्ये मारुतम् । गार्.हपत्य इति
गार्.ह – पत्ये । मारुतम् पापवस्यसस्य । पापवस्यसस्य विधृत्यै ।
पापवस्यसस्येति पाप – वस्यसस्य । विधृत्यै सप्तकपालः ।

वि॒धृत्या॑ इति॒ वि - धृ॒त्यै॑ । स॒प्त॒क॒पालो॑ मा॒रुतः॑ ।
 स॒प्त॒क॒पाल॑ इति॒ स॒प्त - क॒पालः॑ । मा॒रुतो॑ भवति ।
 भवति॑ स॒प्त॒गणाः॑ । स॒प्त॒गणा॑ वै । स॒प्त॒गणा॑ इति॒ स॒प्त - गणाः॑ ।
 वै म॒रुतः॑ । म॒रुतो॑ गण॒शः॑ । गण॒श ए॒व । गण॒श इति॑ गण - शः ।
 ए॒वास्मै॑ ॥ अ॒स्मै स॒जा॒तान् । स॒जा॒तान॑व । स॒जा॒तानि॑ति स-जा॒तान् ।
 अ॒व रु॒न्धे । रु॒न्धेऽनु॑च्यमाने । अ॒नु॒च्यमा॑न आ । अ॒नु॒च्यमा॑न
 इत्यनु॑ - उ॒च्यमा॑ने । आ सा॒दय॑ति । सा॒दय॑ति वि॒शम् । वि॒शमे॒व ।
 ए॒वास्मै॑ ॥ 58 (50/64)

T.S. 2.2.11.2 - Kramam

अ॒स्मा अनु॑वर्त्मानम् । अनु॑वर्त्मानम् करोति ।
 अनु॑वर्त्मान॒मित्यनु॑ - व॒र्त्मान॑म् । क॒रोत्ये॒ताम् । ए॒तामे॒व । ए॒व निः॑ ।
 निर् व॑पेत् । व॒पेद् यः॑ । यः का॒मये॑त । का॒मये॑त क्ष॒त्राय॑ । क्ष॒त्राय॑ च ।
 च वि॒शे॑ । वि॒शे च॑ । च स॒मद॑म् । स॒मद॑म् द॒द्ध्याम् । स॒मद॑मिति॒
 स - म॑दम् । द॒द्ध्यामि॑ति । इत्यै॒न्द्रस्य॑ । ऐ॒न्द्रस्या॑व॒द्यन् ।
 अ॒वद्यन्॑ ब्रूयात् । अ॒वद्यन्नि॑त्यव - द्यन् । ब्रू॒यादि॑न्द्राय । इन्द्रा॒यानु॑ ।
 अनु॑ ब्रूहि । ब्रू॒हीति॑ । इत्या॒श्राव्य॑ । आ॒श्राव्य॑ ब्रूयात् ।

द्वितीय काण्डे – द्वितीयः प्रश्नः – (TS 2.2)

आ॒श्रा॒व्ये॒त्या – श्रा॒व्य । ब्रू॒या॒न् म॒रु॒तः । म॒रु॒तो य॒ज । य॒जे॒ति ।
इति॑ मा॒रु॒तस्य॑ । मा॒रु॒तस्या॑व॒द्यन् । अ॒व॒द्यन् ब्रू॒यात् ।
अ॒व॒द्यन्नि॒त्यव – द्यन् । ब्रू॒या॒न् म॒रु॒द्भ्यः । म॒रु॒द्भ्यो ऽनु॑ ।
म॒रु॒द्भ्य इति॑ म॒रु॒त् – भ्यः । अनु॑ ब्रू॒हि । ब्रू॒ही॒ति । इ॒त्या॒श्रा॒व्य ।
आ॒श्रा॒व्य ब्रू॒यात् । आ॒श्रा॒व्ये॒त्या – श्रा॒व्य । ब्रू॒या॒दिन्द्र॑म् । इन्द्रं॑ य॒ज ।
य॒जे॒ति । इति॑ स्वे । स्व ए॒व । ए॒वै॒भ्यः । ए॒भ्यो भा॒ग॒धेये॑ ।
भा॒ग॒धेये॑ स॒म॒दम् । भा॒ग॒धेय॑ इति॑ भा॒ग – धेये॑ । स॒म॒दम् द॒धाति॑ ।
स॒म॒द॒मि॒ति स॒म॒दम् । द॒धाति॑ वि॒तृ॒हा॒णाः । वि॒तृ॒हा॒णास्ति॑ष्ठन्ति ।
वि॒तृ॒हा॒णा इति॑ वि – तृ॒हा॒णाः । ति॑ष्ठन्त्ये॒ताम् । ए॒तामे॒व ।

ए॒व निः । 59 (50/60)

T.S. 2.2.11.3 - Kramam

नि॒र् व॒पेत् । व॒पेद् यः । यः का॒म॒ये॒त । का॒म॒ये॒त क॒ल्पे॑रन् ।
क॒ल्पे॑र॒न्निति॑ । इति॑ यथा॒दे॒व॒तम् । यथा॒दे॒व॒त॒म॒व॒दाय॑ ।
यथा॒दे॒व॒त॒मि॒ति यथा – दे॒व॒तम् । अ॒व॒दाय॑ यथा॒दे॒व॒तम् ।
अ॒व॒दाये॑त्यव – दा॒य । यथा॒दे॒व॒तं य॒जेत् ।
यथा॒दे॒व॒त॒मि॒ति यथा – दे॒व॒तम् । य॒जेद् भा॒ग॒धेये॑न । भा॒ग॒धेये॑नैव ।

भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॑ भा॒ग - धे॒ये॒न॑ । ए॒वै॒ना॒न् । ए॒ना॒न् य॒था॒य॒थ॒म् ।
 य॒था॒य॒थ॒म् क॒ल्प॒य॒ति॑ । य॒था॒य॒थ॒मि॒ति॑ य॒था - य॒थ॒म् । क॒ल्प॒य॒ति॑
 क॒ल्प॒न्ते॑ । क॒ल्प॒न्त ए॒व । ए॒वै॒न्द्र॒म् । ऐ॒न्द्र॒मे॒का॒द॒श॒क॒पा॒ल॒म् ।
 ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒ल॒म् निः॑ । ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒ल॒मि॒त्ये॒का॒द॒श - क॒पा॒ल॒म् ।
 नि॒र् व॒पेत्॑ । व॒पेद् वै॒श्व॒दे॒व॒म् । वै॒श्व॒दे॒व॒म् द्वा॒द॒श॒क॒पा॒ल॒म् । वै॒श्व॒दे॒व॒मि॒ति॑
 वै॒श्व - दे॒व॒म् । द्वा॒द॒श॒क॒पा॒ल॒म् ग्रा॒म॒का॒मः॑ । द्वा॒द॒श॒क॒पा॒ल॒मि॒ति॑
 द्वा॒द॒श - क॒पा॒ल॒म् । ग्रा॒म॒का॒म इ॒न्द्र॒म् ॥ ग्रा॒म॒का॒म इ॒ति॑ ग्रा॒म-का॒मः॑ ।
 इ॒न्द्र॒म् च॑ । चै॒व । ए॒व वि॒श्वान्॑ । वि॒श्वो॒श्च॑ । च॒ दे॒वान् । दे॒वान्थ्
 स्वे॒न॑ । स्वे॒न भा॒ग॒धे॒ये॒न॑ । भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प॑ । भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॑ भा॒ग - धे॒ये॒न॑ ।
 उ॒प॒ धा॒व॒ति॑ । धा॒व॒ति॑ ते॑ । त ए॒व । ए॒वा॒स्मै॑ ॥ अ॒स्मे स॒जा॒ता॒न् ।
 स॒जा॒ता॒न् प्र॑ । स॒जा॒ता॒नि॒ति॑ स - जा॒ता॒न् । प्र॑ य॒च्छ॒न्ति॑ ।
 य॒च्छ॒न्ति॑ ग्रा॒मी । ग्रा॒म्ये॒व । ए॒व भ॒व॒ति॑ । भ॒व॒त्यै॒न्द्र॒स्य॑ । ऐ॒न्द्र॒स्या॒व॒दा॒य॑ ।
 अ॒व॒दा॒य॑ वै॒श्व॒दे॒व॒स्य॑ । अ॒व॒दा॒ये॒त्य॒व - दा॒य॑ । वै॒श्व॒दे॒व॒स्या॒व॑ ।
 वै॒श्व॒दे॒व॒स्ये॒ति॑ वै॒श्व - दे॒व॒स्य॑ । अ॒व॒ द्येत्॑ । द्ये॒दथ॑ । अथै॒न्द्र॒स्य॑ ।
 ऐ॒न्द्र॒स्यो॒परि॒ष्ठात्॑ । 60 (50/63)

T.S. 2.2.11.4 - Kramam

उपरि॑ष्टादिन्द्रि॑येण॑ । इन्द्रि॑येणै॒व । ए॒वास्मै॑ ॥ अ॒स्मा उ॒भय॑तः ।
 उ॒भय॑तः स॒जा॒तान् । स॒जा॒तान् परि॑ । स॒जा॒तानि॑ति स – जा॒तान् ।
 परि॑ गृह्णाति । गृह्णा॑त्युपा॒धाय्य॑पूर्व॒यम् । उपा॒धाय्य॑पूर्व॒यं वा॑सः ।
 उपा॒धाय्य॑पूर्व॒यमित्यु॑पा॒धाय्य॑ – पूर्॒व॒यम् । वा॒सो दक्षि॑णा । दक्षि॑णा
 स॒जा॒तानाम् ॥ स॒जा॒तानामु॑प॒हित्यै॑ । स॒जा॒तानामि॑ति स – जा॒तानाम् ॥
 उप॒हित्यै॑ पृश्नि॑यै । उप॒हित्या॑ इत्यु॒प – हि॒त्यै । पृश्नि॑यै दुग्धे॑ ।
 दुग्धे॑ प्रैय॑ङ्गवम् । प्रैय॑ङ्गवम् च॒रुम् । च॒रुम् निः । निर् व॑पेत् ।
 व॑पेन् म॒रुद्भ्यः॑ । म॒रुद्भ्यो॑ ग्रा॒मका॑मः । म॒रुद्भ्य इति॑ म॒रुत्-भ्यः॑ ।
 ग्रा॒मका॑मः पृश्नि॑यै । ग्रा॒मका॑म इति॑ ग्रा॒म – का॑मः । पृश्नि॑यै वै ।
 वै प॑यसः । प॑यसो म॒रुतः॑ । म॒रुतो॑ जा॒ताः । जा॒ताः पृश्नि॑यै ।
 पृश्नि॑यै प्रि॒यङ्ग॑वः । प्रि॒यङ्ग॑वो मा॒रुताः॑ । मा॒रुताः॑ ख॒लु । ख॒लु वै ।
 वै दे॒वत॑या । दे॒वत॑या स॒जा॒ताः । स॒जा॒ता म॒रुतः॑ । स॒जा॒ता इति॑
 स – जा॒ताः । म॒रुत॑ ए॒व । ए॒व स्वे॑न । स्वे॑न भा॒गधे॑येन ।
 भा॒गधे॑येनो॒प । भा॒गधे॑येनेति॑ भा॒ग – धे॑येन । उप॑ धावति ।
 धा॒वति॑ ते । त ए॒व । ए॒वास्मै॑ ॥ अ॒स्मे स॒जा॒तान् । स॒जा॒तान् प्र॑ ।

स॒जा॒तानि॑ति॒ स-जा॒तान् । प्र॒ यच्छ॑न्ति । यच्छ॑न्ति॒ ग्रा॒मी । ग्रा॒म्ये॒व ।
 ए॒व भ॑वति । भ॒वति॑ प्रि॒यव॑ती । प्रि॒यव॑ती या॒ज्यानु॒वाक्ये॑ ॥ प्रि॒यव॑ती
 इति॑ प्रि॒य - व॒ती । या॒ज्यानु॒वाक्ये॑ भ॒वतः॑ । या॒ज्यानु॒वाक्ये॑ इति॑
 या॒ज्या - अनु॒वाक्ये॑ ॥ 61 (50/61)

T.S. 2.2.11.5 - Kramam

भ॒वतः॑ प्रि॒यम् । प्रि॒यमे॒व ॥ ए॒वैन॑म् । ए॒नञ् समा॑नानाम् ॥ समा॑नानाम्
 क॒रोति॑ । क॒रोति॑ द्वि॒पदा॑ ॥ द्वि॒पदा॑ पु॒रोनु॒वाक्या॑ ॥ द्वि॒पदे॑ति॒ द्वि-पदा॑ ॥
 पु॒रोनु॒वाक्या॑ भ॒वति॑ । पु॒रोनु॒वाक्ये॑ति॒ पुरः - अनु॒वाक्या॑ ॥ भ॒वति॑
 द्वि॒पदः॑ । द्वि॒पद॑ ए॒व । द्वि॒पद॑ इति॑ द्वि - पदः॑ । ए॒वाव॑ । अ॒व रु॑न्धे ।
 रु॑न्धे च॒तुष्पदा॑ । च॒तुष्पदा॑ या॒ज्या ॥ च॒तुष्पदे॑ति॒ चतुः - पदा॑ । या॒ज्या
 च॒तुष्पदः॑ । च॒तुष्पद॑ ए॒व । च॒तुष्पद॑ इति॑ चतुः - पदः॑ । ए॒व प॒शून् ।
 प॒शून॑व । अ॒व रु॑न्धे । रु॑न्धे दे॒वासु॑राः । दे॒वासु॑राः स॒म्य॑त्ताः ।
 दे॒वासु॑रा इति॑ दे॒व - अ॒सु॑राः । स॒म्य॑त्ता आ॒सन् । स॒म्य॑त्ता इति॑
 सं - य॒त्ताः । आ॒सन् ते॑ । ते दे॒वाः । दे॒वा मि॒थः । मि॒थो वि॒प्रियाः॑ ।
 वि॒प्रिया॑ आ॒सन् । वि॒प्रिया॑ इति॑ वि - प्रि॒याः । आ॒सन् ते॑ । तेऽन्यः॑ ।
 अ॒न्योऽन्य॑स्मै ॥ अ॒न्यस्मै॑ ज्यैष्ठा॑याय । ज्यैष्ठा॑यायातिष्ठ॒मानाः॑ ।

द्वितीय काण्डे – द्वितीयः प्रश्नः – (TS 2.2)

अतिष्ठमाना श्रुतुर्द्धा । चतुर्द्धा वि । चतुर्द्धेति चतुः-धा । व्यक्रामन् ।
 अक्रामन्नग्निः । अग्निर् वसुभिः । वसुभिः सोमः । वसुभिरिति
 वसु - भिः । सोमो रुद्रैः । रुद्रैरिन्द्रः । इन्द्रो मरुद्धिः । मरुद्धिर्
 वरुणः । मरुद्धिरिति मरुत् - भिः । वरुण आदित्यैः । आदित्यैः
 सः । स इन्द्रः । इन्द्रः प्रजापतिम् । प्रजापतिमुप । प्रजापतिमिति
 प्रजा - पतिम् । उपाधावत् । अधावत् तम् । तमेतया ॥ 62 (50/62)

T.S. 2.2.11.6 - Kramam

एतया सं(2)ज्ञान्या ॥ सं(2)ज्ञान्या ज्याजयत् । सं(2)ज्ञान्येति
 सं. - ज्ञान्या ॥ अयाजयदग्नये ॥ अग्नये वसुमते । वसुमते
 पुरोडाशम् ॥ वसुमत इति वसु - मते । पुरोडाशमष्टाकपालम् ।
 अष्टाकपालम् निः । अष्टाकपालमित्यष्टा - कपालम् । निरवपत् ।
 अवपथ् सोमाय । सोमाय रुद्रवते । रुद्रवते चरुम् । रुद्रवत इति
 रुद्र - वते । चरुमिन्द्राय । इन्द्राय मरुत्वते । मरुत्वते पुरोडाशम् ॥
 पुरोडाशमेकादशकपालम् । एकादशकपालं वरुणाय ।
 एकादशकपालमित्येकादश - कपालम् । वरुणायादित्यवते ।
 आदित्यवते चरुम् । आदित्यवत इत्यादित्य - वते । चरुम् ततः ।

ततो॑ वै । वा इन्द्रम् । इन्द्रम् दे॒वाः । दे॒वा ज्यैष्ठ्या॑य ।
 ज्यैष्ठ्या॑याभि । अ॒भि सम् । सम॑जानत । अ॒जा॒न॒त॒ यः ।
 यः समा॑नैः । समा॑नैर् मिथः । मिथो॑ विप्रियः । विप्रियः॑ स्यात् ।
 विप्रिय॑ इति वि - प्रियः । स्यात् तम् । तमे॒तया॑ ॥
 ए॒तया॑ सं(२)ज्ञान्या॑ ॥ सं(२)ज्ञान्या॑ याजयेत् । सं(२)ज्ञान्ये॑ति
 सं-ज्ञान्या॑ ॥ याजयेद॒ग्नये॑ ॥ अ॒ग्नये॑ वसु॒मते॑ । वसु॒मते॑ पु॒रोडा॑शम् ।
 वसु॒मत॑ इति वसु - मते॑ ॥ पु॒रोडा॑शम॒ष्टाक॑पालम् । अ॒ष्टाक॑पालम्
 निः । अ॒ष्टाक॑पाल॒मित्य॑ष्टा - क॒पालम् । निर् व॑पेत् । व॒पेथ् सो॑माय ।
 सो॑माय रु॒द्रव॑ते । रु॒द्रव॑ते च॒रुम् । रु॒द्रव॑त इति रु॒द्र-व॑ते ।
 च॒रुमिन्द्रा॑य । इन्द्रा॑य म॒रुत्व॑ते । म॒रुत्व॑ते पु॒रोडा॑शम् ॥
 पु॒रोडा॑शमेकादशकपालम् । ए॒काद॑शकपालं वरु॒णाय॑ ( ) ।
 ए॒काद॑शकपाल॒मित्ये॑कादश - क॒पालम् । वरु॒णाय॑ादित्यवते ।
 आ॒दि॒त्यव॑ते च॒रुम् । आ॒दि॒त्यव॑त इत्यादि॒त्य - व॑ते । च॒रुमिन्द्र॑म् ॥
 इन्द्र॑मे॒व । ए॒वैन॑म् । ए॒नम् भू॑तम् । भू॒तम् ज्यैष्ठ्या॑य ।
 ज्यैष्ठ्या॑य समा॑नाः । समा॑ना अ॒भि । अ॒भि सम् । सं जान॑ते ।

जा॒न॒ते॒ व॒सि॒ष्ठः॑ । व॒सि॒ष्ठः॑ स॒मा॒ना॒ना॒म् । स॒मा॒ना॒ना॒म् भ॒वति॑ ।

भ॒व॒ती॒ति॑ भ॒वति॑ ॥ 63 (64/77)

(वि॒श॒मे॒व – ति॒ष्ठ॒न्त्ये॒ता॒मे – वा॒थै॒न्द्र॒स्य॑ – या॒ज्या॒नु॒वा॒क्ये॑ – तं –
वै॒रु॒णाय॑ – च॒तु॒र्द॒श च) (A11)

T.S. 2.2.12.1 - Kramam

हि॒र॒ण्य॒ग॒र्भ॑ आ॒पः॑ । हि॒र॒ण्य॒ग॒र्भ॑ इति॑ हि॒र॒ण्य॑ – ग॒र्भः॑ । आ॒पो॑ ह ।
ह॒ यत् । यत् प्र॒जा॒प॒ते॑ । प्र॒जा॒प॒त॒ इति॑ प्र॒जा – प॒ते॑ । स॒ वे॒द॑ ।
वे॒द पु॒त्रः॑ । पु॒त्रः॑ पि॒तर॑म् । पि॒तर॑ꣳ सः॑ । स॒ मा॒तर॑म् । मा॒तर॑ꣳ सः॑ ।
स॒ सू॒नुः॑ । सू॒नु र् भु॒वत् । भु॒व॒थ् सः॑ । स॒ भु॒वत् । भु॒वत् पु॒न॒र्म॒घः॑ ।
पु॒न॒र्म॒घ इति॑ पु॒नः॑ – म॒घः॑ ॥ स॒ द्या॒म् । द्या॒मौ॒र्णात्॑ । औ॒र्णा॑द॒न्तरि॑क्षम् ।
अ॒न्तरि॑क्षꣳ सः॑ । स॒ सु॒वः॑ । सु॒वः॑ सः॑ । स॒ वि॒श्वाः॑ । वि॒श्वा भु॒वः॑ ।
भु॒वो॑ अ॒भवत् । अ॒भव॑थ् सः॑ । स॒ आ॑ । आ॒ऽभवत्॑ ।
अ॒भव॑दित्य॒भवत् ॥ उ॒दु॑ । उ॒त्यम् । त्यम् चि॒त्रम् । चि॒त्रमि॑ति चि॒त्रम् ॥
स॒ प्र॒ल॒वत् । प्र॒ल॒वन् न॒वी॒य॒सा॑ । प्र॒ल॒व॑दिति प्र॒ल – वत् ।
न॒वी॒य॒साऽग्ने॑ । अ॒ग्ने॑ द्यु॒म्ने॑न । द्यु॒म्ने॑न स॒म्य॑ता । स॒म्य॑तेति॑
सं – य॒ता॑ । बृ॒हत् त॒तन्थ॑ । त॒तन्थ॑ भा॒नु॒ना॑ । भा॒नु॒ने॑ति भा॒नु॒ना॑ ॥

नि काव्या॑ । काव्या॑ वेधसः॑ । वेधसः॑ शश्वतः॑ । शश्वतः॑ स्कः॑ ।

कर्॒हस्ते॑ ॥ हस्ते॑ दधानः॑ । दधानो॑ नर्याः॑ ॥ 64 (50/52)

T.S. 2.2.12.2 - Kramam

नर्या॑ पु॒रू॒णि । पु॒रू॒णीति॑ पु॒रू॒णि ॥ अ॒ग्निर् भुवत् । भुवद् रयिपतिः॑ ।

रयिपती॑ रयीणाम् । रयिपतिरिति॑ रयि - पतिः॑ । रयीणाञ् सत्रा ।

सत्रा चक्राणः॑ । चक्राणो अमृतानि॑ । अमृतानि॑ विश्वा॑ । विश्वेति॑

विश्वा॑ ॥ हिरण्यपाणिमृतये॑ । हिरण्यपाणिमिति॑ हिरण्य - पाणिम् ।

ऊतये॑ सवितारम् । सवितारमुप॑ । उप ह्वये॑ । ह्वय इति॑ ह्वये ॥

स चेत्ता॑ । चेत्ता देवता॑ । देवता पदम् । पदमिति॑ पदम् ॥ वाममद्य॑ ।

अद्य सवितः॑ । सवितर् वामम् । वाममु॑ । उ श्वः॑ । श्वो दिवेदिवे॑ ।

दिवेदिवे॑ वामम् । दिवेदिव इति॑ दिवे - दिवे॑ । वाममस्मभ्यम्॑ ।

अस्मभ्यञ् सावीः॑ । अस्मभ्यमित्यस्म - भ्यम् । सावीरिति॑ सावीः॑ ।

वामस्य॑ हि । हि क्षयस्य॑ । क्षयस्य देव॑ । देव भूरैः॑ । भूरैरया॑ ।

अया धिया॑ । धिया वामभाजः॑ । वामभाजः॑ स्याम । वामभाज इति॑

वाम - भाजः॑ । स्यामेति॑ स्याम ॥ बडित्था॑ । इत्था पर्वतानाम् ।

पर्वतानाम् खिद्रम् । खिद्रम् बिभर्षि॑ । बिभर्षि॑ पृथिवि॑ ।

द्वितीय काण्डे – द्वितीयः प्रश्नः – (TS 2.2)

पृथि॑वीति॒ पृथि॑वि ॥ प्र॒ या । या॑ भूमि॒ । भूमि॑ प्र॒व॒त्व॒ति ।

प्र॒व॒त्व॒ति॒ म॒हा । म॒हा जि॒नोषि॑ । जि॒नोषि॑ म॒हिनि॑ । 65 (50/55)

T.S. 2.2.12.3 - Kramam

म॒हिनी॑ति॒ म॒हिनि॑ ॥ स्तो॒मा॒स॒स्त्वा । त्वा॒ वि॒चा॒रि॒णि । वि॒चा॒रि॒णि॒ प्रति॑ ।

वि॒चा॒रि॒णीति॑ वि – चा॒रि॒णि । प्रति॑ष्टो॒भन्ति॑ । स्तो॒भ॒न्त्य॒क्तुभिः॑ ।

अ॒क्तुभि॑रि॒त्य॒क्तु-भिः॑ ॥ प्र॒ या । या॑ वा॒जम् । वा॒जम् न । न॒ हेष॑न्तम् ।

हेष॑न्तम् पे॒रुम् । पे॒रुम॑स्य॒सि । अ॒स्य॑स्य॒र्जुनि॑ । अ॒र्जुनी॑त्य॒र्जुनि॑ ॥

ऋ॒दू॒दरे॑ण स॒ख्या ॥ स॒ख्या स॑चेय । स॒चेय॑ यः । यो॒ मा । मा॒ न ।

न रि॒ष्येत् । रि॒ष्ये॒द्धर्य॑श्च । ह॒र्यश्च॑ पी॒तः । ह॒र्यश्चेति॑ हरि – अ॒श्च ।

पी॒त इति॑ पी॒तः ॥ अ॒यं यः॑ । यः सो॒मः । सो॒मो न्य॑धा॒यि ।

न्य॑धा॒य्य॒स्मे ॥ न्य॑धा॒यीति॑ नि – अ॒धा॒यि । अ॒स्मे तस्मै॑ ॥

अ॒स्मे इत्य॑स्मे । तस्मा॑ इन्द्र॒म् । इन्द्र॒म् प्र॒तिर॑म् । प्र॒तिर॑मेमि ।

प्र॒तिर॑मिति॒ प्र – ति॑रम् । ए॒म्यच्छ॑ । अ॒च्छे॒त्यच्छ॑ ।

आपा॑न्तम॒न्युस्तृ॑पलप्र॒भर्मा । आ॒पा॑न्तम॒न्युरि॒त्यापा॑न्त – म॒न्युः ।

तृ॑पलप्र॒भर्मा धु॑निः । तृ॑पलप्र॒भर्मेति॑ तृ॑पल – प्र॒भर्मा ।

धु॑निः शिमी॑वान् । शिमी॑वाञ्छरु॒मान् । शरु॑माञ् ऋ॒जीषी॑ ।

शरु॑मानि॒ति शरु॑ - मान् । ऋ॒जी॒षी॒त्यृ॒जी॒षी ॥ सोमो॑ वि॒श्वानि॑ ।
 वि॒श्वान्य॑त॒सा । अ॒तसा॑ व॒नानि॑ । व॒नानि॑ न । ना॒र्वाक् । अ॒र्वागिन्द्र॑म् ।
 इन्द्र॑म् प्र॒तिमा॑नानि । प्र॒तिमा॑नानि दे॒भुः । प्र॒तिमा॑नानीति॒ प्रति-मा॑नानि ।
 दे॒भुरिति॑ दे॒भुः ॥ प्र सु॒वानः॑ । 66 (50/59)

T.S. 2.2.12.4 - Kramam

सु॒वानः॑ सोमः॑ । सोम॑ ऋ॒तयुः॑ । ऋ॒तयु॑श्चिकेत । ऋ॒तयु॑रित्यृत - युः ।
 चिके॑तेन्द्राय । इन्द्राय॑ ब्रह्म । ब्रह्म॑ ज॒मद॑ग्निः । ज॒मद॑ग्निरर्चन् ।
 अ॒र्चन्नित्य॑र्चन् ॥ वृषा॑ य॒न्ता । य॒न्ता ऽसि॑ । अ॒सि श॑वसः ।
 श॑वसस्तुरस्य । तुरस्या॑न्तः । अ॒न्तर् य॑च्छ । य॒च्छ गृ॑णते ।
 गृ॑णते ध॒र्त्रम् । ध॒र्त्रम् दृ॑ह । दृ॑हेति॒ दृ॑ह । स॒बाध॑स्ते ।
 स॒बाध॑ इति स - बाधः । ते॒ मद॑म् । मद॑म् च । च शु॒ष्मय॑म् ।
 शु॒ष्मय॑म् च । च ब्रह्म॑ । ब्रह्म॑ नरः । नरो॑ ब्रह्म॒कृतः॑ । ब्रह्म॒कृतः॑
 स॒पर्य॑न् । ब्रह्म॒कृत॑ इति ब्रह्म - कृतः । स॒पर्य॑न्निति॒ स॒पर्य॑न् ॥
 अ॒र्को वा॑ । वा॒ यत् । यत् तुरते॑ । तुरते॑ सोम॒चक्षाः॑ । सोम॒चक्षा॑स्तत्र ।
 सोम॒चक्षा॑ इति सोम - चक्षाः । तत्रेत् । इ॒दिन्द्रः॑ । इन्द्रो॑ दधते ।
 दध॑ते पृ॒थ्सु । पृ॒थ्सु तु॒र्याम् । पृ॒थि॒स्विति॑ पृत्-सु । तु॒र्यामिति॑ तु॒र्याम् ॥

व॒षट् ते॑ । ते॒ वि॒ष्णो॑ । वि॒ष्णवा॒सः॑ । आ॒स आ॑ । आ कृ॒णोमि॑ ।

कृ॒णोमि॑ तत् । तन् मे॑ ॥ मे॒ जु॒षस्व॑ । जु॒षस्व॑ शि॒पिवि॑ष्ट ।

शि॒पिवि॑ष्ट ह॒व्यम् । शि॒पिवि॑ष्टेति॑ शि॒पि – वि॑ष्ट ।

ह॒व्यमि॑ति॑ ह॒व्यम् ॥ 67 (50/56)

T.S. 2.2.12.5 - Kramam

व॒र्द्धन्तु॑ त्वा । त्वा सु॒ष्टुत॑यः । सु॒ष्टुत॑यो गि॒रः॑ । सु॒ष्टुत॑य इति॑
सु-स्तु॑तयः । गि॒रो मे॑ । मे॒ यू॒यम् । यू॒यम् पा॑त । पा॒त स्व॑स्तिभिः ।

स्व॑स्तिभिः सदा॑ ॥ स्व॑स्तिभि॒रिति॑ स्व॑स्ति – भिः॑ । सदा॑ नः ।

न इति॑ नः ॥ प्र तत् । तत् ते॑ ॥ ते॒ अ॒द्य । अ॒द्य शि॑पिविष्ट ।

शि॒पिवि॑ष्ट नाम॑ । शि॒पिवि॑ष्टेति॑ शि॒पि – वि॑ष्ट । ना॒मार्यः॑ ।

अ॒र्यः श॑ꣳसामि । श॑ꣳसामि॑ व॒युना॑नि । व॒युना॑नि वि॒द्वान् ।

वि॒द्वानि॑ति॑ वि॒द्वान् ॥ तम् त्वा॑ ॥ त्वा गृ॒णामि॑ । गृ॒णामि॑ तव॑सम् ॥

तव॑समत॒वीयान्॑ । अत॒वीयान्॑ क्ष॒यन्त॑म् । क्ष॒यन्त॑मस्य । अ॒स्य र॑जसः ।

र॑जसः प॒राके॑ । प॒राक॑ इति॑ प॒राके॑ ॥ कि॒मित् । इत् ते॑ ॥ ते॒ वि॒ष्णो॑ ।

वि॒ष्णो प॑रिचक्ष्यम् । वि॒ष्णो इति॑ वि॒ष्णो । प॑रिचक्ष्यम् भूत् ।

प॑रिचक्ष्यमि॒ति प॑रि – चक्ष्यम् ॥ भूत् प्र । प्र यत् । यद् वव॑क्षे ।

ववक्षे॑ शि॒पिवि॒ष्टः । शि॒पिवि॒ष्टो अ॒स्मि । शि॒पिवि॒ष्ट इति॑
शि॒पि-वि॒ष्टः । अ॒स्मीत्य॑स्मि ॥ मा॒ वर्पः॑ । वर्पो॑ अ॒स्मत् । अ॒स्मदप॑ ।
अप॑ गूहः । गूह॑ ए॒तत् । ए॒तद् यत् । यद॒न्यरूपः॑ । अ॒न्यरूपः॑ स॒मिथे॑ ।
अ॒न्यरूप॑ इत्य॒न्य - रूपः॑ । स॒मिथे॑ ब॒भूथ॑ । स॒मिथ॑ इति॑ सं-इ॒थे ।
ब॒भूथेति॑ ब॒भूथ॑ ॥ 68 (50/58)

T.S. 2.2.12.6 - Kramam

अग्ने॑ दाः । दा॑ दा॒शुषे॑ । दा॒शुषे॑ र॒यिम् । र॒यिं वी॒रव॑न्तम् ।
वी॒रव॑न्तम् प॒रीण॑सम् । वी॒रव॑न्तमि॒ति वी॒र - व॑न्तम् । प॒रीण॑समि॒ति
प॒रि - न॑सम् ॥ शि॒शीहि॑ नः । नः॑ सू॒नुमतः॑ । सू॒नुमत॑ इति॑
सू॒नु - मतः॑ ॥ दा॑ नः । नो॑ अ॒ग्ने । अ॒ग्ने श॒तिनः॑ । श॒तिनो॑ दाः ।
दाः स॒हस्रि॑णः । स॒हस्रि॑णो॒ दुरः॑ । दुरो॑ न । न वा॒जम् । वा॒ज॑
श्रु॒त्यै ॥ श्रु॒त्या अप॑ । अपा॑ वृ॒धि । वृ॒धीति॑ वृ॒धि ॥ प्रा॒ची द्या॑वापृ॒थिवी॑ ।
प्रा॒ची इति॑ प्रा॒ची । द्या॑वापृ॒थिवी॑ ब्र॒ह्मणा॑ । द्या॑वापृ॒थिवी॑ इति॑
द्या॑वा-पृ॒थिवी॑ । ब्र॒ह्मणा॑ कृ॒धि । कृ॒धि सु॒वः । सु॒वर् न । न शु॒क्रम् ।
शु॒क्रमु॒षसः॑ । उ॒षसो॑ वि । वि॑ दि॒द्युतुः॑ । दि॒द्युतु॑रिति॑ दि॒द्युतुः॑ ॥
अ॒ग्निर् दाः॑ । दा॑ द्र॒विण॑म् । द्र॒विणं वी॒रपे॑शाः । वी॒रपे॑शा अ॒ग्निः ।

वी॒रपे॒शा इति॑ वी॒र – पे॒शाः । अ॒ग्निर्. ऋ॒षिम् । ऋ॒षिं यः॑ ।
यः स॒हस्रा॑ । स॒हस्रा॑ स॒नोति॑ । स॒नोतीति॑ स॒नोति॑ ॥ अ॒ग्निर् दि॒वि ।
दि॒वि ह॒व्यम् । ह॒व्यमा॑ । आ त॒तान॑ । त॒ताना॒ग्नेः । अ॒ग्नेर् धामा॑नि ।
धामा॑नि वि॒भृता॑ । वि॒भृता॑ पु॒रुत्रा॑ । वि॒भृतेति॑ वि – भृ॒ता ।
पु॒रुत्रेति॑ पु॒रु – त्रा॑ ॥ मा नः॑ । 69 (50/55)

T.S. 2.2.12.7 - Kramam

नो म॒र्द्धीः॑ । म॒र्द्धीरा॑ । आ तु । तू॑ भर । भ॒रेति॑ भर ॥ घृ॒तम् न ।
न पू॒तम् । पू॒तम् त॒नूः । त॒नूर॑रेपाः । अ॒रेपाः॑ शु॒चि । शु॒चि हि॑र॒ण्यम् ।
हि॑र॒ण्यमि॒ति हि॑र॒ण्यम् ॥ तत् ते॑ । ते रु॒क्मः॑ । रु॒क्मो न । न रो॑चत ।
रो॒चत स्व॒धावः॑ । स्व॒धाव॑ इति॑ स्व॒धावः॑ ॥ उ॒भे सु॑श्चन्द्र ।
उ॒भे इत्यु॑भे । सु॒श्चन्द्र॑ सर्पि॒षः । सु॒श्चन्द्रेति॑ सु – च॒न्द्र ।
स॒र्पिषो॑ द॒र्वी । द॒र्वी श्री॑णीषे । द॒र्वी इति॑ द॒र्वी । श्री॑णीष आ॒सनि॑ ।
आ॒सनीत्या॑सनि॑ ॥ उ॒तो नः॑ । उ॒तो इत्यु॑तो । न उ॒त् । उ॒त् पु॑पूर्याः ।
पु॑पूर्या उ॒क्थेषु॑ । उ॒क्थेषु॑ श॒वसः॑ । श॒वस॑स्पते । प॒त इ॒षम् ।
इ॒षः स्तो॑तृ॒भ्यः । स्तो॑तृ॒भ्य आ॑ । स्तो॑तृ॒भ्य इति॑ स्तो॑तृ – भ्यः ।
आ भर । भ॒रेति॑ भर ॥ वा॒यो श॑तम् । वा॒यो इति॑ वा॒यो ।

श॒त॒ ह॒री॒णा॒म् । ह॒री॒णां॑ यु॒वस्व॑ । यु॒वस्व॑ पो॒ष्या॒णा॒म् । पो॒ष्या॒णा॒मि॒ति॒
पो॒ष्या॒णा॒म् ॥ उ॒त वा॑ । वा॒ ते॑ । ते॒ स॒ह॒स्रि॒णः॑ । स॒ह॒स्रि॒णो॑ रथः ।
रथ॑ आ । आ या॒तु॑ । या॒तु॑ पा॒जसा॑ । पा॒जसा॑ से॒ति॒ पा॒जसा॑ ॥
प्र या॒भिः॑ ( ) । या॒भिर् या॒सि॑ । 70 (50/56)

T.S. 2.2.12.8 - Kramam

या॒सि॑ दा॒श्वा॒स॒म् । दा॒श्वा॒स॒म॒च्छ॑ । अ॒च्छा॒नियु॒द्धिः॑ । नि॒यु॒द्धिर् वा॒यो॑ ।
नि॒यु॒द्धि॒रि॒ति॑ नि॒यु॒त् - भिः॑ । वा॒य॒वि॒ष्ट्ये॑ । इ॒ष्ट्ये॑ दु॒रो॒णे॑ ।
दु॒रो॒ण इ॒ति॑ दुः - ओ॒ने॑ ॥ नि॒ नः॑ । नो॒ र॒यि॒म् । र॒यि॒ सु॒भो॒ज॒स॒म् ।
सु॒भो॒ज॒सं॑ यु॒व । सु॒भो॒ज॒स॒मि॒ति॑ सु - भो॒ज॒स॒म् । यु॒वे॒ह । इ॒ह नि॑ ।
नि॒ वी॒र॒व॒त् । वी॒र॒व॒द् ग॒व्य॒म् । वी॒र॒व॒दि॒ति॑ वी॒र-व॒त् । ग॒व्य॒म॒श्वि॒य॒म् ।
अ॒श्वि॒य॒म् च॑ । च॒ रा॒धः॑ । रा॒ध इ॒ति॑ रा॒धः॑ ॥ रे॒व॒ती॒र् नः॑ ।
नः॑ स॒ध॒मा॒दः॑ । स॒ध॒मा॒द इ॒न्द्रे॑ । स॒ध॒मा॒द इ॒ति॑ स॒ध - मा॒दः॑ ।
इ॒न्द्रे॑ स॒न्तु॑ । स॒न्तु॑ तु॒वि॒वा॒जाः॑ । तु॒वि॒वा॒जा इ॒ति॑ तु॒वि - वा॒जाः॑ ॥
क्षु॒म॒न्तो॑ या॒भिः॑ । या॒भिर् म॒दे॒म । म॒दे॒मे॒ति॑ म॒दे॒म ॥ रे॒वा॒ इ॒त् ।
इ॒द् रे॒व॒तः॑ । रे॒व॒तः॑ स्तो॒ता॑ । स्तो॒ता॑ स्यात् । स्यात् त्वा॒व॒तः॑ । त्वा॒व॒तो॑
म॒घो॒नः॑ । त्वा॒व॒त इ॒ति॑ त्व-व॒तः॑ । म॒घो॒न इ॒ति॑ म॒घो॒नः॑ ॥ प्रे॒त् । इ॒दु॑ ।

द्वितीय काण्डे – द्वितीयः प्रश्नः – (TS 2.2)

उ॒ हरि॒वः॑ । हरि॒वः॑ श्रु॒तस्य॑ । हरि॒व इति॑ हरि – वः॑ ।

श्रु॒तस्येति॑ श्रु॒तस्य॑ ॥ 71 (40/46) (द॒धानो॑ – जि॒नोषि॑ – दे॒भुः प्र –
ह॒व्यं – ब॒भूथ॑ – मा – याभि॑ – श्र॒त्वारि॑श्च॒) (A12)

=====

तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठे (TS 2.2)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 12 Anuvaakams :-

(प्र॒जा॒प॒ति॒स्ताः॑ सृ॒ष्टा - अ॒ग्नये॑ पथि॒कृ॒ते - र्नये॑ का॒मा॒या -
ग्नये॑न्नवते - वैश्वान॒र - मा॒दि॒त्यं च॒रु - मै॒न्द्रं च॒रु -
मि॒न्द्रा॒या॒न्वृ॒जव॑ - आ॒ग्ना॒वै॒ष्णव॑ - म॒सौ सो॒मा॒रौ॒द्र -
मै॒न्द्र॒म॒का॒द॒श॒क॒पा॒लꣳ - हि॒रण्य॑ग॒र्भो - द्वा॒द॒श)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(प्र॒जा॒प॒ति - र्नये॑ का॒मा॒या - ऽभि॑ सं भवतो - यो वि॒द्वि॒षा॒णयो॑ -
रि॒ध्मे सन्न॑ ह्ये - दा॒ग्ना॒वै॒ष्णव॑मु - परि॒ष्टा - द्या॒सि दा॒श्वाꣳस -
मे॒क॒स॒प्त॒तिः)

First and Last Padam of Second Prasnam of Kandam 2 :-

(प्र॒जा॒प॒तिः॑ - प्रे॒दु॑ हरि॒वः श्रु॒त॒स्य॑)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ द्वितीय काण्डे द्वितीयः प्रश्नः क्रमपाठः समाप्तः ॥

=====

द्वितीय काण्डे – द्वितीयः प्रश्नः – (TS 2.2)

Details of Panchati, Padam and Krama Vaakyam for

Kandam 2, Prasanam 2 (TS 2.2)

	Panchati	Padams	Krama Vaakyams
Anuvakam 1	5	239	290
Anuvakam 2	5	254	310
Anuvakam 3	4	188	213
Anuvakam 4	8	406	493
Anuvakam 5	7	329	415
Anuvakam 6	5	236	295
Anuvakam 7	5	257	314
Anuvakam 8	6	314	378
Anuvakam 9	7	337	394
Anuvakam 10	5	262	308
Anuvakam 11	6	314	387
Anuvakam 12	8	390	437
Total →	71	3526	4234